

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

06-12 MART 2023 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	4
06-12 MART 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMEYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	8
MERKEZ BANKASI'NIN FAİZ KARARLARI PİYASA VE BANKA FAİZLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ TÜMÜYLE YİTİRDİ!	12
DEPREMİN EKONOMİK MALİYETİ	13
KONUT SORUNU İNSANİ BİR SORUNA DÖNÜŞTÜ!	14
SEBEBİ OLDUKLARI EKONOMİK YIKIM İÇİN DE HELALLİK İSTEYECEKLER Mİ?	14
DIŞ TİCARET AÇIĞINDA YENİ REKOR	16
ET FİYATLARI AVRUPA'NIN 2 KATINA ÇIKTI	17
AÇLIK VE YOKSULLUK TÜM SINIRLARI AŞIYOR	17
EMEKLİLER ERİYOR, SERMAYEDAR BÜYÜYOR	18
EMEĞİN HAKKI ÇOK ALDIĞI PAY AZ!	19
166 MİLYAR LİRA TUTARINDAKİ GERİ DÖNÜŞÜM DEĞERİ HAK SAHİPLERİNE PAY EDİLMELİ	21
DEPREMZEDE VATANDAŞLARIN ENERJİ FATURALARI SİLİNSİN	22
AFAD, KENDİ RAPORUNU DİKKATE ALMAMIŞ!	22
DESTEK DEĞİL, ÇARESİZLİK VE ACIYLA ALAY ETMEK	23
KIZILAY 'TİCARET' DERDİNDE	23
KIZILAY KONSERVE DE SATMIŞ	25
KIZILAY, BAĞIŞLANAN EŞYA YARDIMLARINI DA SATMIŞ	26
KIZILAY ŞİRKETİNİN YÖNETİMİ DE ARPALIK	27
KIZILAY DEPREM BÖLGESİNE KOŞAN ECZACILARA DA ÇADIR SATMIŞ	27
KIZILAY'IN SİCİLİ	28
İKTİDAR, DEPREM FELAKETİNİ RANTA MI DÖNÜŞTÜRÜYOR?	29
LİYAKAT DA ENKAZ ALTINDA KALDI	30
OLAĞANDIŞI DURUMLARA SAĞLIK YÖNETİMİ AÇISINDAN DA HAZIRLANMAK GEREKİR!	31
OHAL'İN GERÇEK HEDEFİ; SANSÜR-YASAK VE SUSTURMA	34
TARİHİ BETONA GÖMÜYORLAR!	35
TARIM VE HAYVANCILIK AĞIR HASAR ALDI!	37
TARIM VE HAYVANCILIK ENKAZ ALTINDA	38
88 KONUT PARASIYLA 1 MİLLET BAHÇESİ YAPILDI	39
AKP'Lİ MÜTEAHHİDİN GÖZ YAŞARTAN BAŞARISI	39
ESKİ EVLERE SOSYAL YARDIM YAMASI	41
ÖFKE AKP'YE, GÜVEN DAYANIŞMAYA	41
İSTİFA!	43
AFET YÖNETİMİNE DAİR SOMUT ÖNERİLER	44
5'Lİ ÇETE'NİN İZNE İHTİYACI YOK	46
RAPORDA BİLE SANSÜR	46
ÖLÜM HEP İŞÇİNİN 'KADERİ' OLUYOR	47
GENÇLİĞİN BARINMA SORUNU	49
DOĞAL AFETLERDE ÇOCUK HAKLARI	51
FATSA'YI BİTİRDİ BALIKESİR'E GÖZ DİKTİ	55
KAMU İHALELERİ İLE YÜKSELENLER...	56
REKTÖR 'ŞANINA YAKIŞANI' YAPMIŞ	56
DIŞ POLİTİKADA SAVRULAN ROTAMIZ!	57
20 YILLIK MUKTEDİR DEKORU DEPREMDE YERLE BİR OLDU	58

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

*Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracacağız.

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

*15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaştan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

- *Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.
- ***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.
- *Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.
- *Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.
- *Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.
- *Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.
- *Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.
- ***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.
- ***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.
- *Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.
- *Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

- *Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.
- ***Akıtma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.
- *FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.
- *Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.
- ***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz
- ***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.
- *Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.
- *Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

- ***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.
- *KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini sıfırlayacağız**.
- ***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.
- *KOBİ'lerin **devletten alacaklarını ödeyeceğiz**.
- *OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.
- *KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.
- ***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

- *Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.
- ***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.
- ***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracacağız.
- ***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.
- *Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

- *Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi kaldıracağız.**
- *Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracağız.
- *Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.
- *İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak.**
- *ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.
- ***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz
- *Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.
- ***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.
- *Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

- ***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.
- *Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimini uygulanmayacak.**
- ***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**
- ***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.
- *Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.
- *Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağız.
- ***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracğız.
- *Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

- *Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.
- ***Kira stopajını** kaldıracağız.
- *BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.
- *Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.
- ***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'**nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

- *Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracağız.**
- ***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.
- ***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayrımına son vereceğiz.
- *Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.
- *Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracğız.
- ***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.
- *Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.
- *Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave ücret ve fark ücretlerini kaldıracacağız.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak.**

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak.**

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek.**

***"Türkiye Muhtarlar Birliği"** kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil olanağı** sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracağız.

06-12 MART 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

* 06 Mart 2023 Pazartesi **Berat Kandili**

***7 Mart 1983 - Zonguldak Ereğli Kömür İşletmeleri'nin Kandilli üretim havzasındaki Armutçuk Ocağı'nda meydana gelen patlamada 102 kişi öldü, 86 kişi yaralandı.**

*7 Mart 1990 - Hürriyet gazetesi Yönetim Kurulu üyesi, gazeteci yazar **Çetin Emeç** ve şoförü Ali Sinan Ercan, uğradıkları silahlı saldırıda yaşamlarını yitirdi. 6 yıl sonra 9 Mart 1996'da Emeç'i vuran İslami Hareket Örgütü sorumlusu İrfan Çağırıcı, İstanbul'da yakalandı.

***8 Mart Dünya Kadınlar Günü** 8 Mart 1857'de ABD'nin New York kentinde 40.000 dokuma işçisi, daha iyi çalışma koşulları istemiyle bir tekstil fabrikasında greve başladı. Ancak Polis'in işçilere saldırması ve işçilerin fabrikaya kilitlenmesi, arkasından da çıkan yangında işçilerin, fabrika önünde kurulan barikatlardan kaçamaması sonucunda, çoğu kadın 129 işçi can verdi. ABD'de kadın işçilerin bu katlihi nedeniyle, Kopenhag'da 1910 yılında toplanan Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda 8 Mart, "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak belirlendi. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu da, 16 Aralık 1977 tarihinde, 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul etti.

Bir Dünya Kadınlar Günü'ne daha ne yazık ki, ülkemizde gittikçe artan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin gölgesinde giriyoruz. Bir Dünya Kadınlar Gününe daha kadının çalışma hayatında ve siyasi temsilde yeterli yer bulamamasının utancı ile giriyoruz. Bir Dünya Kadınlar Gününe daha her alanda fırsat eşitliği ve adaletin olmadığı bir ortamda giriyoruz. ... ..

*8 Mart 2010 - **Elâzığ'da 6 büyüklüğünde deprem** oldu. 42 kişi hayatını kaybetti.

***8-14 Mart Teknoloji Haftası**

*11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü **COVID-19 salgınına pandemi ilan etti**. Aynı gün Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Türkiye'de ilk COVID-19 vakasının görüldüğünü açıkladı.

*11 Mart 2014 tarihinde Gezi Direnişinin simge isimlerinden olan **Berkin Elvan aylarca sürdürdüğü hayatta kalma mücadelesini kaybetti**.

***12 Mart İstiklal Marşı'nın kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u anma günü**.

*12 Mart 1930 tarihinde Hindistan'da Mahatma Gandhi, tuz üretimindeki Hükümet tekeline karşı çıkmak amacıyla, Ahmetabat'tan denize 300 millik "**Tuz Yürüyüşüne**" (Salt Satyagraha) başladı.

*12 Mart 1971'de Türk Silahlı Kuvvetleri, **12 Mart Muhtırası'nı** verdi. Başbakan Süleyman Demirel, bu gelişme üzerine istifa etti. Muhtıra; Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç, Kara Kuvvetleri Komutanı Faruk Gürler, Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Celal Eyiceoğlu'nun imzasını taşıyordu.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

- **Ölüm istatistikleri:** 2019 yılında 435 bin 941 olan yıllık ölüm sayısı 2020 yılında yüzde 16,5 oranında artarak 507 bin 938'e, 2021 yılında da yine 2019 yılına göre yüzde 29,8 oranında, 2020 yılına göre ise yüzde 11,4 oranında artarak 565 bin 594'e yükseldi. TÜİK, 2020 ve 2021 yılı ölüm istatistiklerinde Covid 19 nedeniyle ölüm sayılarını, 22 bin 136'sı 2020, 65 bin 198'i 2022 yılında olmak üzere toplam: 87 bin 334 olarak açıkladı.
- **Evlenme ve boşanma sayıları:** Covid 19 salgınının il yılında (2020) son yılların en düşük düzeyine inen evlenme ve boşanmalarda 2021 yılından sonra 2022 yılında da artış yaşandı. 2022 yılında boşanma sayılarında rekor kırılırken, evlenme sayıları ise 2008 yılındaki rekorun hala oldukça altında seyrediyor
- **Kamu kesiminin toplam istihdamı** 2022 yılının son çeyreğinde 42 bin kişi azalarak 5 milyon 11 bine geriledi. Ancak kamu istihdamı 2021 yılı sonuna göre ise 134 bin kişi arttı.
- **Kapasite kullanımı:** İmalat sanayi sektörünün şubat ayı kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre 0,1 puan, geçen yıl şubat ayına göre ise 1,4 puan azalarak yüzde 75,2 olarak gerçekleşti.
- **Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı** 2022 yılında 26,4 milyar dolar artarak 279,1 milyar dolara yükseldi.
- **Merkez Bankasının, brüt rezervi,** 10-17 Şubat haftasında, swap borçlarındaki azalma nedeniyle 3 milyar dolar azalarak 122,6 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 118 milyar dolar daha azalarak -44,8 milyar dolara indi. Brüt rezervde son iki haftada 7 milyar dolarlık azalma yaşandı.
- **Hazinenin borç stoku:** 2022 yılında 147,8 milyar liralık bütçe nakit açığına rağmen, borçlanma limiti yasayla artırılarak net olarak 470 milyar lira borçlanan Hazine, 42,3 milyar liralık nakit açığı verilen bu yılın ocak ayında ise net olarak 111 milyar lira borçlandı. Hazinenin iç ve dış borç stoku ise kur farklarının da etkisiyle 145 milyar lira artarak 4 trilyon 178 milyar liraya kadar yükseldi.
- **Vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları,** 10 - 7 Şubat haftasında deprem sonrasında kredi kartı harcamalarında yaşanan azalma yüzünden 7,1 milyar lira azalarak artarak 1 trilyon 673 milyar liraya indi. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana ise 100 milyar liraya yakın artış yaşandı.
- **TÜİK'in verilerine göre** 2022 yılında **inşaat ruhsatı verilen daire sayısı** 2021 yılına göre yüzde 9,8 oranında azalarak 652 bin 677'ye kadar geriledi

ÖLÜM İSTATİSTİKLERİ (2020-2021)

- TÜİK, Haziran 2021 ve Haziran 2022 yıllarında açıklaması gereken 2020 ve 2021 yılına ilişkin ölüm istatistiklerini nihayet açıkladı. 2022 istatistiklerinin de Haziran 2023'te açıklanması bekleniyor.
- TÜİK ölüm istatistiklerini, 2009 yılından itibaren Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) veri tabanında yer alan ölüm verisi ile Sağlık Bakanlığı, Ölüm Bildirim Sistemi'nden elde edilen ölüm nedeni verisini kullanarak oluşturuyor.
- Ölüm nedeni verisinin, Ölüm Bildirim Sistemi'nden elde edilen ölüm bildirim formlarının Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Uluslararası Hastalık Sınıflamasına (UHS-10) göre ölümün altta yatan nedeni kodlanarak oluşturulduğu belirtiliyor.
- Buna göre 2019 yılında 435 bin 941 olan yıllık ölüm sayısı 2020 yılında yüzde 16,5 oranında artarak 507 bin 938'e, 2021 yılında da yine 2019 yılına göre yüzde 29,8 oranında, 2020 yılına göre ise yüzde 11,4 oranında artarak 565 bin 594'e yükseldi.
- **COVID 19 ÖLÜMLERİ:** TÜİK, 2020 ve 2021 yılı ölüm istatistiklerinde Covid 19 nedeniyle ölüm sayılarını, 22 bin 136'sı 2020, 65 bin 198'i 2022 yılında olmak üzere toplam: 87 bin 334 olarak açıkladı.
- **Sağlık Bakanlığı** ise günlük olarak açıkladığı istatistiklerinde ölüm sayılarını 2020 yılı için 20 bin 806, 2021 yılı için 61 bin 480 olmak üzere toplam 82 bin 286 kişi olarak duyurmuştu.
- Sağlık Bakanlığının günlük olarak açıkladığı istatistikler, TÜİK'in açıkladığı rakamdan toplamda 5 bin 48 kişi eksik gözüküyor.
- **Covid19 nedeniyle yaşanan ölümlerle ilgili olarak Sağlık Bakanlığı açıklamalarına duyulan asıl kuşku, Covid19 nedeniyle yaşanan ölümlerin bir kısmının dolaşım sistemi (kalp-tansiyon) ve solunum sistemi hastalığı olarak gösterilmesi olduğu söyleniyordu. TÜİK'in istatistikleri bu kuşkuyu doğruluyor.**

- Tahmin edildiği gibi 2020 ve 2021 yıllarında kalp ve solunum sistemi hastalıklarında 2019 yılına göre olağanüstü artışlar yaşandı.
- 2019 yılında 160 bin 263 olan dolaşım sistemi (kalp-tansiyon v.b) hastalıklarından ölümler Covid 19'un başladığı 2020 yılında yüzde 14,3 artarak 183 bin 109'a, 2021 yılında da yine 2019 yılına göre yüzde 18 oranında artarak 189 bin 44'e yükseldi.
- Son iki yılda önceki iki yıla göre dolaşım sistemi (kalp-tansiyon) hastalıklarından ölenlerin sayısı önceki iki yıla göre 49 bin 970 kişi, solunum sistemi hastalıklarından ölenlerin sayısı ise 47 bin 67 bin kişi arttı.
- 2019 yılında 56 bin 391 olan solunum sistemi hastalıklarından ölüm oranı 2020 yılında yüzde 42,1 artarak 80 bin 154'e, 2021 yılında da yine 2019 yılına göre yüzde 34,5 artarak 75 bin 872 oldu.
- Son iki yılda toplam ölüm sayısında önceki iki yıla göre 211 bin 142 kişilik artış yaşandı. Bunun 87 bin 334'ü Covid 19'dan, 97 bin 37 ölüm de dolaşım sistemi ve solunum sistemi hastalıklarından kaynaklandı.

EVLENMELER DE BOŞANMALAR DA ARTTI

- Covid 19 salgınının il yılında (2020) son yılların en düşük düzeyine inen evlenme ve boşanmalarda 2021 yılından sonra 2022 yılında da artış yaşandı. 2022 yılında boşanma sayılarında rekor kırılırken, evlenme sayıları ise 2008 yılındaki rekorun hala oldukça altında seyrediyor.
- TÜİK'in verilerine göre 2020 yılında 488 bin 335'e kadar gerileyen evlenme sayısı, 2021 yılında 563 bin 140, 2022 yılında da 574 bin 358'e yükseldi. Kaba evlenme oranı ise binde 6,76 oldu.
- Türkiye'de en fazla evlilik 641 bin 973'le 2008 yılında yaşanmıştı. Aynı yıl kaba evlenme hızı ise yüzde 9,04 olmuştu.
- 2020 yılında 136 bin 570'e geriledikten sonra 2021 yılında 175 bin 799'a yükselen boşanan çift sayısı ise 2022 yılında 180 bin 954'e kadar çıktı. Kaba boşanma hızı ise şimdiki kadarki en yüksek oran olan yüzde 2,13 oldu.

KAMUNUN İSTİHDAMI 2022 YILININ SON ÇEYREĞİNDE 42 BİN KİŞİ AZALDI

- Kamu kesiminin toplam istihdamı 2022 yılının son çeyreğinde 42 bin kişi azalarak 5 milyon 11 bine geriledi. Ancak kamu istihdamı 2021 yılı sonuna göre ise 134 bin kişi arttı.
- Yılın son çeyreğinde kadrolu personel sayısı 33 bin kişi artarak 3 milyon 94 bine yükselirken, sözleşmeli personel sayısı bin kişi artarak 591 bine çıktı. Sürekli işçi sayısı ise 66 bin kişi azalarak 1 milyon 66 bin, geçici işçi sayısı da 10 bin kişi azalarak 53 bine indi.

KAPASİTE KULLANIMI AZALİYOR

- İmalat sanayi sektörünün şubat ayı kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre 0,1 puan, geçen yıl şubat ayına göre ise 1,4 puan azalarak yüzde 75,2 olarak gerçekleşti.
- 6 Şubat'ta yaşanan deprem felaketi nedeniyle bölgedeki imalat sanayi işletmelerinin tamamına yakınının çalışmamasına rağmen kapasite kullanım oranındaki düşüşün 0,1 puan gibi oldukça düşük bir oranda kalması, işletmelerin anket yanıtlarını 1 Şubat'tan itibaren yanıtlamaya başlamaları ve depremden etkilenen 11 ildeki işletmelerin anketi yanıtlama oranının yüzde 87'den yüzde 61'e kadar gerilemesinden kaynaklandı.
- Bir önceki aya göre yaşanan azalmada gıda ve içecek ile ara malları üretimindeki kapasite kullanımındaki düşüş belirleyici oldu. Dayanısız tüketim malları hariç diğer mal gruplarında ise kapasite kullanımı arttı.
- Geçen yılın aynı ayına göre yaşanan azalmada ise dayanıklı tüketim malları ve yatırım malları dışındaki tüm mal gruplarında kapasite kullanımının azalması belirleyici oldu.

TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI YATIRIM AÇIĞI 2022 YILINDA 26,4 MİLYAR DOLAR BÜYÜDÜ

- Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı 2022 yılında 26,4 milyar dolar artarak 279,1 milyar dolara yükseldi.
- Türkiye'nin döviz ve altın rezervleri de dahil dünyanın geri kalanından olan döviz alacakları (dış varlıkları) 2022 yılında 16,5 milyar dolar artarak 304,7 milyar dolara yükselirken, dış yükümlülükleri(dünyanın geri kalan ülkelere olan döviz yükümlülükleri) 42,9 milyar dolarlık büyümeyle 583.8 milyar dolara çıktı.

MERKEZ BANKASI REZERVİ ERİYOR

• Merkez Bankasının, brüt rezervi, 10-17 Şubat haftasında, swap borçlarındaki azalma nedeniyle 3 milyar dolar azalarak 122,6 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 118 milyon dolar daha azalarak -44,8 milyar dolara indi. Brüt rezervde son iki haftada 7 milyar dolarlık azalma yaşandı.

• Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 73,4 milyar doları döviz, 49,2 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor. Son hafta döviz varlıklarında 2,2 milyar dolarlık, altın varlıklarında ise 797 milyon dolarlık düşüş oldu.

• Merkez Bankasının, swap borçları da dahil toplam döviz-altın borçları 3,2 milyar dolar azalarak 181,4 milyar dolara geriledi. Bu tutarın 115,2 milyar doları bilanço içi (bankalara, Hazineye, diğer ülkelere v.b) olan borçlardan oluşuyor. Bilançoda gözükmeyen Türkiye'deki bankalara ve bazı ülkelerin merkez bankalarına olan swap borçları ise 2,9 milyar dolar azalarak 66,2 milyar dolara indi. Dolayısıyla brüt rezervdeki azalma swap borçlarındaki azalmadan kaynaklandı.

• Kamunun, Merkez Bankasındaki döviz mevduatı, Merkez Bankasının yükümlülüğü sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi geçen hafta 3 milyar dolar azalarak 21,4 milyar dolara indi. Swap borcu yükümlülükler dâhil edildiğinde ise net rezerv 118 milyon dolar daha azalarak -44,7 dolardan -44,8 milyar dolara geriledi.

• Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 17 Şubat itibarıyla yüzde 54 olarak hesaplandı.

HAZİNE TAM GAZ BORÇLANIYOR: BORÇ STOKU 4,2 TRİLYONU BULDU

• 2022 yılında 147,8 milyar liralık bütçe nakit açığına rağmen, borçlanma limiti yasayla artırılarak net olarak 470 milyar lira borçlanan Hazine, 42,3 milyar liralık nakit açığı verilen bu yılın ocak ayında ise net olarak 111 milyar lira borçlandı.

• Net iç ve dış borçlanmanın 111 milyar lira olduğu ocak ayında Hazinesin iç ve dış borç stoku ise kur farklarının da etkisiyle 145 milyar lira artarak 4 trilyon 178 milyar liraya kadar yükseldi.

• Borç (iç+dış) stokunun vadesinin sonuna kadar ödenmesi gereken faiz yükü ise 180 milyar lira artarak 3 trilyon 640 milyar liraya ulaştı.

• İç borç stoku ocakta 73,7 milyar lira artarak 1 trilyon 979 milyar liraya çıkarken, iç borcun vadesine kadar ödenmesi gereken faizi ise 122 milyar liralık büyümeye 2 trilyon 745 milyar liraya çıktı. Buna göre her 100 liralık iç borç için 138 liralık bir faiz yükü oluştu.

• Hazinesin dış borçları ise 3,2 milyar dolar artarak 116,8 milyar dolara yükseldi. Dış borcun TL karşılığı ise 71 milyar lira artarak 2 milyar 199 milyon lira olarak hesaplandı.

• Hazinesin borç stokunun 1 trilyon 448 milyar liralık kısmını TL cinsinden, 2 trilyon 730 milyar liralık kısmını ise döviz cinsinden borçlar oluşturuyor. Döviz cinsinden borçlar borç stokunun yüzde 65,37'ü kadar bir büyüklük oluşturuyor. Dış borç stokunun tamamının yanı sıra iç borçların da yüzde 26,8'i döviz cinsinden borçlardan oluşuyor.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

• Bankalardaki mevduat, 10 -17 Şubat haftasında bir önceki hataya göre 61,6 milyar lira artarak 9,38 trilyon lira oldu.

• Döviz mevduatları 3,2 milyar dolar azalarak 217,3 milyar dolara indi. Aynı haftada, TL mevduatlarında ise 117,6 milyar liralık artış yaşandı.

• Aynı haftada gerçek kişilerin, döviz mevduatında 1,7 milyar dolarlık azalma, TL mevduatlarında da 71,8 milyar liralık artış yaşandı.

• Dövizden dönenler için faiz üst sınırının kaldırılması ve şirketler için yüzde 2 daha yüksek bir kur uygulanmaya başlanmasının etkisiyle kur korumalı mevduatlar 16,4 milyar lira artarak 1 trilyon 500 milyar lira oldu.

• **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 43,6'ya indi.

• **Dolarizasyon** oranı **gerçek kişilere** ait (tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 47 oldu.

- Döviz endeksli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dâhil edilerek hesaplanan **gerçek dolarizasyon** oranı ise yüzde 59,6 olarak hesaplandı.

Krediler

- Kredi stoku ise 21,3 milyar lira genişleyerek 7,91 trilyon liraya yükseldi. TL kredilerin 32,6 milyar lira arttığı haftada, döviz kredilerinin TL karşılığında 11 milyar liralık, dolar cinsinden ise 745 milyon dolarlık azalış oldu. Döviz kredileri 131,3 milyar dolara indi.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 161,1 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

BANKALARIN DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI BÜYÜYOR

- Bankacılık sektörünün döviz açığı 17 Şubat itibarıyla 1,5 milyar dolara yükseldi.
- Sektörün bilançolarında gözüken döviz varlıkları 10-17 Şubat haftasında 321 milyar dolardan 319 milyar dolara gerilerken, bilanço içindeki döviz yükümlülükleri ise 355 milyar dolardan 352 milyar dolara geriledi ve dolayısıyla bilanço içi döviz açıkları 32 milyar dolar oldu.
- Bilanço içi döviz pozisyonundaki açığı bilanço dışı işlemlerle (swap vb.) kapatan sektörün bilanço dışı döviz varlıkları ise 131 milyar dolardan 126 milyar dolara geriledi. (Merkez Bankasının swap borçlarını azaltması yüzünden) Sektörün bilanço dışı döviz yükümlülükleri ise 98 milyar dolardan 95 milyar dolara indi. Dolayısıyla sektörün bilanço dışı döviz pozisyonundaki 31 milyar dolara geriledi.
- Bu nedenle de bilanço içi döviz açığı ile bilanço dışı döviz fazlasının toplamından oluşan net genel döviz pozisyonunda bir önceki hafta 1,2 milyar dolar olan açık, 17 Şubat haftasında 1,5 milyar dolara yükseldi.

VATANDAŞIN BORÇLARI

- Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 10 - 7 Şubat haftasında deprem sonrasında kredi kartı harcamalarında yaşanan azalma yüzünden 7,1 milyar lira azalarak artarak 1 trilyon 673 milyar liraya indi. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana ise 100 milyar liraya yakın artış yaşandı.
- Vatandaşların borcunun 1 trilyon 178 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 496 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 1,1 milyar liralık artış. Kredi kartı borçlarında ise 8,2 milyar liralık düşüş yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerine devretmedikleri takipteki borçları ise 31,4 milyar lira oldu. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Vatandaşların bankalar ve finansal şirketlerden ayrı olarak TOKİ'ye taksitli konut alımları nedeniyle 28 milyar lira, varlık yönetim şirketlerine de 36 milyar lira borcu bulunuyor.**

FAİZ ORANLARI

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- Bankaların, 10 - 17 Şubat 2023 günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 19,03'ten yüzde 18,95'e indi.. Üç ay vadeli TL mevduatın faizi ise yüzde 26,64 oldu.
- Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,14 puan artarak yüzde 28,51'e geriledi.
- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 30,37, taşıt kredisini yüzde 25,07, konut kredisini ise yüzde 20,17 yıllık faiz oranıyla kullandı.
- TL cinsinden ticari kredi faizi 1,24 puan artarak yüzde 14,49'a çıktı. Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 8,79 Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,43 oldu.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası, geçen hafta politika (bir haftalık repo) faizini, "yaşanan felaketin etkilerinin en düşük seviyelere indirilmesi ve gerekli dönüşümün desteklenmesi amacıyla uygun finansal koşulların oluşmasını" gerekçe göstererek 0,5 puan indirip yüzde 8,5'e düşürdü.*

- Merkez Bankaları ise ortalama yüzde 8,83 faiz oranıyla fonlamayı sürdürdü.

Risk Primi (CDS)

- Hazinesinin iki yıl vadeli TL cinsinden iç borçlanma kağıdının faizi geçen hafta 0,39 puan azalarak yüzde 10,69'a gerilerken, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 9,37'ye indi, on yıl vadelinin faizi de 10,49 oldu.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 0,6 oranında azalarak 561,04'ten 557,04'e indi. Dünyada artan risk iştahına rağmen Türkiye, Rusya'dan sonra en yüksek risk primine sahip ülke olma konumunu sürdürüyor.
- Hazinesinin 5 yıl vadeli dış borçlanma tahvillerinin piyasa faizi yüzde 9,78'e kadar çıktı.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre yüzde 0,11 oranında artarken, Euro kurunda yüzde 0,36 oranında düşüş yaşandı. Kurlar 24 Şubat itibariyle sırasıyla 18,86 TL ve 19,97 TL oldu.
- 2022 yılında 16,56 TL olan ortalama dolar kuru ise 1 Ocak - 24 Şubat itibariyle 18,79 TL olarak gerçekleşti.
- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 1,31 oranında azalarak 1.099,08 lira oldu.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 0,63 oranında arttı.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,3 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre 1 Ocak - 24 Şubat 2023 tarihleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 1 milyon 291 bin yeni dosya geldi. Gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı haftalarına göre 395 bin adet azaldı. Aynı dönemde 1 milyon 233 bin dosya da sonuçlandırıldı. Sonuçlanan dosya sayısı da bir önceki yıla göre 265 bin adet artış gösterdi.
- **Yeni gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 23,4 oranında azaldı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise geçen yılın aynı gününe göre bin adet azalarak 24 Şubat itibariyle 23 milyon 278 bin oldu.

İNŞAATINA BAŞLANAN DAİRE SAYISI YÜZDE 9,8 AZALDI

- TÜİK'in verilerine göre 2022 yılında inşaat ruhsatı verilen daire sayısı 2021 yılına göre yüzde 9,8 oranında azalarak 652 bin 677'ye kadar geriledi. 2021 yılında 723 bin 201 dairenin inşaatı için ruhsat verilmişti.
- Aynı yıl yapı kullanım izni verilen daire sayısı da yüzde 0,8 oranında artarak 632 bin 174 olarak gerçekleşti.
- Konut fiyatları inşaat maliyetlerinin de oldukça üzerinde oranlarda artarken, inşasına başlanan konut sayısındaki azalma ve kullanım belgesi alınan daire sayısında önemli bir değişiklik yaşanmaması, yüksek fiyatların konuta olan talebi azalttığını gösteriyor.

MERKEZ BANKASI'NIN FAİZ KARARLARI PİYASA VE BANKA FAİZLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ TÜMÜYLE YİTİRDİ!

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (PPK) şubat toplantısında politika faizini 50 puan daha düşürerek yüzde 8,5'a indirdi. Merkez Bankası'nın faiz kararları piyasa ve banka faizleri üzerindeki etkisini tümüyle yitirdi!

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu) yılın ikinci faiz kararında, politika faizini 50 puan daha indirerek yüzde 9'dan, 8,5'a düşürdü.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2022 yılının 'tek haneli faizle kapatılacağını' açıklamasından sonra geçen yıl politika faizini yüzde 9'a çekerek siyasi talimatı yerine getiren Merkez Bankası yönetimi, ocakta indirimde ara verdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 1 Şubat'ta TRT'de yaptığı açıklamada ise "Dünyada faizi sürekli yükselttiler. Ben de tam aksine faizi indirmenin mücadelesini verdim. Şu anda bizde faiz yüzde 9 bunu daha da düşüreceğiz" sözleriyle Merkez Bankası'na 'indirimde devam' talimatı verdi. Merkez Bankası da aldığı indirim kararıyla bu talimatı uygulamış oldu.

Yarım puanlık indirim karşılık, uzun süredir para ve finans piyasaları, bankacılık sektörü üzerinde herhangi bir etkisi kalmayan politika faizi, sadece bankaların Merkez Bankası kaynaklarını daha ucuza kullanmalarına olanak sağlayacak.

Dövize talebi frenlemek için 2021 sonunda devreye alınan Kur Korunmalı Mevduat (KKM) hesapları gerek döviz kurunun aylardır baskılanması gerekse politika faizinin sürekli düşürülmesiyle cazibesini yitirince çözülmeye ve döviz mevduatına dönüş başladı. Bu kez Merkez Bankası daha önce KKM hesapları için kur farkı yanında politika faizinin azami 3 puan üzerinde faiz verilmesi sınırını kaldırmak, KKM hesaplarına ödenecek faizi bankaların inisiyatifine bırakmak zorunda kaldı. Bu adım atılmasaydı KKM hesap sahipleri aylardır aynı düzeydeki döviz kurlarından bir kazanç elde edemedikleri gibi yüzde 11,5 faizle yetinmektense dövize dönmeye hız verecekti.

Merkez Bankası kendi politika faizini düşürerek bankaları yüzde 8,5 faizle fonlarken, bankaların gerek TL mevduatına gerekse KKM mevduatındaki faiz sınırını kaldırınca, bankalar kendi içinde rekabete geçti ve KKM faizi yüzde 20-30 arasına yükseldi. Dolayısıyla Merkez Bankası faizinin piyasa gerçeğiyle bağı koptu.

Karar sonrası yapılan açıklamada depremin ekonomik yansımaları konusundaki değerlendirmeler ise gerçeklikten kopuşun bir başka boyutu. Açıklamada; "Depremin üretim, tüketim, istihdam ve beklentiler üzerindeki etkileri kapsamlı bir şekilde değerlendirilmektedir. Depremin yakın vadede ekonomik aktiviteyi etkilemesi beklenmekle birlikte orta vadede Türkiye ekonomisinin performansı üzerinde kalıcı bir etkide bulunmayacağı öngörülmektedir" denildi. **Bu, para ve faiz politikalarında ekonomik bilimsellikten kopmanın, ülke ve hayatın gerçeklerinden uzaklaşmanın ifadesidir!**

İktidar kontrolündeki medyada nasıl ki 'deprem bölgesinde hayatın normale dönmeye başladığı, dağıtılan antreli, 2 odalı, mutfaklı çadırların evlerden daha lüks olduğu' şeklinde algısal yayınlar yapılıyorsa, muhtemelen Merkez Bankası yönetimi de gerek kampanyaya geçen yıl kârından hazineye aktarması gereken 30 milyar TL'yi bağışlayarak gerekse 'deprem ekonomik performansı etkilemeyecek' diyerek, iktidarın talimatlarını yerine getiriyor.

DEPREMİN EKONOMİK MALİYETİ

Deprem felaketi sonrasında bu yılın büyüme hızı yüzde 1-2,5 arasına gerileyebilir, giderek eksi büyüme yaşanabilir. 11 ili kapsayan depremin ekonomik maliyeti milli gelirden yüzde 5 ile yüzde 10 arasında bir kayba yol açabilir. Bu da en az 85 milyar dolara karşılık geliyor!

6 Şubat depreminin ülke ekonomisinde, büyüme, üretim, istihdam ve ihracatta ciddi kayıplara yol açacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Deprem illerinde yıkık ve yıkılacak bina sayısı 164 bin 321 olarak açıklandı. Bu binalardaki 'bağımsız birim-daire-işyeri' sayısı ise yaklaşık 800-850 bin. 2023 yılı konut birim maliyetleri ve Mühendislik-Mimarlık Hizmet bedelleri tarifesinde, binanın kat sayısına göre değişmek kaydıyla metrekare birim maliyeti 4.600-10.650 TL arasında değişiyor.

İlgili meslek odaları, müteahhitlik örgütlerinin açıklamalarına ve bazı yabancı yatırım bankalarının ilk hesaplamalarına bakılırsa sadece doğrudan konut inşa maliyeti 45-46 milyar dolar. TÜSİAD ve TUSKON tarafından 1999 Marmara Depremindeki maliyetler güncellenerek yapılan hesaplamalar ve hazırlanan ekonomik maliyet tahminlerinde ise 6 Şubat Depremi'nin konut, inşaat, altyapı, üretim ve istihdam kaybı, sosyal destek ve yardımlarla birlikte toplam ekonomiye maliyetinin 85 milyar doları bulacağı öngörülmüyor.

✓ Bu tutar aynı zamanda TÜİK'in üçüncü çeyrek itibarıyla 850 milyar dolar olarak açıkladığı 2022 yılı Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'nın (GSYH) yüzde 10'una karşılık geliyor.

Diğer deyişle sadece konut, inşaat, altyapı hasarı vb. kayıplar üzerinden bir maliyet hesabı yapıldığında GSYH'nin yüzde 5'i (40-45 milyar dolar), tüm alanlardaki ekonomik, sosyal, insani kayıplar ve dolaylı yansımaları da göz önünde tutulduğunda GSYH'nin yüzde 10'u düzeyinde (85 milyar dolar) bir kayıp ilk anda karşımıza çıkıyor. İnsani kayıpların telafisi mümkün olmasa da maddi ve ekonomik kayıpların bir şekilde karşılanması, giderilmesi olanaklı. Bunun için de kapsamlı bir şekilde, öncelikle barınma sorununun çözülmesi başta olmak üzere parasal kaynakları ve takvimi belirlenmiş, tutarlı ve akılcı bir planlamayla çözüme gidilmesi gerek. Deprem felaketinin ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemesi kaçınılmaz. Nitekim 1999 depreminden sonra izleyen iki-üç yılda negatif büyüme, ağır işsizlik ve ekonomik kriz tablosu yaşandı. Bunu 2001'deki bankacılık ve finansal kriz izledi. Kapsamlı bir şekilde hazırlanan Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ve yapısal reformlarla hızla toparlanma sürecine girilmesine karşın erken seçim kararı ile iktidar değişikliği yaşandı. Şimdi de bir seçime gidilirken, depremin yarattığı ekonomik kayıpların büyümeyi aşağı çekmesi, yüzde 5 olarak hedeflenen 2023 büyüme hedefinin yüzde 1-2 düzeyine inmesi, hatta eksi büyüme yaşanması söz konusu.

TÜİK'in bu hafta açıklayacağı 2022 yıllık büyümesi yüzde 5-6 arasında bekleniyor. Deprem kayıpları 2023 büyümesini negatif etkileyecektir. İktidarın hızla konut inşaatlarına başlama planının nedeni, deprem algısını değiştirmek ve bu sayede ekonomik canlanma, büyüme, istihdam yaratarak **ekonomideki iyice ağırlaşacak tabloyu SEÇİME KADAR gizlemektir!**

KONUT SORUNU İNSANİ BİR SORUNA DÖNÜŞTÜ!

Deprem öncesi konut fiyatları ve kiralardaki olağanüstü yükselişler, deprem sonrası artan göçlerin kiralık-satılık konut talebini tetiklemeyle kontrolden çıktı. Ayrıca deprem kaygısıyla kentsel dönüşüm başvurularının artması, dönüşüme alınan konutlardan taşınanların kiralık konut arayışı talebi katladı. Avrupa'da uygulanan kira kontrolü sistemlerinin benzerinin ivedi olarak yürürlüğe konulması hayati önem kazandı!

Uygulanan ekonomik model, yüksek enflasyon, yüksek kurlar, inşaat girdi maliyetleri, yabancılara konut satışı vb. nedenlerle uzun süredir ülkemizde öncelikli sorunlardan birisi haline **konut ve kira fiyatları** deprem sonrası ortaya çıkan tablo ile acil çözüm bekleyen, toplumsal ve insani bir soruna dönüştü.

Deprem öncesinde pek çok ilde olağanüstü artan konut fiyatları ve kiralari, depremin yarattığı göç dalgasının oluşturduğu hızla artan ilave taleple kontrolden çıktı. Deprem kaygısıyla riskli bina kontrolü taleplerinin ve kentsel dönüşüm başvurularının artması, buralarda oturanların dönüşüme tabi konutları boşaltmasıyla kiralık konut talebi fırsatçı bir piyasanın oluşmasına zemin hazırladı.

✓ İktidarın geçen yıl kira artışlarını 2023 Temmuz'una kadar yüzde 25 ile sınırlaması soruna çözüm olmadı.

Büyük şehirlerin çeper bölgelerinde bile en düşük konut kirası 5-7.500-10 bin TL'ye ulaştı durumda. Kentsel dönüşümde ev sahibine verilen 1500 TL kira desteğinin anlamsızlığı açık. Dönüşüme tabi konutu boşaltmak zorunda kalan kiracıya cüzi tutarda taşınma katkısı veriliyor. Ayrıca orta veya ağır hasarlı binalardaki ev sahipleri, güçlendirme veya kentsel dönüşüme yanaşmıyor, maliyeti çok yüksek buluyor.

Başta Almanya, Avusturya, İngiltere, İtalya, Hollanda olmak üzere pek çok Avrupa ülkesi çıkarttıkları yasalarla kira kontrolü uyguluyor. Avusturya, kentleri bölgelere ayırarak metrekare birim fiyat üzerinden kiralara azami tavan belirleyip bunun üzerindeki tutarlara yaptırım uyguluyor. Bazı ülkelerde 1947'den bu yana yürürlükteki kira kontrol yasalarıyla, kontrat süresi en az 5, azami 10 yıl. Tahliye sebepleri sınırlı tutuluyor. Kamu otoritesi ekonomik sürecin seyrine göre yasadaki yetkiyle kiralari belli sürelerle dondurma ya da güncel kira üzerinden kontratı 2-3 yıl uzatma kararları alıyor. İngiltere 1981'de çıkarttığı yasayla gerek tahliye nedenlerine gerekse kira artışlarına sınır getirdi. Hollanda, Danimarka gibi bazı ülkeler belediye bünyesinde 'Kira Kontrol Birimleri' oluşturarak kira artışlarını denetime aldı. ABD'de eyaletlerdeki kira kontrol kurulları her yıl bina, bölge, semte göre azami kira tavanı ve kira artış oranı belirleyerek ilan ediyor. Bazı ülkeler yasadaki kira artışı koşullarına uymayan mal sahibinin mülkünü yasal yetkiyle 'Sosyal Konut' kapsamına alarak, kendi belirlediği kira bedeliyle, ihtiyaç sahibine kiralyor.

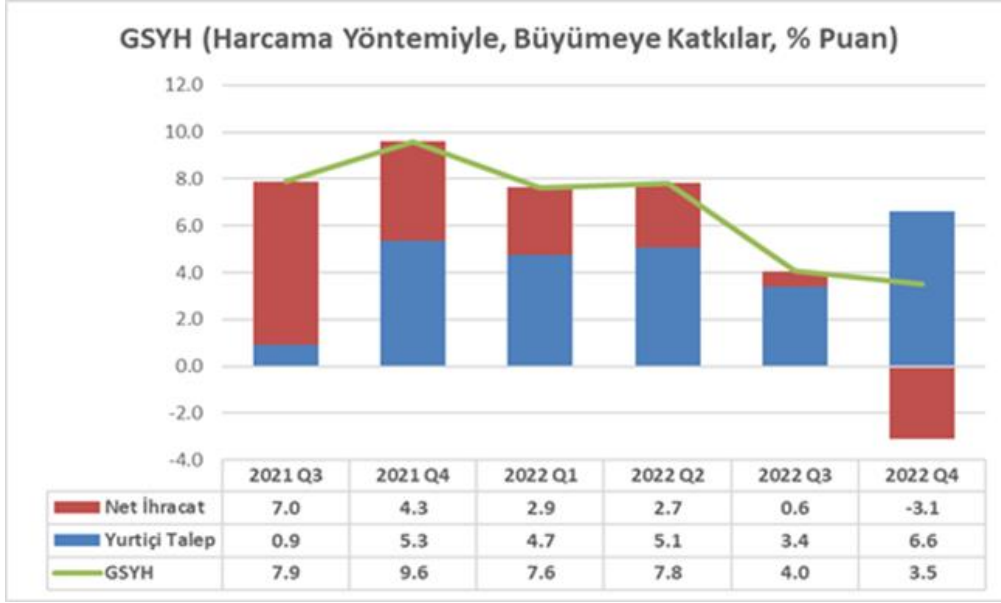
Konut ve kira sorunu, deprem felaketi sonrası özellikle göç alan kentlerde, büyük şehirlerde acil ve hayati boyuta geldi. Merkezi-yerel yönetim ortaklığını ve iş birliğini içeren ivedi bir çerçeve yasa düzenlemesi elzemdir. Bu alanda süratle adım atılmadığı takdirde barınma sorununun sosyal ve insani boyutlarının kontrolden çıkması, toplumsal bir yaraya, giderek patlamaya dönüşmesi riski söz konusudur.

SEBEBİ OLDUKLARI EKONOMİK YIKIM İÇİN DE HELALLİK İSTEYECEKLER Mİ?

Hükümetin iddia ettiği modelin aksine net ihracatın büyümeye katkısı negatife döndü. Dedikleri ne varsa, tersi oldu. Büyümenin itici gücü yatırım ve ihracat değil, iç tüketim oldu. 2022 yılında finans sektörü en hızlı büyüyen sektör olurken, üretimin yara aldı, dar ve sabit gelirli vatandaşlar refah kaybına uğradı2022 yılı Türkiye ekonomi tarihinde; şaha kalkan enflasyon, rekor kıran dış ticaret açığı, iç taleple büyüyen ekonomi, bozulan gelir dağılımı ve daha da artan ekonomik kırılğanlıklarla hatırlanacak.

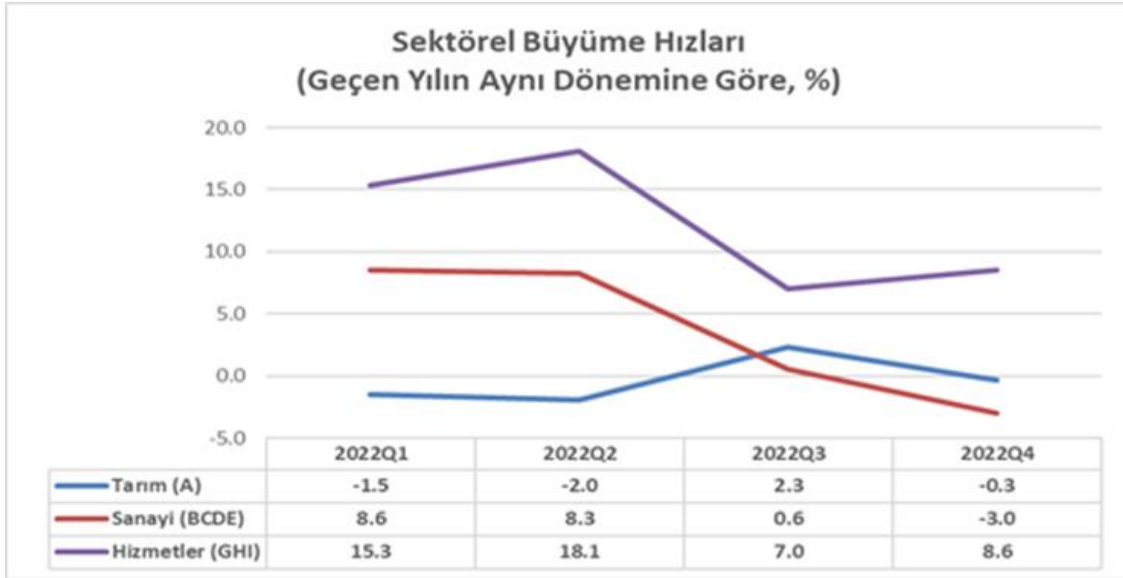
Ekonomide Yarattıkları Deprem Yaraları Da Kolay Sarılmayacak

Deprem yüreklerimizde derin yaralar açtı. Bu yaralar öyle kolay kolay kapanmayacak. Kaybettiklerimizin acısını hep taşıyacağız. "Faiz sebep, enflasyon netice" safsatası da ekonomik dengelerde ciddi yaralar açtı. Bu yaranın kapanması da zaman alacak.

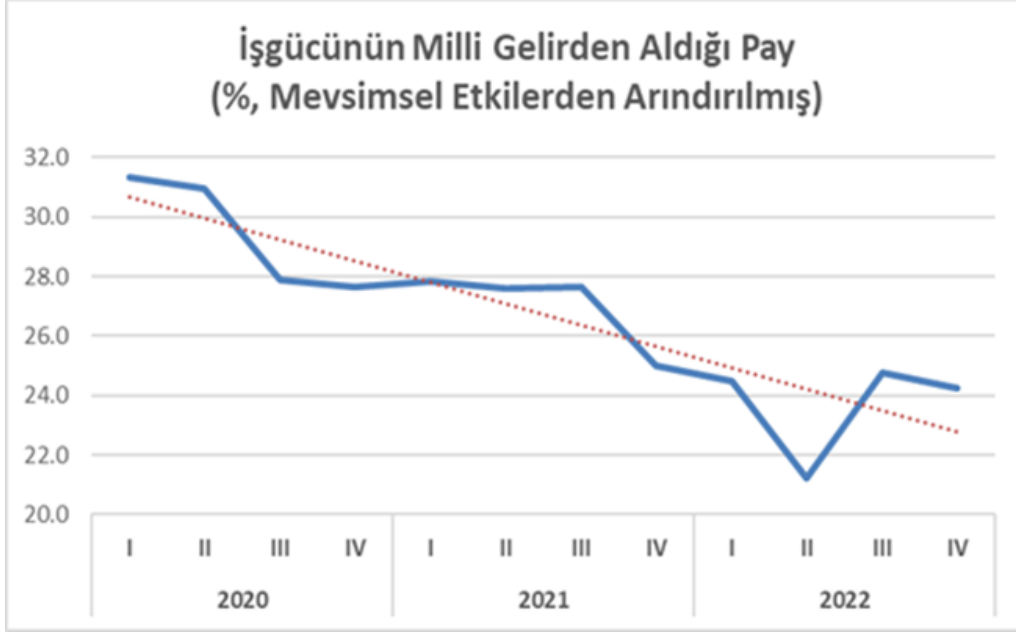
Net İhracatın Büyüme Katkısı Negatife Döndü

Önce “Çin modeli” dediler. Baktılar tutmuyor. Uydurdıkları zirveye, “Türkiye Ekonomi Modeli” dediler. Güya faiz düşecek, yatırım ve rekabet gücü artacak, ihracat ve sanayi üretimi şahlanacak, cari açık kapanacak ardından da enflasyon da düşecekti. Sonuç ne oldu? Dedikleri ne varsa, tersi oldu. Büyümenin itici gücü yatırım ve ihracat değil, iç tüketim oldu. Net ihracatın büyüme katkısı önce yavaşladı sonra negatife döndü. Büyüme 2022’nin ikinci yarısında hız kesti. “Faiz düşüreceğiz, üretimi şahlandıracağız” diyorlardı. Ekonomide öngörülebilirliği ve güveni bitirdiler. Dış ticarete açık tarım, sanayi gibi sektörlerimizde üretim ciddi darbe aldı. Büyüme hizmet sektörü sürükledi. 2022’de en hızlı büyüyen sektör ise yüzde 21,8 ile finans sektörü oldu.

2022’de Sabit Ve Dar Gelirinin Ciddi Refah Kaybı Var

Peki, Hükümetin ekonomik tercihleri gelir dağılımını düzeltti mi? Ne gezer! Emegın milli gelirden aldığı pay büyük darbe aldı. Ekonomi politikalarının amacı refahı artırmak, artan refahı adil paylaşmaktır. 2022’de sabit ve dar gelirli adına çok ciddi bir refah kaybı var.

Bizden De Helallik İsterler Mi?

2022 yılı Türkiye ekonomisi tarihinde; şaha kalkan enflasyon, rekor kıran dış ticaret açığı, iç taleple büyüyen ekonomi, bozulan gelir dağılımı ve daha da artan ekonomik kırılganlıklarla hatırlanacak. Türkiye'nin saygın iktisatçıları olacaklar konusunda bu hükümeti uyardı. Bizler de çok uyardık. O dönemde de olmadık hakaretler ettiler. Şimdi ekonomide sebebi oldukları yıkımın ardından, bizden "helallik" isterler mi? Arsızlığı siyasi sermaye yapanlar, elbette isteyebilir.

İstifa Etmeyip Hakaret Eden Beceriksizler

Milletimiz; istifa etmeyip, hakaret eden bu liyakatsizlerin, bu beceriksizlerin, bu kifayetsizlerin notunu çoktan verdi. Sandıkta da tasdiknamelerini verecek.

DIŞ TİCARET AÇIĞINDA YENİ REKOR

Dış ticaret açığı ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 38,4 artarak 14 milyar 237 milyon dolara yükseldi ve rekor seviyeye çıktı.

Türkiye'nin ihracatı ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,3 artarak 19 milyar 369 milyon dolar, ithalatı yüzde 20,7 artışla 33 milyar 606 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan ocak ayına ilişkin geçici dış ticaret verileri açıklandı.

Buna göre, Genel Ticaret Sistemi (GTS) kapsamında ihracat ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,3 artarak 19 milyar 369 milyon dolar, ithalat yüzde 20,7 artarak 33 milyar 606 milyon dolar oldu.

Dış ticaret açığı ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 38,4 artarak 14 milyar 237 milyon dolara yükseldi ve rekor kırdı.

İhracatın ithalatı karşılama oranı Ocak 2022'de yüzde 63 iken, geçen ay yüzde 57,6'ya geriledi.

Enerji ve Altın Dış Ticaret

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat ocakta yüzde 8,4 artarak 18 milyar 105 milyon dolara yükseldi. Ocakta enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat yüzde 8,1 artarak 19 milyar 891 milyon dolara çıktı.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı ocakta 1 milyar 787 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Dış ticaret hacmi yüzde 8,2 artarak 37 milyar 996 milyon dolar oldu. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 91 olarak kayıtlara geçti.

İhracat ve İthalat Yapılan Ülkeler

Ocak ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 826 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 186 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 43 milyon dolar ile Rusya, 954 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 916 milyon dolar ile İtalya takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 30,6'sını oluşturdu.

İthalatta Rusya ilk sırayı aldı. Ocak ayında Rusya'dan yapılan ithalat 5 milyar 1 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 4 milyar 337 milyon dolar ile İsviçre, 3 milyar 557 milyon dolar ile Çin, 1 milyar 807 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 229 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 47,4'ünü oluşturdu.

ET FİYATLARI AVRUPA'NIN 2 KATINA ÇIKTI

Zamlar dar gelirli vatandaşın cebini yakmaya devam ediyor. 2022 Kasım'da kilosu 100 TL'ye satılan karkas etin fiyatı bu ayın sonunda 170 TL'ye yükseldi. Kıymanın kilosu ise 220 TL'yi buldu.

Türkiye depremin yaralarını sarmaya çalışırken, her ay gelen zamlar da dar gelirli vatandaşın geçim sıkıntısını artırıyor. Karkas etin fiyatı Euro cinsinden son bir yılda 4 Euro'dan 9 Euro'ya kadar çıktı. Ete zamların devam edeceğini söyleyen CHP Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen, durmak bilmeyen zamları değerlendirdi.

ESK'da Et Kuyruğu

Başevirgen, "2022 Kasım ayında serbest piyasada kilosu 100 TL civarında olan büyükbaş karkas etin fiyatı, baş döndürücü bir hızla 23 Şubat itibarıyla 170 TL'ye, kuzu karkas ise 160 TL'ye çıktı. Et piyasası rekor zamlarla adeta alt üst olmuşken, Et ve Süt Kurumu (ESK) karkas alım fiyatını zam yapmayarak 116 lirada sabit tuttu. Mahalle kasaplarında ise kıymanın kilosu 220 TL'ye, kuşbaşının kilosu ise 250 TL'ye yükseldi. Tarım Kredi'ye ait marketlerde bile fiyatlar ancak yüzde 10 daha indirimli. Et ve Süt Kurumu ise görev zararı pahasına kıymayı 89 TL'ye, kuşbaşını ise 99 TL'ye satıyor. Kasap ve marketlerden et almaya gücü yetmeyen vatandaşlarımız, ESK'nin önünde sabahın erken saatlerinde uzun kuyruklar oluşturuyor" ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin yaklaşık olarak yıllık 1.5 milyon ton sığır etine ihtiyacı olduğunu söyleyen Başevirgen, bu ihtiyacın karşılanması için 5.5 milyon civarında sığır kesimi yapılması gerektiğini belirtti. "Ülke olarak enerji ihtiyacımızı karşılamakta bile zorlanırken, bir de et ithalatı için ülkemizden Euro ve dolar çıkışının olması ihanet değil de nedir?" diyen Başevirgen, "İktidarı bir kez daha uyarıyoruz ithalat kesinlikle çözüm değil. Et ithalatı demek yerli üreticinin ölüm fermanını imzalamak demek" dedi.

Karkas etin fiyatı 4 Euro'dan 9 Euro'ya çıktı

CHP Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen, "2022'de 60 TL civarında olan karkas etin fiyatı, 4 Euro civarındaydı. Bugün ise fiyatı serbest piyasalarda 170 TL/Kg yani 9 Euro civarında. AB ortalamasına bakıldığında, aynı kalitede karkas etin fiyatı 4.42 Euro. Kişi başına yıllık 12 kilo olan kırmızı et tüketimimiz 5 kiloya düştüğüne göre ya üretimde ciddi bir azalma ya da üretici maliyetlerimizde aşırı bir yükselme var" dedi.

'Et ve süt krizi daha da büyüyecek'

CHP Manisa Milletvekili, Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Üyesi Bekir Başevirgen, depremin etkilediği illerde tarım ve hayvancılığın önemine değinerek, "2 milyondan fazla büyükbaş ve 10 milyonun üstünde küçükbaş hayvan varlığımız var. Hayvan varlığımızın neredeyse yüzde 15'inden bahsediyoruz. Telef olan çiftlik hayvanlarının yanı sıra sakat kalan, bakım ve beslemesi yapılamayan çok sayıda inek damızlık değerinin altında kesime gönderiliyor. Süt üretiminde geçen yıl yaşanan kriz, bu afetle derinleşecek, 2023'te süt ve et veriminde büyük düşüşler yaşanacak" dedi.

AÇLIK VE YOKSULLUK TÜM SINIRLARI AŞIYOR

Zamların ardı arkası kesilmezken halkın alım gücü erimeye devam ediyor. Açlık sınırı, şubatta bir önceki aya göre 463 lira artarak 10 bin 259 TL'ye çıktı. Bir yılda 12 bin 243 TL birden artan yoksulluk sınırı 27 bine çıktı.

Açlık sınırı bir ayda asgari ücreti geçti. Birleşik Kamu-İş'in şubat ayı Açlık ve Yoksulluk Araştırması'na göre dört kişilik bir ailenin mutfak alışverişini kapsayan açlık sınırı, şubatta bir önceki aya göre 10 bin 259 TL'ye çıktı.

Bir ailenin aylık kira, ulaşım, fatura, eğitim, sağlık, giyim gibi tüm harcamalarını kapsayan yoksulluk sınırı şubatta 26 bin 994 TL'ye ulaştı. Dört kişilik bir ailenin gıda dışındaki gereksinimlerini "yoksulluk hissi duymadan" karşılayabilmesi için gereken harcama tutarı da şubatta bin 106 liralık artışla 18 bin 304 liraya yükseldi.

ASGARİ ÜCRET (TL)**8 bin 500****AÇLIK SINIRI****10 bin 259****YOKSULLUK SINIRI****26 bin 994****Beslenmek mümkün değil**

Bir yıl öncesine göre açlık sınırı 5 bin 122 lira, gıda dışındaki ihtiyaçlar için yapılması gereken harcamalar ise 7 bin 121 lira arttı. Yoksulluk sınırı ise son yılda toplam 12 bin 243 lira yükseldi. Ankara'da en fazla alışveriş yapılan marketlerden derlenen fiyatlara göre, dengeli beslenebilmek için et, balık ve yumurtaya aylık olarak harcanması gereken tutar bir önceki aya göre 253 lira, 2022'nin aynı ayına göre ise bin 290 lira artarak 2 bin 634 lira oldu. Kuru bakliyat için yapılması gereken harcama geçen yılın aynı ayına göre 103 liralık artışla 241 liraya yükseldi. Süt, yoğurt ve peynir harcaması bir önceki aya göre 72 lira artarak 2 bin 744 liraya yükseldi. Meyve için harcanması gereken tutar geçen yıla göre 139 lira artarak 576 lira oldu.

DENGELİ VE SAĞLIKLI BESLENME İÇİN YAPILMASI GEREKEN GIDA HARCAMASI (AÇLIK SINIRI-TL)

	2022		2023		Değişim TL		
	ŞUBAT	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	AYLIK	2 AYLIK	YILLIK
Et-yumurta	1344	2.113	2.381	2.634	253	521	1290
K. Bakliyat	138	228	234	241	7	13	103
Süt-Yoğurt-Peynir	1.072	2.455	2.672	2.744	72	289	1.672
Taze meyve	437	656	680	576	-104	-80	139
Taze Sebze	676	1.157	1.267	1.449	182	292	773
Ekmek-Un-Mak	816	935	937	952	15	17	136
Pirinç-Bulgur	121	408	445	457	12	49	336
Sıvı yağ	174	255	265	275	10	20	101
Şeker-Bal-Reçel	258	655	692	708	16	53	450
Zeytin	100	196	224	224	0	28	124
Açlık Sınırı	5.137	9.059	9.796	10.259	463	1.200	5.122

EMEKLİLER ERİYOR, SERMAYEDAR BÜYÜYOR

Emeklilerin milli gelirden aldığı pay yüzde 26,5'e düştü, sermayenin payı arttı!

TÜİK'in açıkladığı büyüme verileri, gelir dağılımındaki adaletsizliği bir kez daha gözler önüne serdi. Buna göre emeklilerin milli gelirden aldığı pay yüzde 30,1'den yüzde 26,5'e düştü. Sermayenin milli gelirden aldığı pay ise yüzde 52,5'ten yüzde 54,5'e yükseldi.

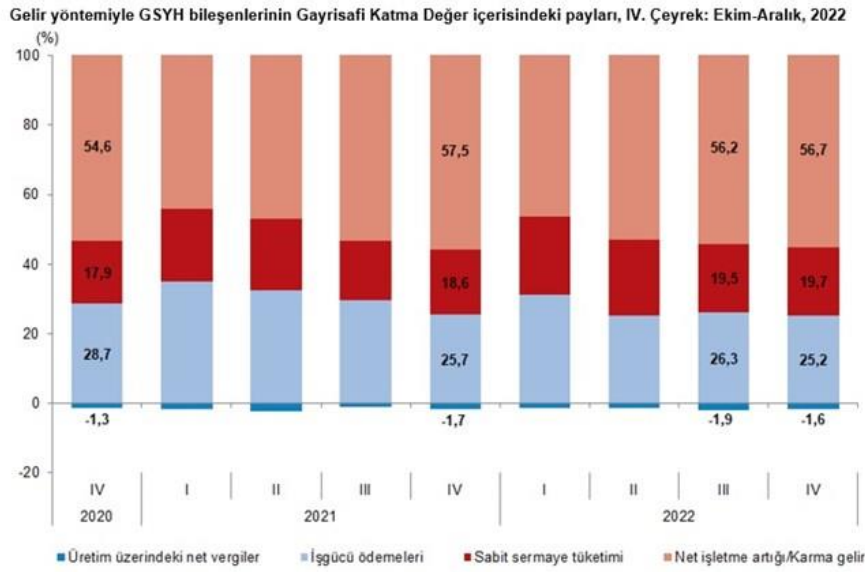
Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı milli gelir istatistikleri, gelir dağılımındaki adaletsizliği gözler önüne sererken emekçilerin yoksullaşmasını da ortaya koydu. Verilere göre, emekçilerin milli gelirden aldığı pay yüzde 30,1'den yüzde 26,5'e düştü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022'ye ilişkin üretim yöntemiyle hesaplanan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Buna göre, Türkiye ekonomisi geçen yıl yüzde 5,6, 2022'nin son çeyreğinde de yüzde 3,5 büyümeye kaydetti.

Hanehalkı nihai tüketim harcamaları, 2022 yılında bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksine göre yüzde 19,7 arttı. Hanehalkı tüketim harcamalarının milli gelir içindeki payı yüzde 57,5 oldu. Hanehalkı nihai tüketim harcamaları 2022 yılı dördüncü çeyreğinde ise yüzde 16,1 arttı

Verilere göre, emekçilerin milli gelirden aldığı pay 2021'de yüzde 30,1 iken 2022 yılında yüzde 26,5'e düştü.

Sermayenin gelirden aldığı pay ise yüzde 52,5'ten 54,5'e çıktı.

"Emeğin Payında Sert Düşüş"

DİSK Araştırma Merkezi (DİSK-AR), emeğin aldığı payın küçülmesine ilişkin yaptığı paylaşımında, "Bölüşüm şoku! Emeğin payında sert düşüş! Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla IV. Çeyrek verilerine göre emeğin payı %25,2'ye geriledi. 2019 4. çeyreğinde %32 olan emeğin payı 4 yılda yaklaşık 7 puan azaldı. Aynı dönemde sermaye payı ise %51,5'tan %56,7'ye yükseldi! ifadelerini kullandı.

İktisatçı Mustafa Sözmec ise, "Büyümüş de ne olmuş? İşgücünün gelirden aldığı pay %26,5 a düşmüş. 2021'de %30'ı. 1 yılda 3,5 puan yoksullaşma" diyerek tepki gösterdi.

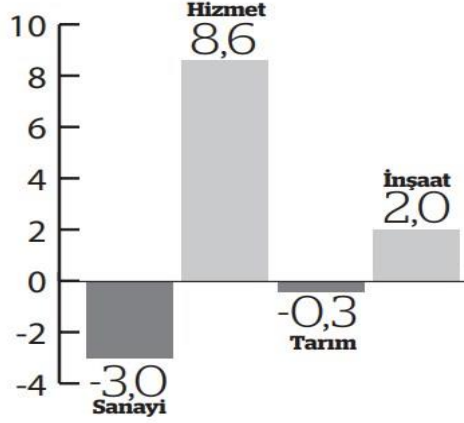
EMEĞİN HAKKI ÇOK ALDIĞI PAY AZ!

Ülke ekonomisi 2022'nin tamamında yüzde 5,6 büyüdü ama büyümeden emekçilerin payına yine yoksulluk düştü. Emeğin milli gelirden aldığı pay 2022'nin son çeyreğinde yüzde 25,2 ile tarihin en düşük seviyesine geriledi.

Türkiye ekonomisi 2022 yılının son çeyreğinde yüzde 3,5 büyüdü ve 2022'nin tamamında büyüme yüzde 5,6 olarak hesaplandı. Hem son çeyrekte hem de yılın tamamında büyümeyi sürükleyen yüksek enflasyon nedeniyle tüketimini öne çeken yurttaşların harcamaları oldu.

Tüketimle büyüyen ekonomide emeğin payı tarihi en düşük seviyelere geriledi. İşgücü ödemelerinin payı yani emeğin milli gelirden aldığı pay 2022 son çeyreğinde yüzde 25,2 ile tarihi en düşük seviyelerine gerilerken, net işletme artışı/karma gelirin payı yani sermaye payı yüzde 56,7'ye çıktı. 2022 yılında da işgücü ödemelerinin payı yüzde 30,1'den yüzde 26,5'e düştü, net işletme artışı/karma gelirin payı yüzde 52,5'ten yüzde 54,5'e yükseldi.

SEKTÖRLERE GÖRE 4. ÇEYREK BÜYÜME ORANLARI (%)

İnşaat sektöründeki daralma sürüyor

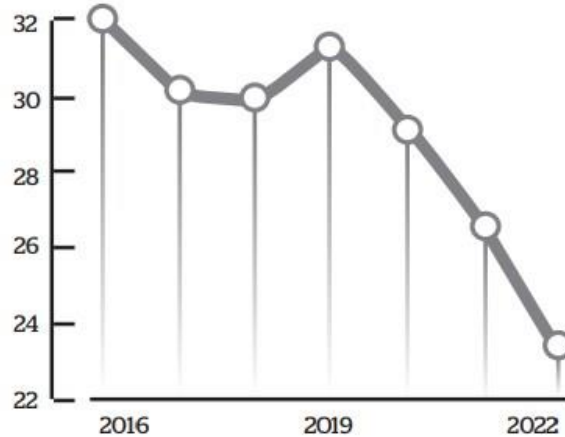
Prof. Dr. Erinc Yeldan'ın hesaplamalarına göre 2022'de GSYH'deki reel yüzde 5,6'lık artışa karşın, emeğin milli gelirden aldığı paydaki azalma eğilimi devam ediyor. 2019'un ikinci çeyreğinden bu yana emeğin payındaki gerileme yüzde 7,1 iken sermayenin payındaki artış yüzde 7,7 oldu.

Cumhurbaşkanlığı hükümet rejimi altında, 2019'un ikinci çeyreği sonrası, reel milli gelir çeyrek dönemler bazında yüzde 60 arttı. Sermaye gelirlerindeki artış yüzde 80'e ulaşırken, işgücü gelirlerindeki artış sadece yüzde 23. Sektörel performansa bakıldığında 2022'nin tamamında hizmetler sektöründeki çift haneli büyüme, buna karşın inşaattaki sert daralma dikkat çekti. İnşaat sektörü 2022 yılında 2021 yılında olduğu gibi küçülmesini sürdürdü. Sektör yüzde 8,41 küçüldü.

Finans sektörü 2021 yılındaki daralmasının aksine 2022 yılında güçlü büyüme gösterdi ve yılın tamamında yüzde 21,82 büyüdü. 2022'de iç tüketim yüzde 19,7 büyüdü. Yatırımlar tarafında ise büyümenin ivme kaybettiği görüldü. 2020 ve 2021 yıllarında yüzde 7,4 artan yatırımlar 2022'de yüzde 2,8 büyüdü. İhracat tarafında da benzer tablo dikkat çekti. Türkiye Ekonomi Modeli'nde rekabetçi kur ile ihracat artacak ve cari fazla verilecekti. 2021'de yüzde 24,9 büyüyen ihracat, 2022'de yüzde 9,1 ile tek hanelerde büyüme kaydetti. Net ihracatın büyümeye katkısı ise negatif oldu.

Üretim yöntemi ile GSYH verileri incelendiğinde, yılın son çeyreğinde tarım ve sanayi sektörlerinin daralması dikkat çekti. 2020 yılının ikinci yarısından bu yana büyüyen sanayi sektörü bu yılın son çeyreğinde yıllık bazda yüzde 3 daraldı. Böylece büyümeyi 0,6 puan negatif etkiledi.

MİLLİ GELİRDE İŞGÜCÜ ÖDEMELİRİNİN PAYI (%)

Beklentilerin üzerinde büyüme kaydedildi

Uluslararası kurumların Türkiye 2022 büyümesine ilişkin tahminleri de yüzde 5 civarındaydı. Uluslararası Para Fonu (IMF) daha önce yüzde 5 olarak açıkladığı 2022 Türkiye büyüme tahminini yüzde 5,5 seviyesine çıkarmıştı.

Dünya Bankası'nın 2022 yılına ilişkin büyüme beklentisi ise yüzde 4,7 olarak açıklanmıştı. Ekonomi yönetiminin 2022'ye ilişkin büyüme tahmini de yüzde 5 olmuştu. Orta Vadeli Program'a göre 2022 için GSYH büyümesinde gerçekleşme tahmini yüzde 5 olarak açıklanmıştı.

166 MİLYAR LİRA TUTARINDAKİ GERİ DÖNÜŞÜM DEĞERİ HAK SAHİPLERİNE PAY EDİLMELİ

Deprem felaketinin ardından yıkılan ya da yıkılacak binalardan çıkacak milyonlarca ton enkaz basit bir hafriyat atığı değildir. Geri dönüşümden ortaya çıkacak gelir depremzede vatandaşlarımızın hakkıdır. Deprem enkazıyla ilgili geri dönüşüm işlemleri bu gerçek dikkate alınarak yapılmalı. Depremde yıkılan ya da aldığı hasar nedeniyle yıkılacak binaların hak sahiplerine 166 milyar lira tutarında hesaplanan geri dönüşüm değeri adaletli bir şekilde verilmelidir.

Depremde yıkılan ya da aldığı hasar nedeniyle yıkılması gereken 10 binlerce binadan çıkacak milyonlarca ton enkazın geri dönüşüm değeri depremzede vatandaşlar için kullanılmalı.

176 Bin Binanın Geri Dönüşüm Değeri Var

Deprem felaketinde yıkım yaşanan 11 ilimizde yıkılan ya da aldığı hasar nedeniyle yıkılması gereken bina sayısının yaklaşık 176 bin olduğu belirtilmektedir. 176 bin binanın yaklaşık 100 bininin çok katlı, 76 bininin düşük katlı olduğu kaydedilmektedir. Bu kapsamda; deprem enkazında bulunan ekonomik değeri olan hurda ve materyallerin geri dönüşümü büyük önem taşımaktadır.

100 Binlerce Ton Demir Ve Hurda Var

Depremde yıkılan ya da aldığı hasar nedeniyle yıkılacak 176 bin içerisinde 100 binlerce ton demir ve geri dönüşüm değeri olan hurda bulunuyor. Çok katlı olan bir binada en az 100 ton hurda demir, düşük katlı olan bir bina da ise en az 50 ton hurda demir bulunuyor. Hurda demirin yanı sıra her bir binada geri dönüşüm değeri taşıyan en az 15 ton PVC, 2 ton alüminyum, 4 ton kereste, 400 kilo bakır yer alıyor. Geri dönüşüm değeri taşıyan unsurların dışında her bina başına elde edilebilecek hafriyat geliri de bulunuyor.

Her Binanın Geri Dönüşüm Değeri Var

Çok katlı bir binada yer alan hurda demirin değeri ortalama 700 bin lira; düşük katlı bir binada yer alan hurda demirin değeri ise 350 bin lira olarak belirleniyor. Hurda demirin yanı sıra her binada bulunan PVC'nin geri dönüşüm değeri 150 bin lira; alüminyumunun geri dönüşüm değeri 70 bin lira; bakırın geri dönüşüm değeri 28 bin lira; kerestenin geri dönüşüm değeri ise 8 bin lira olarak hesaplanıyor. Geri dönüşüm değerinin yanı sıra her bina için ortalama 142 bin lira tutarında hafriyat değeri de bulunuyor. Buna göre bir bina için geri dönüşüm bedeli ortalama 750 bin lira ile 1 milyon 100 bin lira arasında değişirken.

Geri Dönüşümün Değeri 10 Milyarlarca Lira

Bu kapsamda; 100 bin çok katlı ve 76 bin düşük katlı bina için toplam geri dönüşüm değeri 10 milyarlarca lirayı buluyor. Buna göre hurda demirin geri dönüşüm değeri en az 96,6 milyar lira; PVC'nin geri dönüşüm değeri en az 26,4 milyar lira; alüminyumunun geri dönüşüm değeri en az 12,3 milyar lira; bakırın geri dönüşüm değeri en az 4,9 milyar lira; kerestenin geri dönüşüm değeri 1,4 milyar lira olarak hesaplanıyor. Geri dönüşümün dışında 176 binanın hafriyat geliri de 25 milyar lira olarak belirleniyor. Buna göre toplam geri dönüşüm değerinin en az 166 milyar lira olduğu ifade ediliyor.

Geri Dönüşüm Geliri Depremzedelerin Hakkı

Deprem enkazının geri dönüşümü konusunda hazırlanan ve 2 ay içinde tamamlanacağı açıklanan planın şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılması gerekiyor. Depremden ardından oluşan enkaz basit bir hafriyat atığı değildir. Geri dönüşümden ortaya çıkacak gelir depremzede vatandaşlarımızın hakkıdır. Dolayısıyla deprem enkazıyla ilgili geri dönüşüm işlemleri bu gerçek dikkate alınarak yapılmalıdır. Depremde yıkılan ya da aldığı hasar nedeniyle yıkılacak binaların hak sahiplerine 166 milyar lira tutarındaki geri dönüşüm değeri adaletli bir şekilde verilmelidir.

DEPREMZEDE VATANDAŞLARIN ENERJİ FATURALARI SİLİNSİN

Kahramanmaraş merkezli depremlerde 11 ilde yıkılan ya da hasar alan binalardaki elektrik ve doğalgaz abonelerinin borçlarının silinmesi gerekmektedir. Felaketin üzerinden geçen süreçte 11 ilde toplam 500 binden fazla aboneye elektrik verilemediği AFAD raporlarına yansımıştır. Faturaların tahsilatını ertelemek evi yıkılan ya da hasar alan vatandaşların derdine derman olmaz. Depremzede vatandaşlarımızın doğalgaz ve elektrik faturaları ertelenmek yerine derhal silinmelidir.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerin ardından 11 ilde yaşanan yıkımın milyonlarca vatandaşı olumsuz etkiledi. Depremde evi yıkılan ya da hasar alan vatandaşlar barınma başta olmak üzere pek çok temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandı. Milyonlarca vatandaşın yaşadığı sıkıntıların azaltılması için depremde evsiz kalan vatandaşların enerji faturalarına düzenleme yapılması gerekmektedir.

20 Şubat itibarıyla deprem bölgesinde 500 binden fazla aboneye hala elektrik verilemediği AFAD raporlarına yansımıştır. İktidar, deprem bölgesinde elektrik ve doğalgaz faturalarının tahsilatının erteleneceğini açıkladı. Depremden etkilenen 11 ilde 500 binden fazla aboneye hala elektrik verilememiştir. Başka bir deyişle deprem bölgesinde en az 2 milyon vatandaşımız günlerce karanlıkta kalmıştır. İktidarın ise tek çözümü faturaların ertelenmesi. Evi yıkılan ya da aldığı hasar nedeniyle kullanılamaz hale gelen vatandaşlarımızın enerji faturaları derhal silinmeli. Depremzede vatandaşlarımız zaten barınma başta olmak üzere pek çok dertle boğuşuyor. Dolayısıyla depremde evi yıkılan ya da hasar gören vatandaşlarımızın enerji faturalarından kaynaklı faturaları derhal silinmelidir.

AFAD, KENDİ RAPORUNU DİKKATE ALMAMIŞ!

Depremlerde hasar gören Adıyaman ve Hatay'ın Antakya ilçesi hakkında AFAD'ın geçen yıl yayımladığı risk değerlendirme raporu ortaya çıktı. Raporlarda deprem olabileceğine yönelik 2023'ün işaret edildiği belirlendi.

AFAD'ın 2022 yılında hazırladığı deprem senaryolarında, peş peşe meydana gelen depremlerde en çok yıkımın yaşandığı Hatay ve Adıyaman'a ilişkin uyarıları dikkat çekti. Deprem senaryosunda Adıyaman için 19 Mart 2023'te 7.4 büyüklüğünde deprem beklendiği vurgulanırken, Hatay için ise riskin gün geçtikçe arttığı kaydedildi. AFAD'ın olası depremler için kendi hazırladığı senaryosu dikkate almadığı görüldü.

AFAD Adıyaman İl Müdürlüğü'nün 2022 yılında yayımladığı 2021 yılı İl Afet Riski Azaltma Planı Raporu'nda, Adıyaman'da olası bir deprem ile ilgili senaryoların hazırlandığı belirlendi.

Raporda; "Yapılan analizler sonucunda, 5 ve üzeri depremlerin 20 yılda oluşma olasılığının yüzde 91, 6.1'den daha büyük depremlerin bölgede olma olasılığının 100 yıl olduğu hesaplatılmıştır. 4.00-4.50 arasındaki depremlerin ise her 5 yılda bir olma olasılığı yüzde 75'ken, 10 yılda bir olma olasılığı yüzde 91 olarak hesaplatılmıştır" tahminleri yapıldı.

Raporda, Samsat merkezli 5.5 ve Gölbaşı merkezli 7.4 büyüklüğünde iki ayrı deprem senaryosu da yer aldı. Olası bir depremin 19 Mart 2023'te meydana gelebileceğinin belirtildiği "deprem senaryosunda", 5.5 büyüklüğündeki olası bir deprem ile ilgili şu değerlendirmeler yapıldı: "Samsat ilçesi, köyleri ve civarındaki ilçe ve köylerde yapıların yıkılması. Altyapı ve içme suyu hatlarının zarar görmesi. Zeminin alüvyon malzeme olmasından dolayı sıvılaşma olması ve yıkıcı etkinin artması."

"Mart 2023 Çok Olası"

Raporda, 5.5 büyüklüğündeki depremin afete dönüşme nedenleri arasında 'kentsel dönüşümdeki yavaşlık, yurttaşların kirli, kolan gibi sistemlerde izin almadan binalarında yaptığı değişiklikler, karar vericilerin yeni yerleşime açılacak alanlarda imar planlaması esnasında imara esas etüt sonuçlarının değerlendirilmeden imara açmaları' gösterildi.

Raporda, Adıyaman'daki binaların durumuna ilişkin şunlar açıklandı: "Adıyaman Merkez Belediyesi'nden temin edilen coğrafi koordinatları belli olan bina stok bilgisine göre, 33 mahallede 31 bin 175 bina verisi bulunmaktadır. Merkez ilçeye ait maksimum yer ivme haritasında 0.4 g'den büyük ivme değerine sahip alanlar ile zayıf zemine sahip alanlar çakıştırma analizleri ile birlikte değerlendirildiğinde, 1570 binanın acil olarak bina risk değerlendirilmesi yapılması gereken bina oldukları hesaplanmış olup 4 ve üzeri katta olan bu binaların olası yıkıcı bir depremde hasar görebilme özelliğine sahip zemin üzerinde olduğu da tespit edilmiştir. Deprem hasar riski en yüksek mahallelerde 7 bin 279 adet bina olmakla birlikte yaşayan 59 bin 421 kişi bulunmaktadır."

"Deprem Riski Artıyor"

Öte yandan Hatay Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ve AFAD'ın 31 Mart 2022 yayımlanan İl Afet Riski Azaltma Planı'nda; olası bir depremde meydana geleceklerin sıralandığı görüldü. Raporda; "Son 35 yıldan beri bölgede gerilimi boşaltacak bir depremin olmayışı, gelecekte deprem olma riskini her geçen gün artırmaktadır. Antakya ve yakın çevresinde görülen yoğun tektonik rejim, kısa mesafede farklı zemin özelliklerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur" denildi.

DESTEK DEĞİL, ÇARESİZLİK VE ACIYLA ALAY ETMEK

İktidarın valileri depremde evini, yakını, ailesini kaybeden kamu çalışanlarına 'iş başı' genelgesi yayınlıyor. Cumhurbaşkanı, işyeri yıkılan, işini yitiren afetzede yurttaşlarımız için işten çıkartma yasağı, kısa çalışma ödeneği ve bunlardan yararlanamayanlara günlük 133 TL destek ödemesi kararı çıkartıyor. Yaşanan felaketin boyutları karşısında alınan bu kararlar, insanların çaresizliği ve acılarıyla alay etmektir.

OHAL kapsamında peş peşe kararnameler çıkartan Cumhurbaşkanı Erdoğan, son kararlarından birisiyle de deprem bölgesindeki iş yerleri ve çalışanlar için korona salgınındaki kararların benzerlerini yürürlüğe koydu. İktidar, üreticiye, çiftçiye, ürünü ve hayvanı olanlara teşvik vaat ediyor.

✓ Öncelikle bölgede kalan, her türlü yokluğa, yıkıma ve zorluğa rağmen açıkta kalan ineğini, koyununu beslemeye, sütünü sağmaya devam eden üreticilere teşvik değil, geri ödemesiz doğrudan aynı ve nakit destek verilmelidir.

✓ Besiciye bedava yem, saman, hayvanını barındıracağı çadır sağlanmalıdır.

Ancak hâlâ binlerce depremzede açıkta, soğukta ve çadırdan yoksun iken, ahır yıkılan, kışta ayazda kalan büyük ve küçükbaş hayvanlar için çadır sağlamak muhtemelen iktidarın gündeminde yok.

Bölgedeki işyerleri, Organize Sanayi Bölgelerindeki (OSB) tesisler ve buralarda çalışanlar açısından da ciddi önlemler ve destekler gerekirken, iktidar Cumhurbaşkanı Erdoğan koronavirüs dönemi tedbirlerinin benzerlerini yürürlüğe koydu.

Afet bölgesinden yaşanan yoğun göç nedeniyle pek çok işletme hasarlı olmadığı halde çalışan elemanlarını yitirdiği için üretime geçemez durumda. İşletmeler çalıştıracak personel sıkıntısı çekerken çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararıyla bölge illerinde OHAL süresince işten çıkartma yasağı getirildi. Buna ilave olarak aylık 6 bin TL tutarında **kısa çalışma ödeneği** (KÇÖ), işyeri çalışamaz durumda olanlara, işini kaybedenlere İşsizlik Sigortası Fonu'ndan (İSF) işsizlik ödeneği verilmesi kararlaştırıldı. Gerek KÇÖ gerekse işsizlik ödeneği almaya hak kazanamayanlara ise yine İSF'den günlük 133,44 TL OHAL süresince destek verilmesi Cumhurbaşkanlığı kararında yer aldı.

✓ İşten çıkartma yasaklanmasına karşılık korona döneminde olduğu gibi işverenlerin çalışanlarını ücretsiz izne çıkartması serbest. Pek çok işverenin salgında da bu yolu tercih ettiği biliniyor.

İşsizlik maaşı çalışanın günlük brüt ücretinin yüzde 40'ı olarak ödeniyor. Bu da yeni asgari ücret üzerinden aylık 3048 TL! KÇÖ ve İşsizlik maaşı alamayanlara verilecek günlük 133,44 liralık desteğin aylık tutarı ise 3990 TL. Evini, işini, yiyeceğini, giyeceğini yitirmiş insanlara verilecek bu destekler asgari ücretin yaklaşık üçte biri düzeyinde. Her şeyini kaybeden afetzede çalışanlara en azından 8500 TL asgari ücret düzeyinde parasal destek sağlanmalı.

Asrın ihmeline yol veren iktidarın, kendi algısal söylemiyle 'Asrın felaketine' uğramış insanları, asgari ücretten bile mahrum etmesi, mevcut şartlarda 3-6 bin TL destekle yaşamını sürdürmelerini 'lütuf' gibi insanların sunması kabul edilemez. Bu destek tutarları, ortadaki felaketin boyutları karşısında yetersizdir. İnsanların göç etmemesi, işletmelerin yeniden ayağa kalkması, üretime geçmesi için parasal yaşam destekleri artırılmalı, alelacele alınan kararlar gözden geçirilmelidir.

KIZILAY 'TİCARET' DERSİNDE

Kızılay'ın skandallarına bir yenisi eklendi. Depremin vurduğu illerde yurttaşlar günlerdir çadır beklerken Kızılay'ın, AHBAP ve TEB'e çadır sattığı ortaya çıktı. Kızılay Başkanı Kınık durumun ahlaki olduğunu ileri sürdü. Kuruma tepki yağdı.

Resmi rakamlara göre 45 bine yakın yurttaşın yaşamını yitirdiği Maraş merkezli depremlerin üzerinden üç hafta geçti. İktidar, ilk günden bu yana hata üstüne hata yaparken liyakatsiz atamalarıyla AKP'nin arka bahçesi haline

gelen, iktidarın içini boşalttığı Kızılay, yeni bir skandala daha imza attı. Depremin vurduğu kentlerde yüzbinlerce depremzede çadır talebinde bulunurken Kızılay'ın elindeki çadır stoklarını satmak üzere beklettiği ortaya çıktı.

Cumhuriyet yazarı Murat Ağirel, Kızılay'ın depremin ilk günlerinde Haluk Levent'in kurucusu olduğu AHBAP Derneği'ne 46 milyon lira tutarında çadır sattığını duyurdu. "İddiaya göre Kızılay, depremin üçüncü günü AHBAP'a 46 milyon TL tutarında çadır satışı gerçekleştirmiş" diyen Ağirel, "Ayrıca elindeki stokları ve gönderilecek yardımları da cemaat, tarikat vakıf ve derneklerine yönlendirdiği ileri sürüldü" ifadelerini kullandı.

Tepkiler üzerine hem AHBAP hem de Kızılay satışın gerçekleştiğini doğruladı. Kızılay, alışverişin, 'afetzedelerin barınma ihtiyacının bir an önce çözülmesi' için yapıldığını, 'çadır üretiminin devamını sağlamak amacıyla da ham madde bedelinin kabul edildiğini' bildirdi. Kızılay Başkanı Kerem Kınık, durumun ahlaki, akılcı ve yasal olduğunu ileri sürdü. AHBAP'tan yapılan açıklamada ise "Arkadaşlarımız, Kızılay'ın iştirakinde olan Kızılay Çadır ve Tekstil A.Ş ile görüşme gerçekleştirdiler. Elleri 2050 adet olduğunu öğrendiğimiz çadırların sözleşmesini hemen yaptık ve ertesi sabah 2050 tane çadırı deprem bölgesine gönderdik" denildi.

Tanesi 140 Bin Liraya TEB'e De Satmışlar

Kızılay'a tepkiler sürerken Türk Eczacılar Birliği'nin (TEB) de Kızılay'dan parayla çadır almak zorunda kaldığı öğrenildi. TEB Başkanı Arman Üney, tanesi yaklaşık 140 bin lira fiyatla 76 metrekare büyüklüğünde 5 adet çadırı Kızılay'dan satın aldıklarını söyledi. Üney, bu alım için ödemeyi Kızılay'ın bir iştiraki olan Kızılay Çadır ve Tekstil A.Ş.'ye yaptıklarını belirtti. Üney, şu ifadeleri kullandı: "Deprem sürecinde biz ilk gün kendi TIR eczanemizi gönderdik. Sonra da 5 konteyner temin ettik. Konteynerler küçük, biz de daha büyük ne bulabiliriz' diye düşündük. Bize kendilerinin çadır temini yapan bir iştirak şirketi olduğunu söylemişlerdi. Biz konteyner temininde bu kadar zorlanınca bir arkadaşımız da çadır için Kızılay ile iletişime geçmemizi önerdi. Kızılay bize istediğimiz özelliklerde 5 tane 76 metrekarelik çadır olduğunu söyledi. Dolayısıyla onu temin edebileceğimizi söylediler, biz de aldık. Bizim 28 çadırımız var. Diğer bölgelerde bir şekilde konteynerleri ve alabileceklerimizi almaya çalıştık. Bazı kuruluşlar bize bağışta bulundu. Kızılay'ın iştirakinden de 5 çadır aldık, ödemesini de yaptık doğrudur."

Sosyal Medyada Kuruma Tepki Yağdı

Skandala sosyal medyada da tepki yağdı. Gazeteci yazar Ece Temelkuran, "Canıyla uğraşan insanla çadır pazarlığı yapmışlar. Büyük bir ülkeyi kalpsiz bir bakkala çevirdiler" yorumu yaparak hükümeti istifaya çağırdı. TİP Milletvekili Barış Atay ise, "Siz var ya! Asla yakanızı kurtaramayacaksınız bu yaptıklarınızdan!" dedi. Prof. Dr. Rukiye Eker Ömeroğlu, bedelsiz verilmesi gereken çadırları satan Kızılay Başkanı Kerem Kınık için "Hocası olmaktan utanıyorum. Beni ve diğer hocalarını affedin, belli ki ona Tıp Etiği öğretememişiz" ifadelerini kullandı.

İYİ Parti Lideri Meral Akşener'den de tepki geldi. Akşener, "Türk Kızılay'ını; Paranın gücüyle insanını yalnız bırakan, binbir dümen kurup içini boşaltan bir anlayışa mahkûm ettiniz. Yazıklar olsun!" açıklaması yaptı.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun ise Twitter'dan paylaştığı mesajında, "Artık sadece aklımızla değil, vicdanımızla da alay eder oldunuz! İstifa edin" dedi. CHP Milletvekili Ali Mahir Başarır, "Ahbap, Kızılay'ın kendilerine çadır sattığını, yani Murat Ağirel'in haberini doğruladı. Ahbap tabii ki en kısa sürede çadır temin etmeye çalışacak. Ama Kızılay'ın deprem bölgesine göndermek yerine çadır satması büyük skandal" sözleriyle tepkisini dile getirdi.

AKP İktidarının Bir Özeti Niteliğinde

Öte yandan Kızılay'da ortaya çıkan skandallar 20 yılı geride bırakan AKP iktidarının kurumların içini nasıl boşalttığına bir yansıması oldu. 2017 yılında 3 milyar 150 milyon TL gelir elde ettiğini açıklayan Kızılay'ın geliri 2021 yılında neredeyse iki katına çıktı. Kurumun 2021 gelirinin 7 milyar 935 milyon TL olduğu ifade ediliyor. Kurumun harcamaları, yöneticilerine ödediği 40 bin TL'ye varan yüksek maaşlar gündemden düşmedi. Kızılay, 2019'da tüm itirazlara rağmen holdingleşti. Malatya'daki ülkenin en büyük konteyner üretim fabrikası ise skandallarla anılan Kızılay'a ait. Ancak, dünya da en büyük konteyner üretim fabrikalarından biri olduğu da ifade edilen Kızılay'ın fabrikasında deprem felaketine rağmen günlerce üretim yapılmadı. Daha önce kebabçılık yapan Recep Toy isimli bir kişi fabrikada idare müdürü olarak görevlendirildi.

Şirketleşme Kızılay'ı Bu Hallere Getirdi

Kızılay'daki usulsüzlere aktaran kurumun eski Yönetim Kurulu Üyesi Sabahattin Tezdiğ, "Ben 10 yıl boyunca gönüllü hizmet ettim. 2016 ve 2019 yılları arasında Kızılay genel merkez yönetim kurulu üyeliği yaptım. İlk yıllarda nisandan sonra göreve geldiler ve uygun görmediğimiz kararlar önümüze gelmeye başladı. Şu an gündemde olan işçi alımları, usulsüz ihaleler, yalı kiralaması, lüks araçlar gibi konularda biz ters düştük. Yapılan

bu uygulamalar hukuka ve kanunlara aykırıydı. Tüzüğe aykırı olduğu için de kabul etmedik. Ardından ben 2018 yılında bu uygulamalar için Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikâyetle bulundum. Kurumu zarara uğrattıklarını belirttim. 2019 yılında takipsizlik kararı verildi. Olayı kapattılar. Nitekim görüyoruz” dedi.

Van Depremi yaşandığında Batman şube başkanı olduğunu söyleyen Tezdiğ, “O zaman her ilde depolarda yaklaşık 100-120 bin adet çadır bulunuyordu. Maalesef Kızılay şirketleştirildiği için çadır stokları kalmadı. Çadırlar satılmaya başlandı. Elinde mutlaka stok olmalıydı ancak bu çadırların satıldığını gördük. Böyle bir deprem felaketinde AHBAP'a satılan o 2 bin 50 çadırın yurttaşlara derhal ulaştırılması gerekiyordu. Ancak Kızılay bu çadırları halka ulaştırmak yerine satmayı tercih etti. Kızılay'ı bu hale şirketleşme ve tecrübesiz kadrolar getirdi. Özellikle 2019 yılı öncesinde Kızılay barınma ve tedarik konusunda çok başarılıydı” ifadelerini kullandı.

“Kızılay'ı bu hale şirketleşme ve tecrübesiz, liyakatsiz işe alımlar getirdi” diyen Tezdiğ, sözlerini şöyle sürdürdü: “Şimdi yüksek maaşlarla işe alım yaptılar. Biz bu kararlara itiraz ettik ancak 2019 yılında tekrar bu şirketleşme kararını hayata geçirdiler. Bu şirketleşmenin bir sonucunu yaşıyoruz. Yönetimdeki usulsüzlüklere ve liyakatsiz atamalara ses çıkardığım için beni lağvettiler, işten çıkardılar. Keşke bu depremler yaşanmasaydı. Ancak, bu karşılaştığımız durum mutlaka incelenmeli. Halk bu kadar çadıra ihtiyaç duyarken ne olursa olsun devlet himayesindeki bir STK bu çadırları ücretsiz şekilde halka ulaştırmalıydı. Depremden üzerinden yirmi günü aşkın süre geçti. Hâlâ o çadırlara ulaşamayan insanlar var. İnsanların orada iki tane bile olsa çadıra ihtiyacı vardı. Kızılay burada bir müşteri çıksın diye beklemek yerine halka çadırı ulaştırmalıydı. Depremden mağdur olanlar bir de bu şekilde mağdur edilmemeliydi.”

Skandallar Bitmek Bilmedi

Kızılay yönetiminin imza attığı bazı skandallar şöyle:

- Kızılay Başkanı Kınık, çalışanların sosyal medya hesaplarını inceledi. Kurumun zam politikasını ve kendisini eleştiren çalışanlar fişlendi. Çalışanlar, savunmalar sonucu tazminatsız işten çıkarıldı.
- Sağlık Bakanlığı, Kızılay'ın AKP'ye yakınlığıyla bilinen Sancak ailesi aracılığıyla yurtdışına kan göndermesine izin vermedi. Bakanlık, Kızılay'ı “Halk nazarındaki imajınız zedelenir, kan bankacılığı sekteye uğrar” diye uyardı.
- Kızılay, “hasarlı ve zeminin riskli” olduğunu yönünde raporu olmasına rağmen MÜSİAD'ın binasını kiraladı ve 4 yıldır bu binayı kullanıyor.
- Kızılay'ın yoksullara ücretsiz dağıtmak üzere hazırladığı konserve etler, AKP Milletvekili Cemal Taşer ve kardeşi Kızılay Şube Başkanı Battal Taşer'in ortağı olduğu otelden çıktı.
- Kızılay'ın Yemen'e insani yardım göndermek için bir havacılık şirketinden 245 bin dolara kiraladığı uçak, uçuş izni alınamayınca havalanamadı. Ödediği parayı geri almak için dava açan Kızılay 72 bin TL daha kaybetti.
- Eski AKP Milletvekili Muhammed Murtaza Yetiş'in, 2021 yılında Kızılay'ın Sağlık A.Ş. isimli şirketine yaklaşık 30 bin TL maaşla genel müdür yapıldığı açığa çıktı.
- Kerem Kınık'ın Kızılay Başkanı olduktan sonra, Kızılay'ın Yeryüzü Doktorları Derneği'ne hayvan kesme ve dağıtma karşılığı 1 milyon 295 bin lira ödeme yaptığı ortaya çıktı.
- Başkent Gaz'ın, Kızılay üzerinden çocuklara cinsel istismar skandalıyla ülke gündemine oturan gerici Ensar Vakfı'na 7 milyon 925 bin dolarlık bağış yapması gündem oldu.
- Depremden ilk günü "Her yere ulaştık" diyen Kızılay Başkanı Kerem Kınık, Kızılay Dernekleri Federasyonu'nun depremden eksiklikleri bildiren raporunu Twitter adresinden paylaştı.

KIZILAY KONSERVE DE SATMIŞ

Haluk Levent, Kızılay'dan konserve gıda da aldıklarını açıkladı. Kızılay'ın bu satışlarına tepki gösterildi. Kızılay yönetiminin ve hükümetin istifası istendi.

Kızılay'ın AHBAP ve Türk Eczacılar Birliği'nin çadır satmasının öğrenilmesinin ardından bir skandal daha ortaya çıktı. Dün FOX TV yayınına katılan AHBAP Derneği Kurucusu Haluk Levent Kızılay'dan konserve de satın aldıklarını söyledi. Levent şu ifadeleri kullandı: “Kızılay'da 2 bin 50 tane çadır vardı. 20 bin olsa satın alacağım. Ben o anda 'Kızılay oldu, toplum bize bir şey der' diye düşünemem. İnsanlar ölüyor, eksi 10 derece. Sistemi kimse bilmiyor. AFAD da çadırları parayla, faturalı alıyor Kızılay'dan. Buyurun AFAD yetkilileri yalanlasın. Eğer o yurtdışına ihraç edilecek çadırlar satılacaksa, AFAD da parayla alıyor. Orada bir muhasebe var.Kızılay'dan

barbunya, konserve aldık. Muhatap ben miyim? Bir dakika bile önemli. Kızılay yönetimi karar alır, parayı iade eder. Onu ben bilemem.”

Levent daha sonra sosyal medya hesabından ise şu paylaşımı yaptı: “Kızılay Lojistik A.Ş den 30 bin adet 4 kişilik bir ailenin 3 öğünlük yemeğini karşılayan ve 1 yıl bozulmayan gıda satın aldık.”

Yayının ardından Kızılay Başkanı Kerem Kınık ise şu açıklamayı yaptı: "Basında yer alan konu Kızılay'a sürdürülebilir gelir üreten insani yardım afet alanında uzmanlaşmış şirketlerimizin faaliyetleridir. Kızılay Lojistik AŞ Afet, İnsani Yardım, Sağlık, Savaş Lojistiğinde uzmanlaşmış uluslararası humaniter sektörün en büyük lojistik firmalarından biridir ve gelirlerinin tamamını insani yardım amaçlı Kızılay Cemiyetine aktarmaktadır. Kızılay Lojistik bu hizmetleri uzmanlaşmış bir şirket olarak gerçekleştirmekte ve sektöre değer katarken Kızılay Cemiyetine de gelir üretmektedir. AHBAP ile tesis edilen ticari ilişki de Kızılay Cemiyeti ile değil Kızılay iştiraki olan Kızılay Lojistik Şirketi ile geliştirilmiştir. En zor zamanlarda vatandaşlarımıza sağlıklı ve güvenilir gıda temini konusunda uzmanlaşmış kapasitesi ile hizmet verilmeye devam edilmektedir."

Meclis'e Taşındı

CHP Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ise konuyu Meclis gündemine taşıdı. Tarhan Kızılay'ın Cumhurbaşkanının 'yüksek himayeleri altında faaliyet sürdürdüğü' statüsünde açıkça belirtildiğini vurgulayarak Kızılay'ın çadır başta olmak üzere gıda dışı ürünler, afet çantası ve termal battaniyeler hakkındaki sorularını Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevaplamasını talep ederken AFAD'ın envanterinde bulunan çadır gibi malzemelerle AFAD'ın Kızılay'dan satın aldığı çadır olup olmadığı hususlarına dair sorularını da İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'ya yöneltti.

KIZILAY, BAĞIŞLANAN EŞYA YARDIMLARINI DA SATMIŞ

Cumhuriyet yazarı Murat Ağirel, Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından kurumlara parayla çadır satan Kızılay'ın 2019 ve 2020 yıllarında ikinci el eşyaları da sattığını yazdı.

Kahramanmaraş merkezli depremlerin üçüncü gününde, deposundaki çadırları depremzedelere göndermek yerine Ahbap Derneği'ne satan Kızılay'a yönelik tepkiler sürerken, ortaya çıkan skandallara bir yenisi daha eklendi.

Gazeteci Murat Ağirel, Kızılay'ın 2019 ve 2020 yıllarında ikinci el eşyaları da sattığını yazdı.

Kızılay'ın 2021 faaliyet raporunu kaynak gösteren Ağirel, "2019 yılında 1 milyon 2020 yılında 759 bin ikinci el eşya satmış! Yönetim kurulu üyeliği ile birlikte 98 bin TL maaş alan genel müdür ve 76 bin TL maaş alan genel müdür yardımcılarının yönettiği Kızılay! Çok yazık, çok" dedi.

Ağirel'in bugün yayımlanan "Kızılay skandalında ikinci perde: Yardımları da satmışlar" başlıklı yazısının ilgili kısmında şu ifadeler yer aldı:

"Peki sadece AHBAP'a mı çadır satmışlar? Hayır. En zor zamanımızda soğukta tir tir titreyip çadır ararken Kızılay elindeki çadırları "maliyetine" başka kurum ve şirketlere de satmış! TEB, yani Türk Eczacılar Birliği depremin ilk günü bölgede konuşlanmaya çalıştı. Konteyner, çadır aradı. Bulamadı. Kızılay'a sordu. Kızılay, "Bizde çadır var" dedi ve pazarlık başladı. Ne yazık ki TEB, 5 adet 76 metre kare çadırı 800 bin TL bedel ile satın aldı. Bakın, bölgede yardıma muhtaç insanlara ücretsiz ilaç dağıtacak olan kamu kuruluşu tanesi 160 bin TL'ye Kızılay'dan çadır alıyor. Sadece bu kurumlar mı? Mesela Fransız Michelin lastik firması yardım için çadır almış tanesi 19 bin TL'den, OPET de tanesi 19 bin TL'den almış. Arçelik 100 adet çadır almış 2 milyon 242 bin TL ödemiş. Sadece çadır mı? Hayır efendim.

Kızılay başka ne satmış? Hani gönderdiğimiz ikinci el eşyalar var ya. İşte onları da satmış!

Kızılay'ın 2021 faaliyet raporuna göre 2019 yılında 1 milyon 2020 yılında 759 bin ikinci el eşya satmış! Yönetim kurulu üyeliği ile birlikte 98 bin TL maaş alan genel müdür ve 76 bin TL maaş alan genel müdür yardımcılarının yönettiği Kızılay! Çok yazık, çok... Yani AHBAP ya da başka bir yardım kuruluşu yana yakıla çadır aramasa veyahut bu paraları vermese demek ki Kızılay elindeki çadırları satmak için bekletecekti. Gidip kendi gözlerimle gördüğüm ağzı yüzü kanayarak öksüren çocukları umursamayıp çadır göndermeyecekti. Sadece Kızılay değil, dahası var. Hesap vereceksiniz derken şaka yapmıyordum.

KIZILAY ŞİRKETİNİN YÖNETİMİ DE ARPALIK

15 Temmuz Derneği Başkanı İsmail Hakkı Turunç'un, Kızılay'ın çadır satan şirketinde yönetim kurulu üyesi olduğu ve huzur hakkı aldığı ortaya çıktı. Şirketin yönetiminde eski Diyanet yöneticisi ve ilahiyat mezunları da var.

Depremzedelere dağıtması gereken çadır ve konserveleri satan Kızılay'a tepkiler her geçen gün daha da büyüyor. Ahbap'a çadır satılması skandalına dair açıklama yapan Kızılay Başkanı Kerem Kınık, "Çadırı biz değil, iştirakimiz sattı" diye açıklama yaptı.

Yani Kerem Kınık'ın tartışma yaratan cümlesine göre çadırı Kızılay değil ama yine Kızılay'a bağlı iştirak sattı. Kınık'ın bahsettiği ve çadır fabrikalarının bağlı olduğu Kızılay şirketi ise merkezi İstanbul'da olan Kızılay Çadır ve Tekstil Anonim Şirketi. Bu şirketin yönetiminde de oldukça dikkat çekici bir isim yer alıyor.

İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) kayıtlarına göre, Kızılay'ın eski yönetim kurulu üyesi olan ve bir dönem Kızılay genel başkanvekilliği görevini yürüten İsmail Hakkı Turunç yer alıyor. Yani AKP'ye yakınlığıyla da bilinen Turunç, Kızılay'ın yöneticisi olmamasına rağmen Kızılay'ın çadır şirketinin yönetiminde yer aldığı için ücret alıyor. Turunç aynı zamanda 15 Temmuz Derneği'nin de başkanlığını yürütüyor.

Turunç, "Aynı zamanda Kızılay Başkan danışmanıyım. Yönetim kurulunun aldığı kararla bu göre geldi. Çadır şirketinin yönetimindeyim ve buradan maaş alıyorum" dedi. Turunç, "Kızılay Başkan danışmanlığı görevinden ne kadar maaş alıyorsunuz?" sorusuna ise yanıt vermedi. Daha önce Kızılay Başkanı Kerem Kınık'ın açıkladığı bilgiye göre, Kızılay'ın şirketlerindeki yönetim kurulu üyeleri asgari ücretin üç katı huzur hakkı alıyor.

Kızılay Çadır ve Tekstil Şirketi'nin yönetim kurulunda şu isimler de yer alıyor ve bu isimlere huzur hakkı ödeniyor:

Kerem Kınık: Kızılay Başkanı ve eski AKP Meclis Üyesi.

İlyas Haşim Çakmak: Kızılay Holding'in CEO'su

Şükrü Can: Daha önce Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalışıyordu.

Hüseyin Can: AKP'li Ümraniye Belediyesi'nin bir önceki başkanı Hasan Can'ın kardeşi ve ilahiyat mezunu.

Üzeyir Pala: Kızılay Sistem Yapı Şirketi'nin de yönetim kurulunda.

Alper Küçük: Aynı zamanda Kızılay'ın Uluslararası İşler ve Göç Hizmetleri Genel Müdürü.

KIZILAY DEPREM BÖLGESİNE KOŞAN ECZACILARA DA ÇADIR SATMIŞ

Deprem sonrasında yetersiz kaldığı eleştirileri yöneltilen Kızılay'ın Türk Eczacılar Birliği'nin ihtiyaç duyduğu çadırları da tanesi 140 bin TL'den sattığı ortaya çıktı.

Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilde büyük yıkıma neden olurken, depremzedelere destekte yetersiz kalan Kızılay'ın deprem sonrasında parayla çadır sattığı ortaya çıktı.

6 Şubat'taki depremin hemen ardından bölgede sahra eczaneler kurmak için harekete geçen ancak büyük çadır bulmakta zorlanan Türk Eczacıları Birliği (TEB) de Kızılay'dan parayla çadır almak zorunda kaldı.

Kızılay Bir Çadıra 140 Bin TL İsted

TEB Başkanı Arman Üney, tanesi yaklaşık 140 bin TL fiyatla 76 metrekare büyüklüğünde 5 adet çadırı Kızılay'dan satın aldıklarını söyledi.

Üney, bu alım için ödemeyi Kızılay'ın bir iştiraki olan Kızılay Çadır ve Tekstil A.Ş.'ye yaptıklarını belirtti.

Depremi ilk günü, TEB'e ait bir tır eczaneyi Kahramanmaraş'a gönderdiklerini ancak yıkımın büyüklüğü nedeniyle bölgede sahra eczane kurmak üzere hemen çadır ve konteyner arayışına girdiklerini belirten Üney, yeterli konteyner ve çadır bulmakta zorlandıklarını, bunun üzerine Kızılay ile temas kurduklarını belirtti.

7 Şubat'ta Kızılay ile iletişime geçtiklerini belirten Üney, ödemenin ardından 8 Şubat'ta çadırları teslim aldıklarını söyledi.

Deprem bölgesinde 28 konteyner ve çadırla gönüllü olarak eczane hizmeti verdiklerini belirten Üney, bunların bir kısmını bağışlarla bir kısmını da satın alarak temin ettiklerini dile getirdi.

TEB'in Şu an deprem bölgesinde 26 noktada çadır ve konteyner eczanesi, gönüllü olarak depremedelere hizmet veriyor.

KIZILAY'IN SİCİLİ

Maraş depremlerinin ardından gerçekleŐtirdiĐi skandallarla büyük tepki çeken Kızılay'ı adeta yandaş kadro yönetiyor. Şirketlerden yönetim kuruluna kadar neredeyse bütün isimlerin Saray'la dirsek teması var.

AKP tarafından iŐlevsizleŐtirilen, 21 yıllık süreçte içi adeta boŐaltılan Kızılay yandaş isimler için istihdam aracına dönüştü. Yurttaş, Saray eliyle gerçekleştirilen yıkım nedeniyle yokluk çekerken kriz, ballı maaşlar alan Kızılay yöneticilerini 'teğet' geçti. Özellikle yüz binlerce kişiyi etkileyen Maraş depremlerinin ardından Kızılay'ın performansı kurumdaki liyakatsizliği ortaya çıkardı. Depremedelere zamanında yardım ulaŐtıramayan Kızılay'ın aynı zamanda dağıtması gereken çadır ve konserveleri de sattığı ortaya çıkması tepkilerin günden güne artmasına yol açtı. Ancak kurum böylesine skandallarla çalkalanırken bir kişi bile koltuğunu bırakmadı. Kızılay yöneticilerinin iktidarla olan bağı ülkedeki vahim tabloyu bir kez daha gösterdi.

Bağımsız denetim Şirketi 'sınırlı olumlu görüŐ' verdi

Maraş merkezli depremlerin ardından birçok skandala imza atan Kızılay'a bağımsız denetim Şirketi 'sınırlı olumlu görüŐ' verdi. Euronews'te yer alan habere göre Kızılay'ın hesaplarını inceleyen Grant Thornton firması 'sınırlı olumlu görüŐ' notunun dayanaklarını ve eksiklikleri teker teker Türkiye Kızılay Derneği'ne bildirdi. Tespit edilen eksiklikler arasında kira gelirlerinin Dernek'e aktarılmaması, Őubelerin hesap bakiyelerinin doğrulanamaması, gerekli Şekilde tüm gayrimenkulleri için bir değerleme çalıŐması yapılmaması yer aldı.

Kızılay, 18 Şubat'ta 2 TIR dolusu giysi satmış

Kızılay'ın 18 Şubat günü 2 TIR dolusu giysiyi sattığına dair polis tutanağı ve szleŐmi paylaŐıldı. Depremin ilk günlerinde çadır sattığı için tepkilerin odağında olan Kızılay'ın bir skandalı daha ortaya ıktı. Twitter hesabından yaptığı paylaŐımda zgr, "ihbar üzerine depo basılıyor. Şirket Kızılay ile 2 yıl önce yaptığı sözleŐmeyi ve satıŐa dair faturaları sunuyor. SözleŐmeye göre ayda en az 80 ton giysi, kilosu 0.41 dolar'dan verilecek" dedi.

Tutanakta yer verildi

Bahadır zgr'n paylaştığı polis tutanağında Şunlar ifade edildi: "KOM Şube Müdürlüğümüze 21 Şubat 2023 tarihinde gelen ihbarda Mersin-Tarsun Kaarayolu zerine Karacailyas yakınlarında Coca Cola fabrikası arkasında... fabrikasında depremden dolayı gönderilen yardım malzemelerinin Kızılay tarafından burada yabancı bir Şirkete satıldığı, onların da, ucuz fiyattan piyasaya sürmeye çalıŐtıkları... Şirketine ait depoda 7 konteyner sıfır malzemenin yurtdıŐından gelen depremedeler için battaniye mont gibi giyim ürünlerini ve gıda malzemesi olduğu ihbarı alınan zerine 22 Şubat 2023 günü saat 9.00'da belirtilen adrese gelindiğinde bahse konu adreste geri dönüşüm işi yapan merkezinin İstanbul'da olduğu, Şirketin Kızılay Lojistik ile 2 yıl süreli sözleŐmelerinin bulunduğu bu sözleŐmeye istinaden ikinci el tekstil ürünleri aldıkları, burada bu ürünleri ayıŐtıracak sağlam olanları ayıŐtırarak paketlenip Afrika ülkesine gönderdikleri diğer parçalanmıŐ ve kullanılmayacak halde olanları ise gerek Türkiye içinde gerek Türkiye dışında değerlendirdikleri, Kızılaydan en son 18 Şubat 2023 günü fiyatlandırılan 2 tırın 19 Şubat 2023 tarihinde tesise geldiği ve ayıŐtırdıĐı kesinlikle tüm ürünlerin ikinci el olduğu ve gıda malzemesi almadığını beyan ederek Kızılay Lojistik tarafından kesilen faturayı ibraz etmiş..."

Yanıt gecikmedi

Özgür'n paylaşımının ardından Kızılay'ın Twitter hesabı üzerinden yapılan açıklamada "Merhaba, Giysi kutuları aracılığıyla bağışlanan kıyafet ve tekstil ürünleri barınma, gıda, sağlık, nakdi yardımlar, giyim ve eğitim desteği gibi yardım faaliyetlerine kaynak oluŐturmak için değerlendirilmektedir" ifadeleri kullanıldı.

Deprem bölgeleri yandaŐın elinde

Adana

- ◆ Halil Ahmet olak - Kızılay Adana İl Merkezi Başkanı -AKP Çukurova İlçe Yönetim Kurulu eski yesi
- ◆ Can Numan Yılmaz - Sarıçam Şube Başkanı - Eski AKP Çukurova İlçe Başkan Yardımcısı/AKP Adana İl Yönetim Kurulu Yedek yesi (2014)
- ◆ Yıldırım zbek - Kızılay Çukurova Şube Başkanı - AKP Çukurova Belediyesi, Belediye Meclis yesi Adayı (2014)

Antep

◆ Sait Şahin - Şahinbey Şube Başkanı - AKP Şahinbey Belediyesi Başkan Yardımcısı (2019)

◆ İsmail Güler - Şehitkamil Şube Başkanı - AKP Antep İl Yönetim Kurulu Üyesi

Hatay

◆ Şükrü Kudret Özbakış - Hatay Şube Başkanı - Antakya Belediyesi AKP Başkan Aday Adayı (2019)

◆ Abdullah Sait Önal - Defne Şube Başkanı - Antakya Belediyesi, AKP Belediye Meclis Üyesi / 2018 Genel Seçimleri AKP Milletvekili Aday Adayı

◆ Recep Sivri - İskenderun Şube Başkanı - Eski AKP İskenderun İlçe Başkan Yardımcısı (2015)

Kilis

◆ Adnan Erdoğan - Kilis Şube Başkanı - AKP Kilis Seçim İşleri Başkanı (2019)

Osmaniye

◆ Mehmet Meke - Osmaniye Şube Başkanı - AKP Merkez İlçe Yönetim Kurulu Üyesi (2020)

◆ Zafer Biçer - Kadiri Şube Başkanı - 2018 Genel Seçimleri MHP Osmaniye Milletvekili Aday Adayı

Urfa

◆ Ahmet Hamdi İnan - Urfa Şube Başkanı - Urfa 2018 Genel Seçimleri AKP Milletvekili Aday Adayı

◆ Mehmet Keskin - Haliliye Şube Başkanı - Haliliye Belediyesi AKP Belediye Meclis Üyesi

◆ Osman Aslan - Karaköprü Şube Başkanı - AKP Karaköprü İlçe Yöneticisi

Kızılay'ın 'kıyak' yöneticileri

◆ İbrahim Altan - Kızılay Genel Müdürü - AKP Yalova Milletvekili Ahmet Büyükgümüş'ün kayınpederi.

◆ Oğuz Can - Kızılay Genel Başkan Yardımcısı - ETKB Bakan danışmanı, Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı ve Temsan YK üyeliği.

◆ Zübeyde Çelik - Yönetim Kurulu Üyesi - Büro Memur Sen Kadın Komisyonu Başkanlığı (2015-2019)

◆ Ramazan Saygılı - Yönetim Kurulu Üyesi - MÜSİAD Adana Şubesi kurucuları arasında yer alıyor

◆ Selman Keresteci - Denetim Kurulu Üyesi - Manisa Şehzadeler Belediyesi ve Manisa Büyükşehir Belediyesi AKP'li Meclis Üyesi.

Şirketleri de ele geçirdiler

◆ Murteza Yetiş - Kızılay Sağlık A.Ş. Genel Müdürü - 24'ncü Dönem AKP Adıyaman Milletvekili

◆ Hurşit Ellialtı - Kızılay Bakım A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi - Kızılay Yönetim Kurulu Üyesi Murat Ellialtı'nın kardeşi

◆ Osman Baturhan Dursun - Kızılay Bakım A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi

Dursun'un Numan Kurtulmuş'un kurucusu olduğu HAS Parti'den milletvekili adaylığı olduğu, Yeşilay Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Kaan'ın Önder İmam Hatipliler Derneği'nde genel başkanvekili görevinin yürüttüğü biliniyor. Dursun aynı zamanda Yeşilay Genel Sekreteri olarak görev yapıyor.

◆ Aykut Emrah Polat - Kızılay Portföy Yönetim Kurulu Üyesi - Bilal Erdoğan'ın Kartal İmam Hatip Lisesi'nden arkadaşı

İKTİDAR, DEPREM FELAKETİNİ RANTA MI DÖNÜŞTÜRÜYOR?

24 Şubat'ta yayınlanan Cumhurbaşkanı kararıyla; deprem bölgesinde inşaat-imar-rant-proje-ihale-kamulaştırma-mülkiyete el koyma vb. tüm yetkiler, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na verildi. Ormanlar, meralar inşaata açılıyor. Bu karar, deprem felaketini, milletin ve depremedenin sırtından 'rant paylaşımına dönüştürme' belgesidir!

Deprem bölgesinde 'yangından mal kaçırıcısına' rant paylaşımının ve iktidar müteahhitlerine kapalı kapılar ardındaki ihalelerle iş dağıtmanın kılıfı 24 Şubat'ta yayınlanan Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan kararıyla hazırlandı.

Medeni Kanun, Orman Kanunu, Mera Kanunu, İmar Kanunu, Belediyeler Yasası, Kat Mülkiyeti, Çevre Koruma Yasası ve daha birçok yasa; anayasanın 'yasayla düzenlenmesi gereken alanlarda Cumhurbaşkanlığı kararı çıkartılmaz' hükmü yok sayılıp Cumhurbaşkanlığı Kararıyla askıya alındı.

✓ Bu kararname ile Beştepe Sarayı'nda rant-adrese teslim ihale dağıtma-kamu kaynaklarını paylaşma ve depremzedenin sırtından zenginleşme masası kuruldu.

İktidar 2011 ve 2013'te yaptığı yasa değişiklikleriyle **Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ni** (TMMOB) inşaat, altyapı, imar ve şehir planlamasında tüm denetim süreçlerinden dışladı. Şimdi de bu kararla yerel yönetimler, belediyeler, yerel halk, mesleki kuruluşlar tüm süreçlerin dışına itiliyor. 2019'da yerel yönetimlerde, büyükşehirlerde kayba uğrayınca, başta imar-planlama-inşaat vb. olmak üzere yetkileri merkezleştirip, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda topladı.

Deprem bölgesinde imar ve inşaa için tüm yetki, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın emrindeki atanmış bakan Murat Kurum'a ve Toplu Konut İdaresi'ne (TOKİ) verildi. Orman alanlarına, meralara, tohum bahçesi olarak ayrılan alanlara, gen koruma ormanlarına inşaat kapısı açıldı. Aynı Cumhurbaşkanlığı kararıyla, mesire ve piknik yerlerine, orman parklarına, turizm kullanımına tahsis edilen orman alanlarına inşaat yapılacak.

Çevre Bakanı ve emrindeki TOKİ, dilediği yerli-yabancı şirketlere ihalesiz olarak proje verip inşaat yaptırabilecek. Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarıyla, özel mülkiyete ait tüm taşınmazlar için devir ve kamulaştırma, mülkiyete el koyma kararı alabilecek. Kamulaştırma işlemlerini Bakan ve emrindeki TOKİ yürütecek. Enkaz döküm alanlarını belirleme yetkisi valilere verilirken, binlerce ton moloz kentlerin çevresine, tarım ve sulak arazilere, sanayi bölgeleri etrafına dökülüyor. **Başta asbest olmak üzere insan ve çevre sağlığı hiçe sayılıyor.**

✓ Artçı depremler sürerken İslahiye ve Nurdağ'ında inşasına başlanan 855 konutun ihalesi ne zaman yapıldı? Hangi müteahhit ihaleyi kaçta aldı?

Deprem acıları sürerken yangından mal kaçıracasına, adrese teslim ihalelerle inşaaata başlamak, insanın canına kastedip rant peşinde koşmaktan başka bir şey değildir.

TOKİ Başkanı deprem bölgesindeki illerde **olası depreme karşı zemin etütlerinin çok önceden hazır olduğunu**, bu sayede inşaatlara hızla başladıklarını söylüyor. O halde çok önceden hazırlandığı ifade edilen bu zemin etütlerinde, planlarda, bu illerde riskli binalar ve bölgeler bilindiği halde bugüne kadar niye boşaltılmadı? Yapılan 'tabut binalara' niçin yıllardır göz yumuldu? **Asrın felaketine davetiye çıkaranlar, bu sorumsuzluğun hesabını vermek zorundadır!**

LİYAKAT DA ENKAZ ALTINDA KALDI

Depremlerde büyük yıkıma uğrayan Adıyaman'da Belediye Meclisi İmar Komisyonu Başkanı AKP'li Kingir'in, bir yapı denetim şirketinin ortağı olduğu ortaya çıktı. Kingir, sorumluluğundaki binaları denetlemediği için ceza aldı.

Maraş merkezli yaşanan depremler 10 kentte büyük yıkımlara yol açtı. Depremden en fazla etkilenen kentlerin arasında Adıyaman da yer aldı. Kentte, 2 binden fazla bina yıkılırken on binlerce yurttaş yaşamını yitirdi. Deprem kentte yarattığı büyük yıkımda sorumluluğu sorgulanan Adıyaman Belediyesi'ne yönelik dikkati çeken bir detaya ulaşıldı.

Adıyaman Belediyesi Belediye Meclisi'ne AKP kontenjanından giren ve İmar Komisyonu Başkanlığı'nı yürüten Mehmet Gaffar Kingir'in, kentte faaliyet gösteren Adıyaman Denge Yapı Denetim Limited Şirketi'nin de ortağı olduğu öğrenildi.

Yapıları Denetlemedi

Adıyaman Denge Yapı Denetim Limited Şirketi, 19 Ağustos 2010 tarihinde iki ortak ile kuruldu. Şirketin hisseleri sürekli el değiştirse de kurucu ortaklardan Mehmet Gaffar Kingir'in ortaklığı devam etti. Şirketin ortakları 20 Aralık 2022 tarihi itibarıyla, Mehmet Gaffar Kingir ve Hacı Yusuf Durmuş olarak kayıtlara geçti.

Kingir'in, kurucusu olduğu şirketin sorumluluğunda bulunan üç yapıyı, Yapı Denetimi Kanunu'ndaki hükümler doğrultusunda denetlemediği belirlendi. Kingir ile şirkette görevli Y.K'nin, sorumluluklarındaki yapıları denetlemediği gerekçesiyle 5 Aralık 2021'de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nden aldığı ceza, şu ifadelerle duyuruldu:

"Adıyaman Denge Yapı Denetim'in sorumluluğunda bulunan 1291474, 1291471 ve 1619678 YİBF numaraları yapıları kanun hükümleri doğrultusunda denetlemediği anlaşılan sorumlu denetim elemanı Mehmet Kingir'in üç

yıl süre ile herhangi bir yapı denetim veya laboratuvar kuruluşunda teknik bir görev almaması ve başka bir kuruluşunun ortağı da olmaması uygun görülmüştür”

2011'deki Ceza Niye Verildi?

Kingir'in yerine getirmedeği gerekçesiyle ceza aldığı Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun'un ilgili maddeleri şu hükümleri içeriyor:

- Yapı denetimini üstlendiğine dair ilgili idareye taahhütname vermek, bu yapıya ilişkin bilgileri yapı ruhsatı düzenleme tarihinden itibaren yedi gün içinde Bakanlığa bildirmek.
- İşyerinde, çalışmaların, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına göre düzenlenmesi gereken sağlık güvenlik planına uygun olarak yapıldığını kontrol etmek ve gerekli tedbirlerin alınması için yapı müteahhidini yazılı olarak uyararak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne bildirmek.
- Denetim personelinin görevi başında bulunmaması veya yapı denetim kuruluşunun denetim personeline görevi ile ilgili yazılı olarak bilgi vermediğinin anlaşılması. Mevzuatın öngördüğü evrakın tanziminde eksiklik veya kusur bulunması.

Halk, İhmali Unutmaz

CHP Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, Maraş merkezli ilk depremin ardından Afet ve Acil Durum Yönetimi (AFAD) Başkanlığı'nın yaptığı duyuru ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlere gönderdiği yazıda depremden etkilenen iller sıralanırken Adıyaman'a yer verilmediğini söyledi. Tutdere, "Eğer arama-kurtarma zamanında olsaydı, yeterli ekipman olsaydı belki can kaybı bu kadar olmayacaktı. Bu eksikliği yapanlar ve ihmali olanların hepsinin takipçisi olacağız. Adıyaman halkı, bu ihmali yapanları asla unutmayacak" dedi.

OLAĞANDIŞI DURUMLARA SAĞLIK YÖNETİMİ AÇISINDAN DA HAZIRLANMAK GEREKİR!

6 Şubat 2023'ten başlayarak son günlerde yaşadığımız depremler büyük kayıplara ve dindirilmesi çok zor olan acılara yol açmış, hepimizi büyük bir üzüntüye boğmuştur. Ulusumuzun başı sağ olsun.

Cumhuriyet Halk Partisi Sağlık Politikaları Bilimsel Danışma Kurulu olarak, Kahramanmaraş ili Pazarcık ve Elbistan merkezli depremler ışığında, olağandışı durumlarda yaşanacak sağlık sorunlarına yönelik çözüm önerilerimizi ve yaklaşımımızı Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği aşamalar temelinde paylaşmak istiyoruz.

Ulusal düzeyde, acil durum hazırlığı aşağıdaki stratejik hedeflere ulaşmak için yola çıkmalıdır:

1. Acil durumlara müdahale etmek için operasyonel hazırlık,
2. Dirençli bir sağlık sistemi,
3. İnsan-hayvan-çevre arayüzünde 'Tek Sağlık' yaklaşımı ve
4. Merkezi/yerel 'Bütün Devlet' ve demokratik kitle örgütleri, sivil toplum örgütleri ve gönüllüleri içeren 'Bütün Toplum' yaklaşımı.

Öncelikle açık sözlülükle ifade etmek isteriz ki; ülkemizin acil durum hazırlığı çok yetersiz kalmış, Pazarcık ve Elbistan depremleri insanların yaşam hakkını ihlal eden bir yapay felakete dönüşmüş, söz konusu depremlerin şiddetleri ile açıklanamayacak oranda olağanüstü yıkım ve ölümlere yol açmıştır. Deprem, bilindiği gibi, yer kabuğundaki bir fay hattı boyunca tektonik plakalar arasındaki hareketin neden olduğu, yerin şiddetli ve ani sallanmasıdır. Depremi bir doğa olayından afete dönüştüren ise bu şiddetli ve ani sallanmayı yok sayan en başta merkezi ve yerel yönetimlerin sorumlu olduğu toplumsal süreçtir.

Bu sürecin önemli boyutlarından birini de sağlık alanı oluşturmaktadır. Ülkemizde dirençli bir sağlık sisteminin kurulamamış olması ve depreme dayanıksız olduğu öngörülen hastanelerde hizmet sunulmaya devam edilmesinin acı faturası, yıkılan hastanelerde yaşamlarını yitiren sağlık çalışanları ve hastalar ile ortaya çıkmıştır. Antakya ve İskenderun'daki devlet hastaneleri ile özel hastanelerin yıkılması nedeniyle enkaz altında kalarak yaşamını yitiren sağlık çalışanlarının ve hastaların ölümünden Sağlık Bakanlığı ve yerel yöneticiler doğrudan sorumludur.

Olağandışı durumlarda sağlık yönetiminin dört ana evrede işlevinin olması gerekir:

1. Önleme ve Risk Azaltma,
2. Hazırlıklı Olma,
3. Müdahale ve
4. Toparlanma.

Önleme ve Risk Azaltma

Olası bir depremin sağlık açısından olumsuz etkilerini önlemek ve risk azaltmak ancak *güçlü bir sağlık sistemi ve depreme özgü hazırlanmış sağlık programları* ile mümkündür. Dünya Sağlık Örgütü'nün vurguladığı gibi deprem de içinde olmak üzere tüm doğa olaylarının yapay bir afete, felakete dönüşmemesinin en önemli şartı, afetlere yönelik önlemlerin alınması ve risk azaltımının önceden sağlanmış olmasıdır. Depremlere yönelik alınacak önlem ve risk azaltılması konusunda yeterli bilimsel bilgi birikimi mevcuttur. Ülkemizin sorunu bilimsel bilgiye değer verilmemesi ve bilimin işaret ettiği önlemler ile risk azaltımının yapılmamasıdır.

Deprem meydana gelmeden önce belirli bir tehlike ve bunun sağlık üzerindeki sonuçlarıyla ilişkili riskleri önlemek, bunlara hazırlanmak ve azaltmak için eylemi hızlandırmak üzere risk bilgilendirme programlamaya rehberlik etmek üzere 'Stratejik Risk Değerlendirmesi' yapılmalıdır.

Pazarcık ve Elbistan depremleri, önleme ve risk azaltılması konusunda yaşanan kayıtsızlığın hangi trajik sonuçlara yol açabileceğini acı bir şekilde göstermiştir. Bu bağlamda ivedilikle ülke çapında tüm paydaşların dahil olduğu gerçekçi afet yönetimi planlarının şekillendirilmesi gereklidir. Öte yandan Pazarcık-Elbistan depremleri böylesi bir planın İçişleri Bakanlığı'na bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)'ın mevcut işleyiş ve kapasitesi ile yapılmasının olanaklı olmadığına da işaret etmektedir. Deprem bölgesindeki gözlemlerimiz, AFAD ile Sağlık Bakanlığı arasında da bir eşgüdümün olmadığı, aksine bir yetki çatışmasının bulunduğu yönündedir. Bu nedenle başta Marmara/İstanbul depremi olmak üzere ülkemizdeki olası depremlerin neden olacağı sağlık sorunları konusunda Sağlık Bakanlığı, yerel yönetimler, sağlık meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri ve sivil inisiyatiflerin birlikte çalışabileceği bir sağlık deprem yapılanması hayata geçirilmelidir.

Hazırlıklı Olma

Ülke düzeyinde hazırlıklı olmak; tüm sektörlerin ve sistemlerin, ulusal ve yerel düzeylerde, topluluklarda, kırsal ve kentsel ortamlarda, sağlık tesislerinde, laboratuvarlarda, acil servislerde ve genel olarak *sağlık sisteminde riskleri yönetmeye hazır* olduğu anlamına gelir.

Hazırlıklı olmak, etkili müdahale için temel ön koşuldur; hastanelerin ve tüm sağlık kuruluşlarının güvenlik ve işlevsellik açısından değerlendirilmesini, mükemmel bir laboratuvar ağının kurulmasını, hastalık gözetimleri için sistemlerin kurulmasını, afet dönemine özel yazılım programı kullanımını ve risk iletişimi için toplulukların katılımını içerir.

Sağlık hizmet sunumunun meydana gelecek olağan dışı durum nedeniyle sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanacağını önceden iyi planlanmış olması, bu çerçevede ilk olarak, sağlık kuruluşlarının hizmet sunduğu binaların tümünün depremsellik açısından risk değerlendirmesinin yapılmış olması gerekir. Antakya ve İskenderun'da yaşandığı gibi sağlık kurumlarının yıkılmaması için yapılacak güçlendirme ya da yeniden inşa adımları ile depremden etkilenecek sağlık çalışanlarının yerine deprem bölgesi dışından ulaşacak sağlık ekibinin önceden belirlenmesi ve afet anında ulaşımının sağlanması hayatidir. Pazarcık/Elbistan depremleri bu iki konudaki kamusal otoritenin yetersizliğini maalesef ortaya koymuştur.

Müdahale

Deprem gerçekleşikten hemen sonra yapılmaya başlanacak etkili acil durum müdahalesi, etkilenen nüfusun nitelikli sağlık hizmetlerine zamanında erişmesini sağlamak için *hayat kurtaran sağlık girişimlerinin uygulanması* anlamına gelir. Bu, depremle ortaya çıkan acil durumun sağlık üzerindeki etkisini azaltır, kamu güvenliğini sağlar, insanların ihtiyaçlarının karşılanmasını olanaklı kılar ve sonunda hayat kurtarır.

Müdahale sırasında, etkilenen nüfustan kimseyi geride bırakmadan nitelikli sağlık hizmetlerine zamanında erişmesini sağlamak için sağlık ortaklarıyla iş birliği içinde hayat kurtaran sağlık müdahaleleri yapılmalı, afet zamanına uygun kayıt ve kimliklendirme uygulamaları kullanılmalı ve önceden konumlandırılmış temel sağlık hizmetleri sunulmalıdır.

Deprem ya da başka bir doğal afet sonrasında halen deprem bölgesinde ağırlıkla uygulamaya konulduğu gibi hastane eksikli bir sağlık hizmet sunumu yerine; geçici yerleşim birimlerini temel alan birinci basamak temelli bir sağlık örgütlenmesi şekillendirilmeli, hastane temelli hizmet ise bu örgütlenmeyi desteklemelidir.

Çadır ve konteynerlerde yaşayan halkımıza, özellikle yaşlı, gebe, bebek, engelli gibi özellikli gruplara yerinde sağlık hizmeti sunularak düzenli ve planlı ziyaret ve takipler yapılmalıdır.

Şekillendirilecek birinci basamak sağlık hizmeti faaliyeti sadece tedavi edici boyutuyla düşünülmemeli, aksine başta su kontrolü, sanitasyon ve atık yönetimi konularında kurulacak mobil laboratuvar ekibiyle desteklenmelidir. Benzer biçimde geçici yerleşim alanlarında yaşanabilecek salgınların erken dönemde tespiti için aktif bir gözetim sistemi yaşama geçirilmelidir.

Afet sonrası müdahale döneminde çocuklar ve yaşlılar, gebeler ve kronik hastalığı olanlar ya da engelliler, göçmenler ve LGBTİQ'lar gibi toplumsal dışlanma mekanizmasına uğrayabilecek incinebilir grupları gözetim bir yaklaşım sergilenmelidir.

Afetin her anında sağlığın belirleyicilerinin tümü önemsenmeli ve arama – kurtarma aşamasından başlayarak depremden etkilenen ya da deprem bölgesine desteğe giden kişilere psikososyal destek sunulmalıdır.

Sağlık alanına bütüncül biçimde “tek sağlık” penceresinden yaklaşılarak evcil ve yabani hayvan yaşamı, tarım havzaları ve sulak alanlar koruma kapsamına alınmalıdır.

Molozların kaldırılması sürecinde asbest maruziyeti gibi birey ve toplum sağlığını derinden etkileyebilecek konular hakkında özel bir planlama yapılmalıdır.

Toparlanma

Toparlanma evresi, bir depremden sonra, alanı normale döndürmek için alınan önlemler ve yapılan ölçümleri içerir. Bu aşama, deneyimlerden öğrenme ve daha iyi inşa etme zamanıdır; sağlık sistemlerini gelecek için daha güçlü hale getirme fırsatıdır. Depremi yıkıcı etkileri azalmaya başladıktan sonra, toparlanma evresinde, sağlık sisteminin çalışmaya devam etmesini sağlamak ve sonuç olarak yaşamı daha iyi yeniden inşa etmek önem taşır.

Bu evrede herkes güvende olana kadar kimsenin güvende olmayacağı yaklaşımı benimsenmelidir. Bu evrede sağlık hizmetleri acil durum risk yönetiminden rutin hizmetlere ve rehabilitasyona yönelir. Bu nedenle birinci basamak sağlık hizmetlerine dayalı dayanıklı bir sağlık sistemi kurulması çok önemlidir.

Depreme maruz kalmış sağlık çalışanlarına hem yaşamış oldukları psikolojik, fiziksel ve ekonomik travmayı hem de deprem sonrası yoğun, stresli ve uzun çalışma koşul ve ortamlarında görevlerini yerine getirme nedeniyle yaşadıkları ikincil travmayı atlatabilmeleri, kendileriyle, aileleriyle ilgilenebilmeleri, acılarıyla baş edebilmeleri için izin verilmeli, desteklenmeli ve bu bölgelere sağlık çalışanları rotasyonla görevlendirilmelidir.

Deprem bölgesindeki sağlık çalışanlarının (özel hastanelerde çalışanları da içerecek şekilde) fiziksel ve ruhsal durumlarının sağlık hizmeti vermeye uygun olup olmadığı değerlendirilmeli, ülkedeki sağlık iş gücü planlaması elde edilen veriler ışığında yeniden ele alınmalıdır. Deprem bölgesindeki sağlık çalışanlarının özlük hakları konusunda hak kaybı yaşanmasına engel olacak düzenlemeler yapılmalıdır. Deprem bölgesinde sağlık çalışanlarının ihtiyaçları ve çalışma koşulları, Sağlık Bakanlığı hastanesi/üniversite hastanesi ayrımı yapılmaksızın değerlendirilmelidir. Sağlık meslek öğrencilerinin gerek teorik gerek pratik eğitimlerinin aksamamasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Deprem bölgesindeki hastanelerin (özel hastaneleri de içerecek şekilde), aile sağlığı ve toplum sağlığı merkezlerinin mevcut durumlarının sağlık hizmeti vermeye uygun olup olmadığı değerlendirilmelidir. Sağlık kuruluşlarının yeniden inşası ve mevcut binaların güçlendirilmesi konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılmalıdır. Ülkedeki tüm sağlık kuruluşlarının depreme dayanıklılık açısından değerlendirilmesine ve gerekli sağlamlaştırma çalışmalarının yapılmasına ilişkin çalışmalara bir an önce başlanmalıdır.

Deprem sonrasında ortaya çıkabilecek sağlık sorunlarının Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda ilgili uzmanlık dernekleri ile oluşturulacak bir plan çerçevesinde ele alınması gereklidir. Depremden etkilenen her bireye ulaşılmasını ve sağlık durumunun değerlendirilmesini sağlayacak bir sistem kurulmalıdır.

Depremden yaralı olarak kurtulan kişilerin gereksinimleri belirlenerek özellikle büyük şehirler olmak üzere gereken birimler ve işleyiş oluşturulmalıdır (Kol veya bacağını kaybedenler için ortez/protez gibi malzeme ihtiyaçları, rehabilitasyon programları vb). CHP olarak kuracağımız sağlık sisteminde tümüden kaldırmayı hedeflediğimiz, ancak şu an sağlık sisteminde geçerli olan, sağlık hizmetlerinde, ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenelerinden, vücut dışı protez ve ortezlerden, ayakta tedavide sağlanan ilaçlardan ve yardımcı

üreme yöntemi tedavisinden kaynaklanan katılım payları, OHAL süreci sonrasında da depremi yaşamış olan yurttaşlardan alınmamalı, kendilerine merkezi randevu sisteminde mutlaka öncelik tanınmalıdır.

Deprem bölgesinde ortaya çıkan/çıkabilecek bulaşıcı hastalıklara (Kolera, uyuz.vb) ilişkin tanı-tedavi süreçlerinin yanı sıra salgın hastalıkları önlemeye ve kontrol altına almaya ilişkin yapılması gerekenler -deprem bölgesi ile sınırlı kalmayacak şekilde yani ülkenin tamamında toplumla ve sağlık çalışanları ile paylaşılmalıdır. Ayrıca ilgili hastalıkların yakından ve sıkı bir şekilde izlenmesini sağlayacak gözetim siteleri oluşturulmalı; elde edilen veriler hızla paylaşılmalıdır.

Toparlanma döneminde eğitim sisteminin olumsuz etkilenmemesi için de önlemler alınmalıdır. Bu bağlamda Kahramanmaraş depremleri sonrasında üniversitelerde ara verilen yüz yüze eğitime hemen geçilmelidir. Eğitimin yüz yüze olması öğrencilerin travmalarını atlatmalarında sosyalleşme ve akranları ile bir arada olma gibi önemli sosyal destek kaynaklarından yararlanmalarına olanak sağlayacaktır. Ayrıca yüz yüze eğitim ile öğrencilerin kaliteli eğitim alma hakkı da ihlal edilmemiş olacaktır.

Deprem başta olmak üzere olağanüstü yıkıma yol açan tüm afetlerin travmatik etkilerinin uzun süre devam ettiği bilinmektedir. Ancak öte yandan böylesi büyük travmalar toplumların göz ardı ettikleri sorunları fark etmelerine, farklılıklara ilişkin önyargıları aşmalarına ve dayanışmanın herkesin yaralarını saran bir şifa olduğunu hissetmelerine de olanak sağlayabilir. Kuşkusuz bu yönlerden hangisine evrileceği ülkenin siyasi iktidarının afete yaklaşımına, toplumu bütünleştirip birleştirmesine, yaşanan yıkımdan sorumluluk hissederek özeleştiri vermesine ve yönetsel yapısını demokratikleştirmesine bağlıdır. Bu nedenle insani bir felaket haline dönüşmüş olan Pazarcık / Elbistan depreminden toparlanıp çıkabilmenin bir yolu dayanışma ile birbirimizin yaralarını sarmak kadar, yaşadığımız ülkeyi özgürleştirmek ve ülkenin siyasi iktidarını demokratikleştirmekten de geçmektedir.

Ulusal ve uluslararası düzeylerde her türlü acil duruma hazırlıklı olunmasını sağlamak için tüm tehlikelere özgü önlemleri içeren ortak, verimli, eşgüdüm içerisinde çok sektörlü bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Cumhuriyet Halk Partisi bu yaklaşımı hayata geçirmeye hazırdır.

Cumhuriyet Halk Partisi Sağlık Politikaları Bilim Danışma Kurulu

OHAL'İN GERÇEK HEDEFİ; SANSÜR-YASAK VE SUSTURMA

Deprem gerekçesiyle ilan edilen OHAL'in gerçek hedefinin, sansür-yasak ve susturma olduğu RTÜK, BTK, Diyanet, EGM ve Sulh Hukuk Hakimlerinin eş zamanlı olarak peş peşe aldığı kararlarla somutlaştı. Dezenformasyon, kamu düzeni, ulusal güvenlik vb. gerekçelerle iletişim, haberleşme, medya, internet üzerindeki karartmaların yayılacağını, iktidarın 'tek sesli' bir seçim atmosferi planladığını öngörmekteyim!

Deprem sonrası açığa çıkan kaos ve koordinasyonsuzluğun yol açtığı ağır insani ve maddi kayıpların paniğini yaşayan iktidar, bu şaşkınlık ve yetersizliğin görülmesini, öğrenilmesini engelleme, çaresizliğini örtme çabasına girişti. Olağanüstü Hal (OHAL) yetkisiyle hızlandırılan bu girişimlerin bahanesi ise 'Milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması, terörle mücadele' olarak sunuluyor.

✓ TBMM'yi kapalı tutarak OHAL kararnameleleri ile yönetim sürecini öne çıkartan iktidarın bu zihniyetini seçime doğru daha da yaygınlaştıracığı anlaşılıyor.

Radio-Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) deprem bölgesindeki gerçekleri kamuoyuna yansıtan televizyon kanallarını yayın yasağı, ekran karartma, ağır para cezalarıyla susturma kararı aldı.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı'nın talebiyle aynı gün, aralarında aylık 36 milyon tekil ziyaretçisi olan Eksi Sözlük'ün de yer aldığı eleştirel internet ve haber sitelerinin kapatılması, erişimin engellenmesi yönünde Sulh Hukuk Hakimliğinden karar çıkarttı. BTK'nın talebiyle internet üzerinden online kitap satışı yapan yayınevlerine, kitap satış sitelerine 'kapatma' kararları yürürlüğe konuldu.

Depremi hemen ertesinde, enkaz altındaki insanların ancak SMS ve sosyal medya üzerinden seslerini duyurabildiği, yardım çığlıklarını dile getirebildiği bir ortamda interneti yavaşlatan, sosyal medya platformlarına yönelik bant daraltma uygulamasını devreye sokan BTK, can kurtarma açısından hayati önemdeki ilk 48-72 saatte iletişimi, haberleşmeyi adeta engelleyerek sahadaki kargaşanın, can pazarının, basiretsizliklerin, müdahale ve yönetimdeki yetersizliklerin görülmesini gizlemeye çalıştı.

Binlerce insanın enkaz altında olduğu günde, **Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM)** öncelikle sahada güvenliği sağlaması, yağmaları önlemesi, gerekirken yıllar öncesine, geriye dönük sosyal medya taraması başlatarak siber

takibe, eski veya güncel sosyal medya paylaşımı yapan yüzlerce kişiyi gözaltına almaya, tutuklama talebiyle savcılıklara sevk etmeye yöneldi.

On binlerce insan enkaz altında hayatta olduğunu duyurmaya çabalarken, felaketin ilk saatlerinden itibaren **Diyanet İşleri Başkanlığı** (DİB) sela okutmaya yöneldi. Defnedilmeyi bekleyen cenazeler kaldırımlara dizilirken DİB'in önceliği, önde gelen bir ilahiyatçı profesörün kaleme aldığı Kur'an meali ve tefsiri kitabının 'basımı, dağıtımı, satışının durdurulması, toplatılması ve imhası' için karar çıkartmak oldu.

OHAL yetkisi ve iktidar gücüyle; baskı-sansür-gözdağıyla, 'deftere not' tehditleriyle korku iklimini yaymayı, seçmeni yıldırarak sandıktan çıkmayı planlayan **iktidar, ne yaparsa yapsın ağır hezimete ve bozguna uğrayacak kendi eliyle 21 yıldır yarattığı enkazın altında kalacaktır!**

TARİHİ BETONA GÖMÜYÖRLER!

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan dünyaca ünlü Phaselis antik kentinin 1. derece arkeolojik sit alanı statüsündeki koruma alanı içerisinde iki ayrı plaj işletmesi yapmak için özel bir inşaat ve restorasyon şirketine ihale verdi.

Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan Phaselis antik kentinin batı limanına bitişik Bostanlı Koyu ile kuzeydoğu kesiminde yer alan Cennet Koyu'nda toplam 85 bin metrekarelik alanda gününbirlik tesisler, kafeterya, otopark, karşılama merkezi, duş ve tuvaletlerden oluşan çok sayıda yapı inşa edilecek.

Bin metreküpten fazla beton malzemenin de kullanılacağı projenin inşası için PVC, demir ve alüminyum gibi malzemelerin yanı sıra yoğun olarak ahşap kullanılacak. Bir kısmı tarım arazisi niteliğindeki özel mülk olan arazinin tamamı Beydağları Sahil Milli Parkı sınırları içinde bulunuyor. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, 2021 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından özel bir firmaya 20 yıllığına kiralanan Cennet Koyu'ndaki yapılaşmaya karşı çıkarak, "Birinci derece arkeolojik sitlerde de yapılaşma mümkün değil. Biz gerekli uyarıları da yapıyoruz şu anda" ifadelerini kullanmıştı. Bakanlık, aynı koyda şimdi kendi projesiyle yapılaşmaya izin verecek.

İhale Bir Restorasyon Ve İnşaat Firmasına Verildi

Kültür ve Turizm Bakanlığı, sahil kentlerinde uygulamaya koyduğu halk plajlarını yaygınlaştırmak için çalışmalarını sürdürüyor. Bu kapsamda Antalya'nın Kemer ilçesinde inşa edilmesi planlanan iki ayrı halk plajına ilişkin 'Kemer-Phaselis Antik Kenti Ören Yeri ve Bütünleyici Kıyı Alanı Çevre Düzenlemesi' başlığı ile ihaleye çıkıldı. 30 Ocak 2023 tarihinde sonuçlanan ihale İstanbul merkezli Se-Fa Restorasyon Sanayi İnşaat Ticaret Ltd. Şti. firmasına verildi.

Phaselis'te İki Ayrı Koyda Bakanlık Eliyle Yapılaşma

İhale şartnamesine göre 60 günde tamamlanması planlanan proje için geçtiğimiz hafta sahaya inen iş makinelerinin arkeolojik sit alanı sınırları içindeki ormanlık alanda yol açması, ağaçları tahrip ederek doğal dokuya zarar vermesi tepkilere neden oldu. Geniş bir alana yayılan Phaselis antik kentinin arkeolojik sit alanı sınırları 2016 yılından itibaren genişletilmişti. Bakanlığın projelendirdiği iki ayrı halk plajı antik kentin batı limanına bitişik olan ve bugüne kadar yapılaşmadan korunmuş olan Bostanlı Koyu ile Phaselis'in kuzeydoğusunda yer alan Cennet Koyu olarak da anılan Alacasu koyunu kapsıyor.

Antik Kentin Doğal Ve Kültürel Peyzajı Betona Boğulacak

Toplam 85 bin metrekarelik alanda uygulanması planlanan proje kapsamında gününbirlik tesisler, kafeterya, otopark, karşılama merkezi, cankurtaran ünitesi, duş ve tuvaletlerden oluşan çok sayıda yapı inşa edilecek. Bin metreküpten fazla beton malzemenin de kullanılacağı projenin inşası için PVC, demir ve alüminyum gibi malzemelerin yanı sıra yoğun olarak ahşap kullanılacak. Projeye ilgili ihale dosyasında yer alan bilgilere göre 2 892 metreküplük derin kazı yapılacağı belirtilen arazide 1139 metreküp beton kullanılacak. Bir kısmı tarım arazisi niteliğindeki özel mülk olan arazinin tamamı Beydağları Sahil Milli Parkı sınırları içinde bulunuyor.

Bakanlık Sit Alanında Sorumluluğu Yüklenici Firmaya Veriyor

Projeye ilgili ihale şartnamesinde yer verilen bilgilere göre arkeolojik sit alanı içerisinde uygulanacak olan inşaat çalışmalarının Antalya Müzesi ve Phaselis Kazı Başkanlığı'nın denetiminde yapılacağı kaydediliyor. İnşaat çalışmalarının, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında gerçekleştirileceği belirtilen ihale şartnamesinde şu ifadelere yer veriliyor:

“Uygulama projeleri Antalya Kùltür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmış olup, ilgili Bölge Kurulu Kararları gereği alanda yapılacak her türlü zemin müdahalesi Phaselis Antik Kenti Kazı Başkanlığı ve Müze Müdürlüğü gözetiminde yapılacaktır. Sahalarda bulunan ağaç kök ve dallarına zarar verilmeyecektir. Mevcut ağaçların korunmasından yüklenici sorumludur. Proje alanı Antalya İli Kemer İlçesi Tekirova mahallesi, Beydağları Sahil Milli Parkı alanı içerisinde bulunan Orman Vasıflı ve I. Derece Arkeolojik Sit olarak tescilli Phaselis Antik Kenti Ören Yeri niteliğinde olması sebebiyle, tüm işlem ve uygulamaların ilgili mevzuat gereği yapılması esas olup, sorumluluğu Yükleniciye aittir. İmalat öncesinde veya esnasında gerekli proje revizyonu doğması halinde Yüklenici tarafından hazırlanacak tadilat projesi İdare onayı aldıktan sonra imalata devam edilecektir.”

Bakan Ersoy’un ‘5 Yıldızlı Halk Plajı’ Projeleri Yaygınlaşıyor

Phaselis antik kenti sınırları içerisinde uygulamaya konulan proje, Kùltür ve Turizm Bakanlığı’nın 2023 bütçesinin görüşüldüğü 8 Aralık 2022 tarihinde gündeme gelmiş, Bakan Mehmet Nuri Ersoy ‘5 Yıldızlı Halk Plajı’ olarak nitelenen girişimle ilgili “2019 yılında başlattığımız bu proje kapsamında, 2022 yılına kadar 7 adet ücretsiz halk plajının yapımını tamamlayarak vatandaşlarımızın hizmetine sunmuştuk. 2022’de ise Antalya Kemer Beldibi’nde 2 adet, Muratpaşa Lara’da 1 adet ücretsiz halk plajlarını vatandaşlarımızın kullanımına açtık. Böylece 5 yıldız kalitesindeki ücretsiz halk plajı sayımızı 10’a yükseltmiş olduk” ifadelerini kullanmıştı.

Bakan Ersoy Phaselis’e Halk Plajı Yapılacağını Açıklamıştı

2023 yılında plaj sayısını artırmayı planladıklarını dile getiren Bakan Ersoy, “Antalya Küçük Çaltıcak ve Kemer-Phaselis’de 2 adet, Muğla Bodrum Torba ve Gündoğan’da 2 adet, İstanbul Şile’de 1 adet, İzmir Seferihisar-Teos’da 1 adet olmak üzere 6 adet daha ücretsiz halk plajını hizmete açarak plaj sayımızı 16’ya çıkaracağız. Ayrıca, 8 adet plajımıza karavan park ve hizmet alanları da ekleyerek kapasitelerini büyüteceğiz” bilgisini vermişti.

SİT Alanındaki Plaj İnşaatlarına ‘Çevre Düzenlemesi’ Kılıfı

Kùltür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy’un Bakanlığın bütçe görüşmeleri sırasında dile getirdiği Phaselis’teki halk plajı projelerinin ‘Kemer-Phaselis Antik Kenti Ören Yeri ve Bütünleyici Kıyı Alanı Çevre Düzenlemesi’ başlığıyla ihaleye çıkarılması, ören yerinin korunmasına yönelik bir proje uygulanacağı algısı doğurdu. Yörede yaşayanların kapsamlı inşaat uygulamalarını içeren plaj projelerine karşı tepki göstereceği endişesinden kaynaklı olduğunu düşündüren “çevre düzenlemesi” vurgusuna rağmen halk bu girişime tepkili.

"İş Makineleri Kumsala Saldırdığında Haberimiz Oluyor"

Önceki gün alandaki çalışmaları ve daha yolun başındayken yapılan tahribatı yerinde gözlemleyen bir yöre sakini, gördüklerini ve düşüncelerini şöyle aktardı: “25 Şubat 2023 sabahı, bölge halkı olarak yine en güzel kumsallarımızdan ikisine iş makineleri ve ağaç kesme motorlarıyla saldırıldığı haberiyle başladık. Yine bölge halkının haberi olmadan Alacasu ve Bostanlık koylarımızda inşaat çalışmaları yapılmasına, 85.000 metrekairelik alana ‘günübirlik tesis’ adı altında bir sürü bina ve yol yapılmasına, elektrik ve su boruları döşenmesine, yürüme yolları ve devasa otoparklar yapılmasına karar verilmiş, projeler hazırlanmıştı. Tek firmanın katıldığı ‘kişiye özel’ bir ihale dosyasıyla tahsis verilmiş, çalışma başlamıştı. Bizlerinse, ancak iş makineleri kumsallara saldırdığında haberimiz olabiliyordu.

"Bakanlığın İşi 5 Yıldızlı Plaj İşletmek Değil, Korumaktır"

Proje alanlarında göze çarpan arkeolojik yapılar var. Projede bu alanların temizlenerek ziyarete açılacağı belirtiliyor. Dönümlerce alana yayılmış bina kalıntılarının proje uygulama süresi olan 60 gün içinde yeterince incelenemeyeceği ve gerektiği gibi koruma altına alınmadan yoğun bir kullanıma maruz bırakılacağı açıkça anlaşılmaktadır. Dahası, kùltür varlıklarını korumakla yükümlü olan bakanlığın bu varlıklara ‘ticari işletmesinin peyzaj elemanı’ gibi davranması çok üzücüdür. Alandaki yıkıntılar bilim kuralları çerçevesinde, eğitimli ve yetkin kişiler tarafından kazılmalı, restore edilmeli ve güvenlikleri sağlandıktan sonra sınırlı bir şekilde kullanıma açılmalıdır. Kùltür ve Turizm Bakanlığının öncelikli görevi 5 yıldızlı plaj işletmeciliği değil, kùltür varlıklarının korunması ve geliştirilmesi olmalıdır. Bu yapılanı kadar da bölge gerektiği gibi korunmalı, bugüne kadar gördüğümüz kötü kullanımlara ve başıboşluğa izin verilmemelidir.”

Koylar Önce Denetimsiz Bırakıldı, Sonra Proje Dayatması Geldi

Bölgede yaşayanların verdiği bilgiye göre Bostanlık ve Alacasu (Cennet) koyları bugüne kadar sorumlu bakanlıklar tarafından yeterince denetlenmediği için kötü kullanıma maruz kaldı: “Koylarda kontrolsüzce yakılan ateşler ve kurulan kamplar büyük zarar verdi. Araçlar kumsallarda drift yaptı, Caretta caretta yuvalarına zarar

verdi. Her iki koy da çöplüğe döndü ve kötü kullanım zirve yaptı. Ancak kurumların bu basiretsizliği, böylesi apar topar ve bilinçsizce bir projenin hayata geçirilmesinin gerekçesi olarak önümüze getirilemez. Kurumlar görevlerini yapsın, bölgedeki kültür ve doğa varlıklarını korusun, daha sonra koruma kullanma dengesini gözeten projeler uygulanabilir, yangından mal kaçırmaya gerek olmadan.

"Bu Projeler Koruma İlkelerine Aykırı"

Bölge halkı, kesin korunması gereken alana böylesi bir cazibe merkezi kurulması durumunda ortaya çıkacak olan insan yoğunluğu baskısının, koruma kullanma dengesini bozacağını düşünüyor. Zaten bu koruma statüleri oluşturulurken de en yüksek koruma gerektiren alanlarda böylesi bir kullanma yoğunluğuna izin verilmeyeceği kurullarla garanti altına alınmıştır. Yani bu projeler koruma ilkelerine aykırıdır."

Bakan Ersoy Cennet Koyundaki Kiralamaya Karşı Çıkmıştı

Phaselis antik kentinin bir parçası olan Beydağları Sahil Milli Parkı sınırları içindeki Alacasu (Cennet) Koyu, Temmuz 2021'de 'Günübirlik Kullanım Alanı' olarak 20 yıllığına Ankara merkezli bir firmaya kiralanmıştı. Koyun girişine bir gişe konularak günübirlik tesisler inşa etmeyi planlanan özel firmanın bu girişimini gündeme getiren haberimizin (<https://acikgazete.com/alacasu-koyu-ozel-firmaya-kiralandi/>) ardından Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy bir açıklama yaparak söz konusu ihaleye itiraz ettiklerini dile getirmişti.

"Daha Net Söyleyemem, Orası Kimseye Verilemez"

Bakan Ersoy, koydaki ihaleyle ilgili "Ben çok net biçimde söylüyorum. Birinci derece arkeolojik sit. Biz gerekli itirazımızı yaptık, ben açılacağını düşünmüyorum. İhalenin iptal olacağını düşünüyorum. Daha net söyleyemem. Orası kimseye verilemez. Biz gerekli uyarılarımızı yazılı itirazlarımızı yaptık. Ben bakanımızla da görüşüyorum zaten bu konuyu. İptal edileceğini düşünüyorum" ifadelerini kullanmıştı.

Ersoy: 1. Derece Arkeolojik Sitlerde Yapılaşma Mümkün Değil

Bakan Ersoy, Kemer'e yaptığı ziyaret sırasında yaptığı açıklamada, koyda halkın söz konusu alanı halen kullandığı ve ihtiyaçlarını giderecekleri tuvalet gibi yerler bulunmadığı yönündeki soruya da "Ben bizim bakanlığımızı ilgilendiren kısmıyla ilgili konuşabilirim. Dediğim gibi 1. derece arkeolojik sit. Birinci derece arkeolojik sitlerde de yapılaşma mümkün değil. Biz gerekli uyarıları da yapıyoruz şu anda" görüşünü dile getirmişti.

50 Yılda Turizm Uğruna Milli Parkın Yarıdan Fazlası Yutuldu

Antalya'nın batısında Sarısu bölgesinden sonra başlayıp, Kumluca sınırlarına kadar uzanan Beydağları Sahil Milli Parkı, 1972'de 69 bin 800 hektardı. 12 Eylül yönetimi, Özal ve devamında gelen iktidarlar bugüne kadar adım adım parkı kırarak kamuya ait olan arazileri otel ve benzeri yatırımlara tahsis etti. Bugün milli parkın sınırları 31 bin 165 hektara kadar inmiş durumda. Aradan geçen 50 yılda milli parkın yarısından fazlası şu ya da bu gerekçe ile ya özel firmalara, kamu kurumlarına tahsis edilmiş ya da işletme ormanı olması için alan dışına çıkarılmış durumda.

TARIM VE HAYVANCILIK AĞIR HASAR ALDI!

İnsani ve maddi kayıpların ulaştığı olağanüstü boyutların yanı sıra deprem illerinde tarım ve hayvancılığın ağır hasar aldığı, telef olan besilik ve süt hayvanlarının kaybının ivedilikle tespit edilerek nakdi desteklerin devreye girmesi gerekiyor. Kırsal alandaki yıkımlar ve yaşanan göçler sonrası ekili arazilerde, bakım, sulama, ilaçlama süreçleri durdu. Ortaya çıkabilecek büyük üretim açığının telafisinde geç kalınmamalıdır!

Afet bölgesi ilan edilen 11 ilin merkezlerindeki yıkım ağırlıkla gündeme gelmesine karşılık, bu illerin kırsal bölgelerinde, tarımsal-hayvansal üretim yapılan yerleşimlerde yaşanan kayıplar şu ana kadar geri planda kaldı. Halen pek çok kırsal yerleşim yerine yardım ve destek gitmediği, hasar tespiti yapılmadığı, insanların yanı sıra enkaz altında kalan, telef olan canlı hayvan sayısı, ekili arazilerdeki kayıplar bilinmiyor. Ülkemizdeki canlı hayvan varlığının yüzde 20'sinin deprem illerindeki kırsal alanlarda olduğu biliniyor. Burada yaşanan kayıpların et ve süt ürünleri üretiminde yaratacağı açıklar fiyat artışlarına neden olacağı gibi, kayba uğrayan besicilerin de acil desteğe ihtiyacı var.

Tarımsal üretimdeki payı yüzde 16-18 arasında olan deprem bölgesi kırsalında binlerce hektar ekili arazi, deprem sonrasında hasara uğradı. Göçler, yıkım ve barınma sorunu nedeniyle bu ekili arazilerde mevsimsel olarak yapılması gereken ekim, dikim, bakım, sulama, ilaçlama, arazilerin sürülmesi, tohum serpmeye faaliyetleri de durdu.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB), Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) ve TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası bölgedeki tarımsal-hayvansal kayıplara, üretici ve besicilere acilen destek ve müdahale için ortak çağrıda bulundular. İktidarın Ziraat Katılım Bankası'ndan bölgedeki mağdur üretici-besicilere düşük katılım payı bedeliyle tarımsal finansman sağlaması kararı, Ziraat Bankası'nın düşük faizli kredi, kredi borçlarını erteleme vb. kararları bir yanıyla olumlu olsa da asıl yapılması gereken doğrudan ve acilen nakit desteği verilmesidir.

TZOB, ZMO ve TZD hayvan kayıplarının, yıkılan ahır ve kümeslerin hasar tespitine hız verilmesini, hayvanların barınabilmesine yönelik çadırların temin edilmesini, yem ihtiyacının uzun süreli ve karşılıksız sağlanmasını, yaralı hayvanların tedavisine ücretsiz ilaç ve veteriner desteği verilmesini talep ediyor. Kırsal bölgelerdeki hasar ve ulaşım sorunları nedeniyle süt hayvanlarından sağılan sütlerin bozulmadan toplanması, işleme merkezlerine ulaştırılması önemli sorunlardan birisi. Hasar gören sulama altyapısının hızla onarılması, tarımsal sulamanın sağlanması, tonlarca ürünün tarlalarda heba olmasının önlenmesi hayati. Tarım alanlarında oluşan fay kırıklarının, riskli alanların saptanarak, üreticinin can güvenliği ve üretimin devamının sağlanması gerek.

Böyle bir felaket ortamında düşük faizli finansman, kredi borcuna 3-6 ay erteleme çözüm değildir. Afet bölgesindeki üreticilerin borçları, faizleri silinmelidir. Sağlanacak krediler karşılıksız ve geri ödemesiz 'nakdi destek' olarak yapılmalıdır. Bu halde bile üreticiye, besiciye sağlanacak kaynağa düşük de olsa faiz işletmek, ertelenen kredi borcunun faizini talep etmek destek değildir. **Hızla beton döküp inşaatla yönelmeden önce üretim ve gıda açığını azaltmaya, felaketin beslenme kaynaklı olumsuz etkilerini azaltmaya gayret edilmelidir.**

TARIM VE HAYVANCILIK ENKAZ ALTINDA

Tarım Platformu Bileşenleri, hükümetin depremde etkilenen tarım ve hayvancılık sektörlerine ilişkin önlemler almasını istedi. Çiftçilerin üretimi terk etmesinin gıda üretiminin azalması ve buna bağlı olarak da fiyatların artmasına yol açacağı uyarısında bulunuldu.

Tarım Platformu Bileşenleri, depremde 4 bin 900'ü aşkın köyde yaşayan 2,5 milyon kırsal nüfusun, 2,14 milyon büyükbaş, 9,37 milyon küçükbaş hayvanın olumsuz etkilendiğini bildirerek, hızla önlem alınmasını istedi. Çiftçilerin üretimi terk etmesinin gıda maddeleri üretiminin azalmasına ve buna bağlı olarak fiyatların artmasına yol açacağı uyarısında bulunuldu.

30 tarım örgütü adına bir basın toplantısı düzenleyen dönem sözcüsü ve Türkiye Ziraatçılar Derneği Genel Başkanı Hüseyin Demirtaş, depremin can kaybına yol açmakla kalmadığı, ülke ekonomisine, kırsal alana ve hayvancılığa da büyük bir darbe vurduğunu bildirdi.

Depremde büyük zarar gören 11 ilin, bitkisel üretimin ve hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı alanlar üzerinde yer aldığı belirtilerek, şunlara dikkat çekildi:

- Türkiye'deki hayvan varlığının yüzde 15'i depremin vurduğu 10 ilde yer almaktadır. Bölgede halen elektrik, su, yem ve gıda sağlanmasında aksaklıklar yaşanmaktadır. Bölgedeki hayvan yetiştiricileri barınma, su ve yem sıkıntısı çekmekte, süt sağımı yapılamamakta, sağılan sütler yeterince değerlendirilememektedir.
- Yıkılan ve ağır hasar gören büyükbaş ve küçükbaş işletmelerinin sayısının 2 bin 800'ün üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Kanatlılar ve arıcılık zararları da henüz tam olarak belirlenememiştir.
- Bölgedeki bazı barajların depremde zarar gördüğü için boşaltılmak zorunda kalınması hem bölgedeki su sıkıntısının artmasına hem de barajlarda yapılan balıkçılık faaliyetlerinin durmasına yol açmıştır. Örneğin Sultansuyu barajının bentlerinde çatlaklar oluşması ve boşaltılması nedeniyle 100 tonun üzerinde yetişmiş balığın yanı sıra 14 milyon yavru balık telef olmuştur.
- Bölgede yetiştirilen pamuğun, baklagillerin ve sebzelerin ekim zamanı yaklaşmaktadır. Kayısı, Antep fıstığı, zeytin, narenciye bahçelerinde gerekli bakımların yapılması gerekmektedir. Şu an narenciye hasadında iş gücü sorunu da yaşanmaktadır.
- Deprem sırasında çiftçinin yalnızca evi ve besihaneleri yıkılmakla kalmamış traktör, alet ve edevatının büyük bir bölümü de enkaz altında kalmıştır. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yeniden başlayabilmesi için acilen üretimin korunması ve canlandırılması gerekmektedir. Aksi takdirde üretim araçlarından mahrum kalan ya da bunları elinden çıkaran çiftçiler köylerini ve üretimi terk etmek zorunda kalacaktır.

Tarım Alanlarının İmara Açılması

Deprem, gevşek zeminlerden oluşan tarım arazilerinin imara açılmasının can ve mal kaybını arttıracaklarını da gösterdiği belirtilen açıklamada, "Amik ovası gibi gevşek zeminli alüvyal toprakların imara açılmayıp tarımsal üretimde kullanılması sağlansaydı bugün felaketin etkileri bu boyuta çıkmazdı" denildi. Yeniden inşa sürecinde yer seçimi arayışlarının tarım arazilerinin dışında yürütülmesi istendi.

Acil Önlem Alınmalı

Tarım Platformu Bileşenleri, üretimin kesintisiz olarak devamı için tarımsal destek bütçesinin artırılmasını, çiftçilerin kredi borçlarının faizsiz yapılandırılmasını, BAĞ-KUR ve SSK prim ve ödemelerinin ertelenmesini, sulama sisteminin yeniden çalıştırılması, kırsalda yaşamın cazip hale getirilmesi de istendi.

88 KONUT PARASIYLA 1 MİLLET BAHÇESİ YAPILDI

6 Şubat ve 20 Şubat'ta gerçekleşen depremlerden etkilenen kentlere inşa edilecek 3 bin 770 konut için ihale sürecini tamamlayan TOKİ'nin, bir yandan millet bahçesi ihalelerine de hız kesmeden devam ettiği öğrenildi. Deprem, ilk günü olan 6 Şubat'ta Rize, 7 Şubat'ta da Ankara için millet bahçesi ihalesi yayımlayan TOKİ, 8 Şubat'ta ise İstanbul'a inşa edeceği millet bahçesinin ihale sözleşmesine imza attı.

TOKİ, 11 Ocak'ta İstanbul Eyüp Alibeyköy Mahallesi Millet Bahçesi'nin yapımı için ihale düzenledi. Toplam dört geçerli teklif sunulan ihale, 6 Şubat depreminin dramatik etkisinin en görünür hale geldiği günlerden olan 8 Şubat gününde sonuçlandırıldı.

İmzaların 8 Şubat'ta, depremlerin gölgesinde atıldığı ihalenin sonuç ilanı ise 27 Şubat'ta yayımlandı. Sonuç ilanına göre, TOKİ ile Gelişim Yapı Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi arasında 132 milyon 480 bin TL'lik anlaşma sağlandı. TOKİ'nin İstanbul'un Eyüp ilçesine inşa edeceği millet bahçesi için gözden çıkardığı 132,4 milyon TL'nin deprem konutları ihaleleri ile karşılaştırması, millet bahçelerinin kamu bütçesine yükünü bir kez daha gözler önüne serdi.

Kaç Konut Yapılabilir?

Deprem bölgeleri için planlanan 3 bin 770 konut için toplam 6 milyar TL olarak öngörülen yaklaşık maliyet hesabına göre, bir konutun kamuya maliyeti ortalama 1,5 milyon TL'ye karşılık geliyor. TOKİ'nin Eyüp Alibeyköy Mahallesi Millet Bahçesi için gözden çıkardığı 132,4 milyon TL ile yapılabilecek konut sayısı, 88 olarak hesaplanıyor. Ortalama 1,5 milyon TL'lik harcama ile bir konutun inşaatının yanı sıra çevre düzenlemesi ve altyapısı da tamamlanabiliyor.

AKP'Lİ MÜTEAHHİDİN GÖZ YAŞARTAN BAŞARISI

Antep'te inşa ettiği binalar 6 Şubat'ta yaşanan depremlerde yerle bir olan ve kamu ihaleleri ile adeta ihya olduğu belirtilen AKP'li Meclis Üyesi Yunus Kaya'nın ihale geçmişine ulaşıldı. Kaya'nın 193 kamu ihalesi aldığı öğrenildi.

Antep'in Nurdağı ilçesinde yaptığı binalar 6 Şubat'ta yaşanan depremlerde gerçekleşen yıkımın ardından onlarca yurttışa mezar olan AKP'li Yunus Kaya'nın kamu ihalelerindeki başarısı dikkati çekti. Nurdağı İlçe Belediyesi'ne AKP kontenjanından meclis üyesi olarak girdiği 2019 yılından sonra kamudan 41 milyon TL'lik ihale aldığı ortaya çıkan Kaya'nın aldığı kamu ihalelerinin toplamının ise 56 milyon 448 bin 49 bin TL'ye ulaştığı belirlendi.

Kayıtlara göre, Nurdağı Belediyesi Belediye Meclisi'nin AKP'li üyesi ve İmar Komisyonu Başkanı Kaya, 2010-2023 döneminde 193 adet kamu ihalesi aldı. İlçeye inşa ettirdiği beş binası da çöken, depremlerin ardından başlatılan soruşturma kapsamında Mersin'de yakalanan ve dün tutuklanan Kaya'nın en fazla ihale aldığı ilk üç kamu idaresi, Nurdağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Nurdağı İlçe Özel İdaresi Müdürlüğü ve Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü olarak sıralandı.

Kaya'nın 13 yılda aldığı 56 milyon 448 bin 49 TL'lik kamu ihalelerinin bazı idarelere göre dağılımı ise şöyle kaydedildi:

- Nurdağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü: 136 ihale, 20 milyon 900 bin TL,
- Gaziantep Nurdağı İlçe Özel İdaresi Müdürlüğü: 30 ihale, 677 bin 615 TL,
- Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü: 16 ihale, 43 milyon 159 bin TL,
- DSİ 19'uncu Bölge Müdürlüğü: 2 ihale, 1 milyon 6 bin TL.

Kamuya Yalnızca Yüzde 5 İndirim

Kaya'nın üstlendiği kamu ihalelerine yönelik analizler ise çarpıcı sonucu ortaya koydu. Kaya'nın yüklenicisi olduğu ihalelerdeki sözleşmelerin toplam bedelinin, yaklaşık maliyet bedeliyle neredeyse aynı hesaplandı. Böylelikle, Kaya'ya verilen ihalelerde kamu, yalnızca yüzde 5'lik bir fiyat avantajı alabildi.

Rekabet Yok

İhalelerdeki ortalama katılımcı sayısı da ihalelerin AKP'li Yunus Kaya'ya adeta ikram edildiğini gözler önüne serdi. Kaya'nın tek başına ya da iş ortaklığı yoluyla üstlendiği hizmet alımına yönelik kamu ihalelerindeki ortalama katılımcı sayısı, bazı yıllara göre kayıtlara şöyle geçti:

- 2012: İhale başına 1 katılımcı,
- 2014: İhale başına 2 katılımcı,
- 2016: İhale başına 2 katılımcı,
- 2018: İhale başına 1 katılımcı,
- 2020: İhale başına 2 katılımcı,
- 2022: İhale başına 3 katılımcı.

Hesap Sorulmalı

Kaya'nın ihale başarısına yönelik değerlendirmelerde bulunan Gaziantep Şahinbey Belediyesi CHP Meclis Üyesi Uğur Kalkan, "AKP'de gelenek hiç bozulmuyor. Hele de AKP'de yönetime gelen bazı isimler ihale konusunda altın çağını yaşıyor" dedi. AKP'li Kaya'nın, depreme kadar siyasilerle iç içe olduğunun altını çizen Kalkan, şunları söyledi:

"Bu kişi, depremden sonra yine aynı siyasilerin dilinden düşmüyor. Yunus Kaya meclis üyesi olana kadar birçok ihale almış, asıl sıçramayı ise meclis üyesi olduktan sonra yaşamış. İhaleleri tek tek inceledim. 2014 yılına kadar normal bir şekilde ihaleler almış. 2014-2019 dönemi ve 2019 sonrasında birçok ihalesinde yaklaşık maliyetlere çok yakın teklifler vermiş. Keşke bu kişi ve faaliyetlerinin incelenmesi için depremin olması insanların ölmesi beklenmeseydi. Yaptığı binalarda hayatını kaybedenler için hesap sorulmalı. Bunun yanında da aldığı ihaleler ve bu ihalelerin referansları da mutlaka ama mutlaka sorgulanmalı."

AKP'li Müteahhitler

Yunus Kaya, depremin ardından tartışmaya açılan tek AKP'li müteahhit olmadı. Kahramanmaraş depreminde kentte yıkılan binalar arasında AKP Kahramanmaraş Dulkadiroğlu İlçe Başkanı Şahin Avşaroğlu'nun sahibi olduğu MELŞA inşaat şirketinin yaptığı milyonluk binaların da bulunduğu öğrenildi. Öte yandan AKP'li müteahhit Mehmet Özkan'ın Antakya'da depremden yıkılan Golden City bloklarının alt katlarına yaptırdığı spor salonu ve atış poligonu için kolonları kestirdiği tespit edildi. Sosyal medyada bir kullanıcı ise 1999 yılında yaşanan Düzce Depremi'ni anımsatarak dikkati çeken bir iddiayı ortaya attı. İddiaya göre Düzce Depremi'nde 20 kişinin can verdiği Işık Apartmanı'nın müteahhitlerinden Hamza Cebeci ve Fahri Çakır'a AKP üyeliği ve milletvekilliği verildi. Müteahhit Hamza Cebeci'nin önce AKP'den Üsküdar Belediye Meclisi Üyesi seçildiği ardından da Darülaceze Başkanı olduğu ve daha sonra da Cumhurbaşkanı danışmanlığına atandığı belirtildi. Cebeci'nin ortağı Fahri Çakır'ın ise 2002 seçimlerinde AKP Düzce milletvekili seçildiği ifade edildi.

Başkan Tutuklandı

Yunus Kaya'nın meclis üyesi olduğu Nurdağı'nda Belediye Başkanı Ökkeş Kavak, yürütülen soruşturma kapsamında gözaltına alındı. İslahiye Cumhuriyet Başsavcılığı'nca ilçede depremlerde yıkılan binalarla ilgili yürütülen soruşturma kapsamında, Kavak hakkında gözaltı kararı verildi. Çöken binaların müteahhidi olan Kaya ile ortaklığı ve inşaat aşamasında belediyenin yapması gereken denetimleri gerçekleştirmediği öne sürülen Ökkeş Kavak'ın ilk ifadesinde "depremden çok sayıda yakınını kaybettiğini, daha önce müteahhitlik yaptığını ancak belediye başkanı olduktan sonra şirketi kardeşi Osman Kavak'a devrettiğini" söylediği öğrenildi. Kavak, tutuklama talebiyle sevk edildiği nöbetçi hakimlikçe tutuklandı.

ESKİ EVLERE SOSYAL YARDIM YAMASI

Depremlerin ardından Türkiye'nin yapı stoku yeniden tartışmaya açıldı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerine göre, 2018 ile Ocak-Haziran 2022 yıllarında 115 bin 803 hane, "Bakımsız ve sağlıksız" olarak belirlendi.

6 Şubat ve 20 Şubat'ta yaşanan depremler Türkiye'nin yapı stokunu bir kez daha tartışmaya açtı. Maraş ve Hatay başta olmak üzere Türkiye'nin birçok kentinde büyük yıkımlara neden olan depremler, uzmanların yıllar öncesinde yaptığı, "Mevcut yapı stokunun tam bir bilinmezlik içinde. Olası depremlerde yapıların nasıl etkileneceği şüpheli" açıklamasını akıllara getirdi.

Tüm eleştiri ve önerilere karşın iktidar, Türkiye'nin yapı stokunun taranmasına yönelik tatmin edici adımlar atmadı. Yıkıcı depremler de yapı stokunun taranmasına yönelik zafiyet gün yüzüne çıkardı.

On Binlerce Eski Ev

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nün verileri ise yüz binlerce yurttaşın oturulamayacak derecede eski ve bakımsız evlerde yaşadığını bir kez daha gözler önüne serdi. Resmi verilere göre, 2018 yılında 23 bin 105 ev, "Oturulamayacak derecede eski, bakımsız ve sağlıksız" olarak işaretlendi. 2018 yılında bu evlerin onarımı ve bakımı için hanedekilere bütçeden toplam 83,6 milyon TL kaynak aktarıldı.

2019 yılında ise 22 bin 413 evin oturulamayacak derecede eski ve bakımsız olduğu belirlendi. Bakanlık personelinin, "Oturulamayacak derecede eski" dediği hane sayısı, 2020, 2021 ve 2022'nin ilk yarısında ise dramatik şekilde arttı. Buna göre 2020 yılında 23 bin 498, 2021 yılında ise 30 bin 363 evin oturulamayacak derecede eski ve bakımsız olduğu belirtildi.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022'nin ilk yarısında da 16 bin 424 evi bakımsız ve eski olarak işaretledi. Bu evlerin onarımı için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın bütçesinden hanelere 52,2 milyon TL barınma yardımı yapıldı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görevlilerince eski ve bakımsız olduğu tespit edilen hanelerin, "Bakım-onarımı, ev eşyası ve kirası için" yapılan nakdi yardımlar yıllara göre şöyle sıralandı:

ÖFKE AKP'YE, GÜVEN DAYANIŞMAYA

Halkın iktidara öfkesi araştırmalara yansdı. İstanbul Ekonomi Araştırma'nın anketine göre, katılımcıların yüzde 82'si "Kurumlar üzerine düşeni yapsa daha az kayıp yaşanırdı" dedi. Halkın en çok gönüllülere güvendiği ortaya çıktı.

Deprem felaketinin ardından halk yaralarını sarmaya devam ederken ilk günden bu yana süreci yönetemeyen iktidara tepkiler sürüyor. Statlarda ve sokaklarda atılan 'hükümet istifa' sloganlarından tedirgin olan iktidar baskıyı her geçen gün artırsa da halkın iktidara tepkisi depremin ardından paylaşılan kamuoyu yoklamalarına yansıdı. İstanbul Ekonomi Araştırma'nın son anketine göre, deprem seçmenin oyunu etkiledi. Katılımcıların yüzde 82'si felakete ilişkin kurumlar üzerine düşeni yapsaydı depremin çok daha az kayıpla sonuçlanacağını düşündüğünü söyledi.

İstanbul Ekonomi Araştırma, 16-20 Şubat 2023 tarihlerinde Türkiye genelinde 2 bin kişi ile düzenlediği anket sonuçlarını paylaştı. Ankete göre, partilerin son oy oranlarından depremin yönetilmesine kadar birçok konuda seçmen iktidara öfkeli.

Katılımcılara "Kahramanmaraş merkezli depremden etkilendiniz mi?" sorusu yöneltildi. Sonuçlara göre, katılımcıların yüzde 15'i deprem sırasında deprem bölgesindeydi ve depremden doğrudan etkilendi. Katılımcıların yüzde 44'ü deprem bölgesinde olmadığını ama yakınlarının etkilendiğini belirtti.

Yüzde 41'lik kesim ise yakınlarının ya da kendisinin deprem bölgesinde olmadığını, depremden etkilenmediğini dile getirdi.

Kurumlar işini yapsa can kaybı az olurdu

Katılımcılara "Kahramanmaraş merkezli depremlerle ilgili hangi ifade görüşlerinizi en iyi yansıtır?" sorusu da yöneltildi.

Bu soruya yüzde 82'lik ezici bir çoğunluk, kurumlar üzerine düşeni yapsaydı depremin çok daha az kayıpla sonuçlanacağını düşündüğünü söyledi. Sadece yüzde 18'lik kesim depremin yüzyılın felaketi olduğu ve alınacak tedbirlerin fayda etmeyeceği görüşünü savundu.

"Depremlerdeki afet yönetimi konusunda hükümeti ne derece başarılı buldunuz?" sorusuna verilen yanıtlar da dikkat çekti. Bu soruya katılımcıların yüzde 34'ü hükümetin 'çok başarısız' olduğunu söyledi. Toplamda yüzde 45'lik bir kesim ise hükümeti 'başarısız' buldu. Buna karşın katılımcıların yüzde 38'i hükümeti afet yönetim sürecinde 'başarılı' veya 'çok başarılı' gördü.

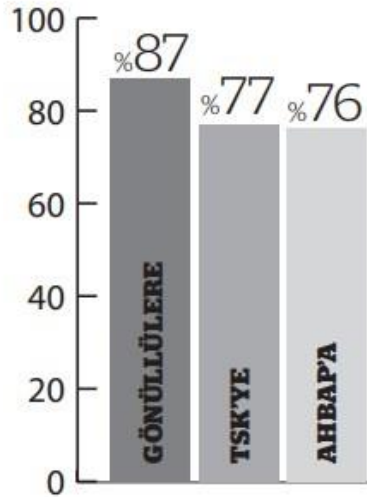

Halk en çok toplumsal dayanışmaya güveniyor

En dikkat çeken konulardan biri de depremde faaliyet gösteren kurumlara ya da gönüllülere duyulan güven meselesi oldu. "Afet yönetimi konusunda sayacaklarıma ne derece güveniyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtlara göre katılımcılar, yüzde 87 ile en çok gönüllü yardımlarına güveniyor. TSK ise yüzde 79 ile ikinci olarak en çok güvenilen kurum oldu. Üçüncü olarak yüzde 76 ile Haluk Levent'in kurucusu olduğu AHBAP Derneği sıralamayı takip etti.

"Deprem sonrası afetzedelerin KYK yurtlarında kalması için uzaktan eğitime geçilmesi kararını destekliyor musunuz?" kararı da destek bulamadı. Katılımcıların yüzde 60'ı afetzedelerin otellerde kalması gerektiğini düşünüyor. Hükümetin verdiği kararı destekleyenlerin oranı ise yüzde 35'te kaldı.

EN ÇOK HANGİSİNE GÜVENİRSİNİZ?

İSTİFA!

6 Şubat'ta tüm ülkeyi yasa boğan, on binlerce insanımızın canına mal olan deprem felaketinde; siyasi ve idari ihmalleri, sorumlulukları apaçık ortada olan hiç kimse istifayı, vicdan muhasebesi yapmayı, milletten özür ya da af dilemeyi düşünmedi. Ülkemiz ve insanımız böyle bir siyasi zihniyet tarafından yönetilmeyi hak etmiyor.

İstanbul-Bursa-İzmir otoyolu projesinin İzmit-Osmangazi Körfez geçişi köprü inşaatında görevli Japon Mühendis Kishi Ryoichi, kendi vardiyasında döşenen bir halatın kısa süre sonra kopması üzerine ertesi gün işe gelmeyince intihar ettiği ortaya çıkmıştı. Japon mühendisin geride bıraktığı notta 'olayın sorumluluğu tamamen bana aittir. Kimsenin bir suçu bulunmamaktadır' yazılıydı.

✓ 2015 yılında yaşanan bu olay o dönemde medyanın manşetlerinde yer aldı ve Japon mühendisin bu vicdani hesaplaşması büyük üzüntü ve takdirle karşılandı.

Ülkemiz 6 Şubat'ta 11 ili kapsayan büyük deprem felaketinde on binlerce insanını kaybetti. Yüz binlerce insan yaralandı, kimileri ömür boyu sakat kalma pahasına kurtarılabildi. Depremle sarsılan illerde kamuya ait valilik, kaymakamlık, hastane binaları, öğrenci yurtları, kamu üniversitelerinin lojman ve misafirhaneleri, iktidar müteahhitlerine inşa ettirilen duble yollar, otoyollar, havaalanları yanında bazıları birkaç yıl önce inşa edilmiş lüks rezidanslarında arasında yer aldığı 160 binden fazla bina içindekilere mezar oldu. İktidarın en tepesinden en alttaki görevlisine kadar felaketteki ihmal ve sorumlulukları apaçık ortada olan, karar mekanizmalarında ve süreçlerinde yer alanların hiç birisi görev ihmalini kabul etme, vicdan muhasebesi yapma gereği duymadı.

✓ Japon mühendis kimsenin hayatına zarar vermeyen, düzeltilmesi olanaklı bir hatasının, fark edilmediği takdirde ileride başkalarının yaşamına mal olabileceğinin vicdanında yarattığı derin sarsıntıyla baş edemediği için hayatını sonlandırırken, on binlerce canın yitirilmesinde payı, ihmali, sorumluluğu olanların hiç birisi istifayı dahi düşünmedi.

Tamamen 20 yıllık ağır bir ihmal yüzünden hayatını kaybeden insanlarımızın cenazeleri numaralandırılarak gömülürken, İçişleri Bakanı ekranlarda "Kendimin hazzetmediği, bir partinin belediyesine de 'Burada çadır kurabilirsiniz, engellemiyorum' dedim" sözleriyle kendisini aklama, gönül yüceliği algısı yaratma, felaketi

normalleştirme çabasında. Ülkenin ve insanların çığ gibi sorunları enkaza dönüşürken, altındaki cenazelerin çıkarılmayı beklediği bir enkazın önünde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Be ahlaksız, be namussuz, be adi” hakaretleriyle, yeni inşaat ve temel atma vaatleriyle suçunu bastırmaya çalıştı. Deprem şartnameleri kağıt üstünde kalmış, imar affı ile bugün yıkılan binalara ruhsat verilmiş. Deprem doğal afettir ancak zeminin yüksek katlı yapılaşmaya uygun olmamasına rağmen bölgenin yapılaşmaya açılması ve yaşanan depremde yerle bir olması, büyük bir ihmaldir!

Tüm hesapları, çırpınışları, ülkeyi sarsan, jeolojik olarak 3,5 metre kaymaya yol açan, 11 ili yıkan depremin kendi koltuklarını sarsmaması, iktidarlarını yıkmaması. O yüzden insanımıza karşı Japon mühendisin sahip olduğu vicdandan bile yoksunlar. Ancak görmek istemeseler de yaklaşan gerçek şudur; **halkımız her zaman yaptığı gibi önümüzdeki baharda bu kez ‘büyük bahar temizliğini’ oylarıyla yapacak!**

AFET YÖNETİMİNE DAİR SOMUT ÖNERİLER

Afet Riski Azaltılmış Dirençli Kentler

- Afet riskleri azaltılmış dirençli kentler birinci önceliğimizdir.
- Afet riskini azaltma politikası kapsamında “Mekânsal Acil Durum Planları” yapacağız.
- Afet ve iklim değışikliği kaynaklı aşırı doğa olaylarının fiziki, doğal, tarihi, kültürel ve ekonomik zararlarının azaltılmasına ilişkin önleyici tedbirleri güçlendireceğiz
- Fay hatları ile depreme ve aşırı doğa olaylarına karşı hassas ve dirençsiz bölgelerdeki yapılaşmalardan öncelikli olarak kaçınılacaktır.
- Kentleri, doğal ve/veya insandan kaynaklı tehlikeler karşısında dirençli hale getirecek, iklim değışikliği yaratan olay ve olguları ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yürüteceğiz.

Şeffaf ve Katılımcı Yönetim

- Halkın karar alma ve planlama ve yönetim süreçlerine katılımını öncelikli hale getiren, şeffaf bir yönetim anlayışı Afet Riskini Azaltma Politikası için önkoşulumuzdur.
- Afet yönetimini, yerel yönetimler ve yerel toplulukların bütünleşmesini, sorumlulukları paylaşmasını sağlayan demokratik bir yaklaşımla organize edeceğiz.
- Kentlerde, sanayi ve ticaret odaları, meslek odaları, üniversiteler, ilgili sivil toplum örgütleri, medya, kültür, sağlık, turizm, ulaşıma vb. temsilcilerinin de dahil edildiği platformlar oluşturup, afete riskini azaltma kararları ve uygulamaları platformlar ile birlikte geliştireceğiz.
- Yapı denetim süreçlerini meslek odalarının katılımıyla ve şeffaf bir şekilde kamu eliyle yürütüp yerel yönetimlere afet yönetim sürecindeki yetkileri artıracacağız
- Afet Bilgi ve Veri Merkezleri yoluyla afetle mücadele ve afete müdahale süreçlerine dair bilgi kirliliğini defedip afete dair tüm bilgileri yurttaşların erişimine açacağız.
- Afet bütçesine dair tüm bilgileri, afete dair kamusal yatırım ve çalışmaları, denetimleri izlenebilir ve hesap verebilir kılacağız.

Dayanışma İle Riski Azaltmak

- Gönüllü müdahale timleri oluşturarak eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla afete müdahalenin verimliliği artıracacağız.
- Afet riskini azaltma politikaları ve uygulamalarını daha etkin hale getirmek için merkezi ve yerel kurumların yanı sıra uluslararası kurum ve örgütlerle ve sivil toplum örgütleriyle de iş birliği sağlayacağız.

Güvenli Müdahale

- Afete müdahale konusunda özel eğitim görmüş ve uzmanlaşmış personel sayısını artırıp özlük haklarının güçlendireceğiz.

Ekosistem Temelli Bütüncül Yaklaşım

- Çevre, tarım, sağlık, gıda ve beslenme haklarıyla ilgili ekosistem temelli bütüncül yaklaşımla oluşturacağız Afet Riski Azaltma politikalarımızla afet riskini, salgın hastalığı, yerinden edinme riskini azaltacağız.

Yurttaş Odaklı Kentsel Dönüşüm

- Rant değil, çevre ve insan odaklı “yaşanabilir kentsel dönüşüm” anlayışını benimseyeceğiz.
- Uygulayacağımız kentsel dönüşüm projelerinde yerindelik, şeffaflık, katılımcılık, uzlaşma ve adalet ilkeleri esas olacak.
- Kentsel dönüşüm projelerini ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları ile bir bütün halinde ele alacağız.
- Yaşanabilir kentsel dönüşüm modeli ile afet risklerine karşı dayanıklı, kent kimliğini yok etmeyen, doğaya ve tarihe karşı saygılı, dezavantajlı ve engelli vatandaşlarımızı önceleyen planları hazırlayacağız. Nüfus yoğunluğu, kamusal donatı alanları ve yaşam kalitesini gözeteceğiz.
- Kentsel dönüşüm uygulamalarında merkezi ve yerel yönetimin işbirliği sağlayarak soylulaştırma, zorla tahliye, mülkiyet hakkı ihlali, borçlandırma gibi davranışlardan mutlak anlamda kaçınacağız.
- Analiz, planlama ve uygulama aşamalarında denetimin sağlanması için ilgili meslek odalarının, sivil toplum örgütlerinin, bilim insanlarının ve bölge halkının katılımını sağlayacağız.
- Sağlıklı yaşamaya elverişli, doğal afetlere dayanıklı konut hakkına erişim olmazsa olmazımızdır.
- İklim, coğrafya ve kültür vb. değişken özelliklerle uyumlu kent ve konut planlamalarını esas alarak, yapı stoklarının afet ve iklim değişikliği kaynaklı aşırı doğa olaylarına dirençlerini artıracacağız.
- Makul fiyatlı, yeterli, dirençli ve güvenli konut, altyapı ve hizmetlere erişim hakkını tesis edeceğiz.
- Kentsel Dönüşüm Yasası ile mevcut kanun, mevzuat ve hükümler ile uygulamalar arasındaki karmaşıklığı ortadan kaldıracacağız.

Yeniden İnşa, Daha İyi İnşa

- Afet riskini azaltma ve afete dirençli toplum, afete dirençli kent, afete dirençli yapı inşa ederken temel ilkimiz “Öncekinden Daha İyisini İnşa Etmek” ilkesi olacak.
- Afet riskini azaltmaya, afet risk yönetimini benimsemeye ve uygulamaya, afet karşısında savunmasızlığı azaltmaya, doğal ve insandan kaynaklı tehlikeler karşısında dirençli olmaya ve hızlı çözüm bulmaya, iklim değişikliğinin azaltılmasına ve iklim değişikliğine adaptasyonu teşvik etmeye yönelik çalışmalar yürüteceğiz.
- Kentlerin sel, kuraklık ve sıcak hava dalgası gibi afetler ve iklim değişikliği karşısında dirençlerini arttırıp, hava kirliliği, gürültü, görüntü ve diğer kirlilikleri azaltıp uzun vadede kaldıracacağız.
- Tahmin ve erken uyarı sistemleri, afet risk ve acil durum haberleşme mekanizmalarına yatırım yapacağız
- Kamusal müşterek alanları, afet durumlarında kullanılacak mekânlar haline getireceğiz
- Yurttaşların kolayca erişebileceği konumlarda, arama-kurtarma, ilk yardım ve diğer temel ihtiyaç malzemelerinin bulunduğu üniteleri barındıran, afetzedelerin her türlü ihtiyaçlarını karşılayacak alt yapı ve mekanlara sahip barınma alanları oluşturacağız.
- Afetle mücadele ve müdahalede yerel yönetimlerin yetki ve kapasiteleri artıracacağız.
- Afet riski tespitlerini bilimsel ve objektif verilere göre hazırlanan raporlarla yapacağız.
- Bilimsel ve objektif verilere göre hazırlanan rapor olmadan verilmiş afet riski kararlarını iptal edeceğiz.
- Fay hattı üzerindeki tüm yerleşim birimlerinde bulunan yapı stokunun risk analizlerini bir an evvel tamamlayacağız.
- İklim değişikliğiyle mücadele politikalarıyla uyumlu, düşük sera gazı emisyonuna sahip yapı malzemeleriyle üretilmiş, kullanım ömrü boyunca düşük sera gazı emisyonu ortaya çıkarmayı hedefleyen yapılaşma standartlarına geçeceğiz.
- Toplanan afet vergileri afetin zararlarını azaltacak tedbirler ve afet sonrasındaki normale dönüş ile rehabilitasyon çalışmaları için harcanacak.

- Afet sonrasında evleri "oturulmaz" hale gelen mülkiyet sahibi ve kiracı yurttaşlara barınma imkânları sunup, zararlarını tazmin edip eşya ve kira yardımı yapacağız.
- Afet öncesi ve sonrasına dair süreç devlet politikası haline getirerek Afet İşleri ve Deprem Bakanlığı kuracağız.
- Afet kriz yönetimine doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sağlayacak olan kuruluşlar arasında koordinasyon sağlayacak, İl ve Bölge müdürlükleri oluşturacağız.
- Deprem bölgelerinde mikro planlamalar yaparak zemin etüd sonuçlarına göre imar planları revize edeceğiz.
- Alt yapı, ulaşım, iaşe, barınma ve sağlık sorunlarının çözümüne yönelik master planlar yapılacaktır.
- Kamuoyunda İmar Barışı ya da İmar Affı olarak bilinen kaçak yapılaşmayı teşvik eden düzenlemeden vazgeçeceğiz.

5'Lİ ÇETE'NİN İZNE İHTİYACI YOK

Tarım arazisine asfalt tesisi

Eskiden Şeker Fabrikası'na ait olan tarım arazisine çöken Kolin İnşaat, izin almadan asfalt üretim tesisinin inşaatına başladı. Kırklareli Barosu, asfalt şantiyesine ilişkin suç duyurusunda bulundu.

Türkiye Şeker Fabrikaları'nın elinden alınan tarım arazisine Kolin İnşaat çöktü. Tarım arazisine asfalt plant tesisi için başvuran Kolin İnşaat, proje onaylamadan faaliyete geçti. Şirket, eskiden Şeker Fabrikaları'na ait olan yaklaşık 5 stat büyüklüğündeki tarım arazisini betona boğacak.

Muhalefetin "5'li çete" olarak nitelendirdiği ekipten olan Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş., Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesi Turgutbey köyünde asfalt plant tesisi açmak çevresel etki değerlendirme (ÇED) süreci başlattı.

Ergene Nehri Tehlikede

Şirketin faaliyet göstereceği 38 bin 338 metrekare büyüklüğündeki arazi, Çevre Düzeni Planı'na göre, "Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alan" olarak geçiyor. Projenin bedeli 1 milyon 200 bin TL olarak belirleyen Kolin, Proje bedeli 1 milyon 200 bin TL olarak belirleyen şirket, faaliyet yürüteceği alanı kiraladı. Daha önce Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait arazi 2021 yılında verilen özelleştirme kararlarıyla Ankara Doğal Elektrik Üretim A.Ş.'ye devredildi. Araziyi enerji şirketin kiralayan Kolin, kira bedelini ÇED dosyasında gizledi.

Yılda 432 bin ton üretim yapılacak tesiste saatte yaklaşık 9 kilogram toz meydana gelecek.

Öte yandan proje yıllardır dere kirliliği, renk değiştirmesi, fabrika atıkları, kötü koku, halk sağlığı ve balık ölümleri gündeme gelen Ergene Havza içerisinde yer alıyor. Ülke için önemli su kaynakların Ergene Nehri'nin geçtiği havza adeta sanayi sektörü tarafından kuşatılmış durumda.

Kopyala-Yapıştır Dosya

Projeye tepki gösteren bölge halkı, yerel yönetimler ve baro harekete geçti. Kolin'in izin almadan faaliyete geçtiğini belirten Kırklareli Barosu, asfalt şantiyesine ilişkin suç duyurusunda bulundu. Sürecin takipçisi olacaklarını söyleyen Lüleburgaz Belediye Başkanı Murat Gerenli, "İl Genel Meclis Üyelerimiz ve Kırklareli Barosu ile gerekli girişimlere başladık. İzinsiz ve usulsüz uygulamalarla ilgili suç duyurusunda bulunduk. Bölgemizden geçen Avrupa Otoyolu Bakım, Onarım ve Yenileme ihalesini alan söz konusu firma hiçbir ruhsat başvurusu yapmadan faaliyet yürütüyor. Gizlice yürütüldüğü anlaşılan ve ilgili kurumların da göz yumduğunu düşündüğümüz bu tesis Kolin İnşaat'a ait" ifadelerini kullandı.

Proje dosyasının kopyala-yapıştır hazırlandığına dikkat çeken Trakya Platformu Dönem Sözcüsü Göksal Çidem, "Bölgedeki birçok maden faaliyetinin dosyalarında yer alan flora-fauna bölümleri aynen kullanılmış, bu haliyle proje aynen geri teslim edilmeli" dedi. Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının görmezden gelindiğini belirten Çidem, "Proje alanı Akar özelliği taşıyan Kaynarca Deresi mutlak koruma mesafesindedir. Ancak PTD Kaynarca deresine yer verilmemiş yok sayılmıştır" ifadelerini kullandı.

RAPORDA BİLE SANSÜR

AKP iktidarında her kurumda boy gösteren sansür, İller Bankası'na da sıçradı. Hangi belediyelere kredi sağlandığını içeren bölüm 2022 raporundan kaldırıldı.

Yerel yönetimlere, kentsel ihtiyaçların karşılanabilmesi amacıyla kredi sağlamakla yükümlü İller Bankası'nın 2022 yılı çalışmaları içeren raporu yayımlandı. CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, raporun makaslandığını açıkladı. 2021 yılı raporunun 103 sayfa, 2022 yılı raporunun ise yalnızca 81 sayfa olduğunu söyleyen Emir, "2022 yılı raporunun 2021 yılı raporundan farkı nedir diye baktığımız zaman bizi hiç şaşırtmayan bir sonuçla karşılaştık. Raporun, hangi belediyeye ne kadar kredi ya da hibe sağlandığına yer verilen bölümü çıkartılmış" ifadelerini kullandı.

Ayrımcılık 2021

Millet İttifakı belediyelerinin İller Bankası'ndan kredi almakta zorlandığını anımsatan Emir, şunları söyledi: "2021 yılında banka, toplam 279 projeye yüzde 100 kredi desteği sağladı. Bu kredinin tutarı 1,2 milyar TL oldu. Yüzde 100 İller Bankası kredisiyle tamamlanan projelerden 43'ü, büyükşehir belediyelerinin projelerine aitti. Bu belediyelerin 42'si AKP'li, biri ise MHP'li belediyeydi. Bir başka deyişle, hiçbir CHP'li büyükşehir belediyesinin projesine, yüzde 100 İller Bankası kredisi sağlanmamıştı. Benzer şekilde, İller Bankası hibesi ile tamamlanan 102 belediye projesinin 99'u AKP, MHP ve kayyum idaresindeki belediyelere aitti. Yani 2021 yılı raporu, ayrımcı uygulamalar ortaya koyuyordu."

Raporun Detaylarını

2022 yılı raporlarında kredi ya da hibe sağlanan belediyelerin isminin çıkarılmasına tepki gösteren Emir, sözlerini şöyle sürdürdü: "Neyi gizlemeye çalıştıklarını biliyoruz. 2021 yılında büyük tepki çeken tablo, 2022 yılında da açığa çıksın istemiyorlar. Buradan banka yönetimine sesleniyorum. Hangi belediyelerin hangi projelerine kredi ya da hibe verdiğinizi şeffaf şekilde açıklayın. Eğer 2021 yılında olduğu gibi 2022 yılında da ayrımcı bir tutum takınıldıysa bunu kamuoyuna açıklayın."

TBMM Gündeminde

Bankanın 2022 yılı raporlarındaki sansürü TBMM gündemine de taşıyan Emir, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un yanıtlanması istemiyle hazırladığı soru önergesinde şunları sordu:

- İller Bankası, 2022 yılında hangi belediyelerin projelerine yüzde 100 kredi desteği vermiştir?
- Yüzde 100 kredi desteği sağlanan projeler nelerdir?
- İller Bankası, 2022 yılında hangi belediyelerin projelerine yüzde 100 hibe sağlamıştır?
- Yüzde 100 hibe sağlanan projeler nelerdir?

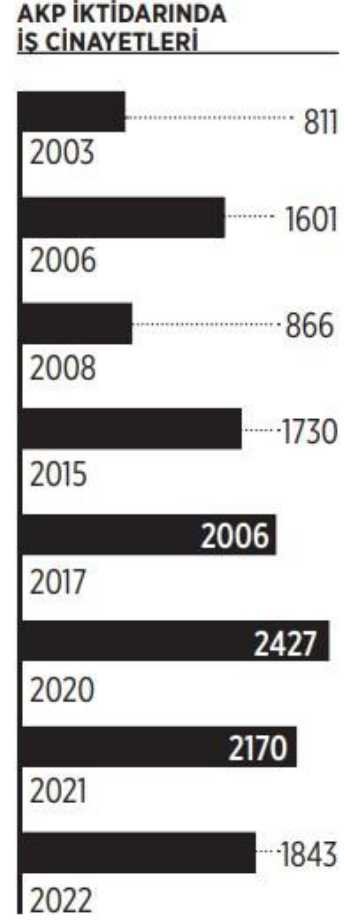
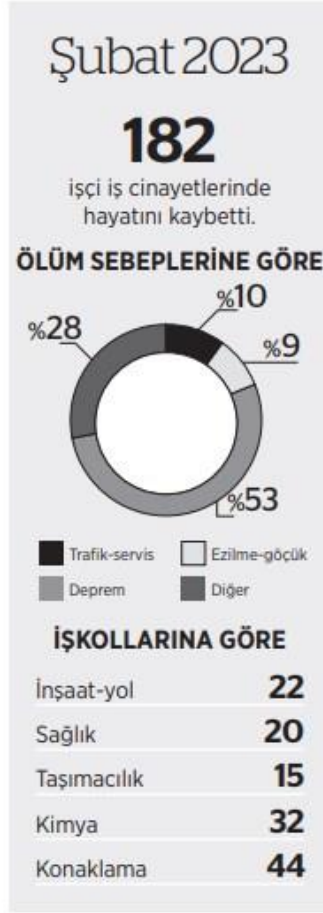
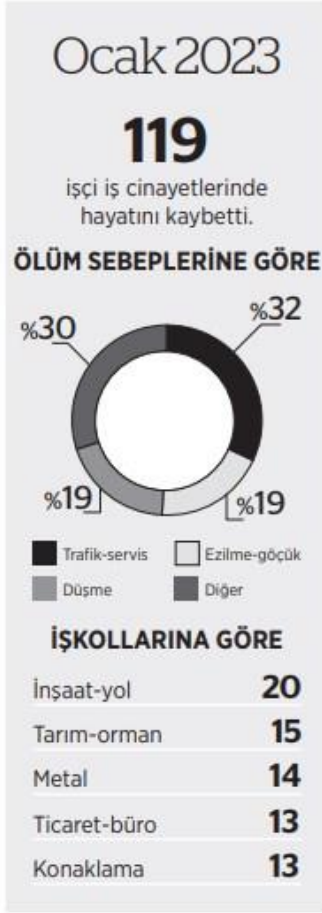
ÖLÜM HEP İŞÇİNİN 'KADERİ' OLUYOR

İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü'nde 31 yıl önce madende ölen 263 işçi anıldı. Çok sayıdaki açıklamada iş cinayetlerine karşı yeterli ve gerekli önlemlerin alınmadığı belirtildi. İSİG Meclisi'ne göre 2 ayda 301 işçi öldü.

Zonguldak Kozlu'da 1992'de Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Kozlu Müessesesi'ndeki maden ocağında grizu patlaması sonucu 263 madencinin ölümünün ardından ilan edilen 3 Mart İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü'nde katliamların son bulmamasına tepki yağdı. Açıklamalarda, önlemler alınmadığı, gerekli düzenlemeler yapılmadığı için madenlerin can almaya, işyerlerinin de çalışanların mezarı olmaya devam ettiği vurgulandı.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSİG) de iş cinayetlerine dair hazırladığı ocak ve şubat ayı raporunu yayımladı. Rapora göre ocak ayında 119, şubat ayında ise en az 182 işçi yaşamını yitirdi.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü'ne ilişkin açıklama yayımladı. "Esnek ve kuralsız çalışmayı, geçici iş ilişkisini, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan işçi sağlığı ve iş güvenliğini işveren yükümlülüğü olarak görmeyen, örgütlülük önüne engeller koyan yasa ve diğer düzenlemeler iptal edilmeli" diyen Koramaz, ölümlü iş kazalarında işverenlerin önemsiz para cezalarıyla neredeyse ödüllendirildiğine dikkat çekti.

Depremde Öldüler

Gece vardiyasında çalışan pek çok işçi ve hastanelerde çalışan çok sayıda sağlık emekçisinin depreme işyerlerinde yakalandığına değinen Koramaz, "Yıkılan işyerleri ve hastaneler pek çok çalışanın hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Depremi hemen ardından işverenlerin, işyerlerindeki malları kurtarmak için işçileri işyerlerine sokması ya da çalışmaya zorlaması nedeniyle meydana gelen artçı depremlerde hayatını kaybeden işçiler olmuştur. Deprem sonrası oluşan milyonlarca tonluk enkaz kaldırılmaya başlandı, enkaz kaldırma işlemi özellikle asbest nedeniyle hem bu işte çalışanlar hem de çevredekiler için risk oluşturmaktadır" dedi. Koramaz, yapılması gerekenleri şöyle sıraladı:

- Enkaz kaldırma çalışmaları eğitim almış, profesyonel ekipler tarafından yapılmalıdır.
- Aşırı toz çıkışının önlenmesi için sulama yapılmalı / ıslak çalışılmalıdır.
- Hafriyatların döküleceği yerler yaşam alanlarından uzakta ve toz dağılımı önlenecek biçimde belirlenmeli ve düzenlenmelidir.
- Hafriyat alanlarına giriş ve çıkışlar kontrollü olarak yapılmalıdır.
- Enkaz kaldırma ve hafriyat çalışmaları esnasında ortamda bulunanların ve çalışanların FFP2 ya da FFP3 tipi maske, gözlük ve tulum kullanması sağlanmalıdır.

Esnek ve kural dışı çalışmayı, örgütlülük önüne engeller koyan düzenlemelerin iptal edilmesini isteyen Koramaz, güvenli ve güvenceli çalışma hakkı talep etti.

Yetkililer Göreve

TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından yayımlanan açıklamada ise "Gerçekleşen iş cinayetleri ve iş kazalarının büyük çoğunluğunun önlenemez olduğu bilinmektedir. Bilimsel ve teknik ölçütler doğrultusunda atılacak adımlar ile göz göre göre 'Geliyorum' demekte olan facialara son vermek mümkündür. Bunun için önce insan hayatına ve emeğe değer veren bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Tüm emekçileri mücadeleye, yetkilileri göreve çağırıyoruz" denildi. Bağımsız Maden-İş Sendikası'nın açıklamasında da şunlar

ifade edildi: "TTK'ye ait Maden ocağında zincirleme grizu patlamaları ile 263 madenci kardeşimiz can verdi. Unutmayacağız."

Deprem Bölgesindeki Cinayetler

İSİG Meclisi'nin iş cinayetlerine dair hazırladığı rapora göre ocakta 119, şubatta ise en az 182 işçi yaşamını yitirdi. 'Deprem, iş cinayetleri, sel, yangınlar, salgın... Ölen hep biziz... Artık yeter!' başlığıyla yapılan açıklamada, deprem bölgesindeki ölümlere ilişkin raporda, öne çıkanlar şöyle:

- ▶ Gece vardiyasında çalışırken hayatını kaybeden tüm işçiler de yine bölgedeki otellerde eğitim seminerleri ve geçici görevlendirme ile kalırken hayatını kaybeden işçi arkadaşlarımız da iş cinayetleri kapsamındadır.
- ▶ "İşe gelmeyen işçilerin işten çıkarılması", "depremde hasar alan işyerlerinde üretime devam edilmesi", "çalışma baskısı" gibi birçok uygulama ile karşılaştık.
- ▶ Asbest içeren büyük bir enkaz, uygun olmayan bir yıkım ve enkaz kaldırma faaliyeti ile atıkların atıldığı yerlerin uygun olmadığını görüyoruz.
- ▶ Deprem bölgesindeki tehlikeli kimyasallar, halk sağlığını tehdit ettiği gibi deprem bölgesinde çalışan işçileri de doğrudan etkilemekte ve ciddi sağlık riskleriyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Kozlu'daki 263 Madenci Anıldı

Zonguldak'taki maden kazasında hayatını kaybeden 263 işçi için Maden Şehitleri Anıtı'nda tören düzenlendi. Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nce gerçekleştirilen törende, Maden Şehitleri Anıtı'na çelenk konuldu. Maden Mühendisi Odası Başkanı Çağlar Öztürk, "Tüm ülkede, tüm çalışma alanlarında iş güvenliği önlemlerinin artırılması, bağımsız denetim sisteminin yerleştirilmesi, iş cinayetlerinin ve iş kazalarının durdurulması için yılmadan mücadele edeceğimizi kamuoyuna duyururuz" dedi.

GENÇLİĞİN BARINMA SORUNU

6 Şubat 2023'te gerçekleşen ve 10 ilimizde büyük kayıplara neden olan Kahramanmaraş Depremi'nin ardından, yaşadıkları şehirden ayrılmak zorunda kalan **yüzbinlerce vatandaşımızın barınma sorununu çözmek için, ilk olarak üniversitelerin uzaktan eğitime geçmesi ve öğrenci yurtlarının depremden etkilenen vatandaşlarımıza açılması tercih edildi!**

Ancak bu kararın ardından öğrencilerin zaten büyük sorunu olan barınma sorunu yeniden gündeme geldi.

Yalnızca birkaç ay önce, okulların açıldığı süreçte ise, gençler tarafından hazırlanan ve barınma sorununa dikkat çeken önemli bir rapor paylaşılmıştı:

Öğrencilerin, eğitim hayatı boyunca karşılaştığı mesleki, sosyal ve ekonomik sorunlara **öğrenciler olarak, birlikte çözüm üretmeyi amaçlayan Öğrenci Sendikası** tarafından hazırlanan Gençliğin Barınma Sorunu 2022 Raporu, "**Pandemi sonrası Türkiye genelinde daha önce eşi benzeri görülmemiş bir barınma krizi başladı. Bu kriz toplumun pek çok farklı kesimini etkilerken kuşkusuz krizin bedelini en çok ödeyenler in başında öğrenciler geldi.** Barınma hakkı, eğitim hakkı gibi temel bir haktır ve eğitim hakkının güvence altına alındığı gibi güvence altına alınması gerekmektedir. **Özellikle, toplumun kırılgan gruplarından birisi ve belki niceliksel olarak en büyük olanı üniversite öğrencileri açısından bu temel hak büyük bir önem taşıyor**" hatırlatmasıyla başlıyor.

"Hiçbir öğrenci yalnız kalmayacak" diyerek yola çıkan ve bu yolda öğrencilerin yaşadıkları tüm mağduriyetlerin giderilmesi için mücadeleye devam edeceğini vurgulayan **Öğrenci Sendikası'nın raporundan önemli noktalar şöyle:**

- Yaklaşık bir yılı aşkın süredir devam eden barınma krizi milyonlarca öğrenciyi barınma gibi temel bir ihtiyacını karşılayamaz hale getirdi. **Bu durumun bir sonucu olarak pek çok öğrenci yurt bulamadığı için ya okulunu dondurmak zorunda kaldı ya da insani olmayan koşullarda barınma ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyor.**
- Şans eseri bir devlet yurduna yerleşmeyi başaran öğrencilerin durumu ise hiç de iç açıcı değil. **Toplamda 10 milyona yaklaşan öğrenci sayısının bulunduğu ülkemizde toplam KYK yurdu sayısı 800 bin öğrencinin barınma ihtiyacını karşılayacak kapasitede.** Buna karşılık yurtların koşulları her geçen gün kötüleşmekte.

- Pek çok yurttta kapasiteyi artırmak adına ortalama iki veya üç kişilik tasarlanmış olan odalar **ranzalı yatak uygulamasına geçilerek beş veya daha fazla kişi kapasitesine kavuşturulmaya çalışıldı.**
- Kapasite artışı sağlamak için koğuş sistemine dönüştürülen bu odalar birer yaşam birimi olarak ele alınıp incelendiğinde; **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde altı çizilen, kişi başına düşen metrekare hesabı, kişi başına düşen temiz hava ve gün ışığı alma hakkı, asgari düzeyde mahremiyet gibi sağlıklı bir yaşam alanında esas olan kriterlerin pek çoğunun bulunmadığı ortada.**
- Öğrencilere sunulan yemeklerin sabit menü uygulaması ile tek tipe indirilmesi, öğünlerin porsiyonlarının küçültülmesi ve besin değerlerinin düşürülmesi yeterli ve sağlıklı beslenmeyi temel bir ihtiyaç halinden çıkarıp bir lükse dönüştürüyor.
- Şehir dışında okuyup da üniversitelerinin bulunduğu şehirlere geri dönen öğrenciler ve yeni eğitim öğretim yılında yeni kayıt yaptıran öğrenciler geldikleri bu şehirlerde bir barınma krizi ile karşılaşıyorlar. **Konut piyasasındaki kriz, devlet yurtlarındaki yetersizlik ve özel yurtların fahiş fiyatları hep birlikte çok zorlayıcı koşullara neden oluyor.**
- İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirlerde özel yurt ücretleri ise ortalama 6-7 bin liradan; merkezi ilçelerde 1+1 dairelerin kiralari ise 8-10 bin liradan başlıyor. **OECD ülkeleri arasından 2022'nin üçüncü çeyreğinde hazırlanan rapora göre Türkiye en yüksek kira fiyatlarının olduğu ülke olarak karşımıza çıktı.**
- **Ayda 850 lira KYK bursu ya da kredisi olarak geçinmeye çalışan öğrenciler için bu tutarları ödemek hayalin de ötesinde.**
- Tüm bu imkanlardan yoksun olan öğrencilerin mahkum edildiği son seçenek ise cemaat ve tarikat yurtları. Ailelerinin maddi imkansızlıkları yüzünden devlet yurdu dışında seçeneği olmayan ve kendilerine yurt çıkmayan öğrencilerin bir kısmı bu yurtlara yönelmektedir.
- **Yoksul ailelerin çocukları için neredeyse tek alternatif haline gelen tarikat yurtlarının sayısı 2006'da bin 723 iken 2021 yılı itibarıyla yüzde 93'lük artışla 3 bin 331'e çıktı.**
- Cemaatlere ait olan ve herhangi bir resmi kaydolmaksızın kaçak faaliyet yürüten yurtların sayısına yönelik kesin bir veri bulunmazken "merdivenaltı" olarak tabir edilen bu yurtların sayısının binlerle ifade edilebilir bir düzeyde olduğunu görüyoruz.
- MEB'in her sene yayınladığı milli eğitim istatistikleri raporuna göre; Türkiye'de vakıf, dernek, şahıs, ticari, kamu üniversitesi yurtları ve özel işletmelere ait olduğu belirtilen özel yurtların sayısı 4 bin 692.
- Bu yurtların arasında 200 bin 342 yatakla dernek yurtları, 124 bin 694 yatakla ticari özel yurtlar, 71 bin 597 yatakla vakıf yurtları yer alıyor. Türkiye genelinde vakıf ve derneklerin toplam yurt kapasitesi de 271 bin 939.
- **Özel yurtların her yıl artan yatırımları ve kontenjanları ile genişlemenin olmadığı devlet yurdu kontenjanlarında eşitlenmeye yaklaşan bir özelleşme durumu, barınma hakkının da piyasalaştığını gösteriyor.**

- En çarpıcı verilerden birisi, **bu yurtlarda toplamda 164 bin 236 yatak boş durumda görünüyor**. Pek çok üniversite öğrencisi geldikleri şehirlerde kalacak yurt ya da ev bulamadıkları için üniversite kayıtlarını sildirmek ve memleketlerine geri dönmeye varan yıkıcı sonuçlar ile yüzleşmek zorunda kalırken, kar amacının korunması hevesi ile bu yurtların yatakları boş kalmaya devam ediyor.

Öğrenci Sendikası, öğrencilerin barınma ve bundan kaynaklı yaşadığı tüm sorunların çözümü için kalıcı adımlar atılmasını ve koşulların her öğrenci için iyileştirilmesini talep ediyor: “2022-2023 dönemi için henüz KYK kredi/bursu açıklanmamış olsa da, her sene yurt fiyatları artmaya devam ederken, kredi ve burs miktarı bu artışı karşılayabilecek ölçüde orantılı olarak artmıyor. **Verilen KYK kredi/bursu neredeyse yarı yarıya** daha hiçbir kalem masraf olmadan barınma masrafı olarak cebimizden çıkıyor. **Okurken çalışmıyor, çalışırken okuyoruz!”**

Öğrencilerimizin eğitime devam etmek için yaşadığı barınma gerçeği böyleyken, üniversitelerin uzaktan eğitime geçirilmesi ve öğrenci yurtlarının boşaltılması, telafisi mümkün olmayacak sorunlara neden olacak...

DOĞAL AFETLERDE ÇOCUK HAKLARI

6 Şubat 2023 günü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan merkezli depremler ülkemizi derinden sarsmış, binlerce insanımız hayatını kaybetmiş onbinlercesi yaralanmış, 11 il afet bölgesi ilan edilmiş ve olağanüstü hal ilan edilmiştir.

Afet durumlarında yaşam hakkı, sağlık hakkı gibi hakların ihlalinin yanı sıra ortaya çıkan en önemli ama belki de gözden kaçan hak ihlallerinden bir diğeri ise çocuk hakları konusudur. UNICEF'in verilerine göre depremlerden Türkiye'de 5.4 milyon, Suriye'de ise 3.7 milyon çocuk etkilenmiştir. Gerek sosyal medya gerekse basına yansıyan haberlerden refakatsiz çocuklar konusunda ciddi sıkıntılar yaşandığı görülmüştür. Her ne kadar Aile Bakanının açıklamasına göre 1.788 çocuğun 1.225'inin ailelerine teslim edildiği öğrenilmiş olsa da; 4.6 milyon çocuğun etkilendiği bu afet sonrası 1.788 rakamından çok daha fazla sayıda çocuğun etkilendiği tahmin edilebilmektedir.

Afet durumlarında refakatsiz çocukların yanı sıra travma yaşayan çocuklarla ilgili travma sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik etkilerin olan durumlara yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Sağlık sorunlarının yanı sıra afet bölgesinde yaşamını sürdürmek zorunda olan çocuklar açısından; katılım hakkı, eğitim hakkı, sağlık hakkı, beslenme hakkı vb. temel hakların sağlanması konusunda ciddi sorunlar ortaya çıkabilmektedir.

Çocukların korunması kavramını; çocuğun bedensel, ruhsal, zihinsel ve sosyal gelişimi bakımından iyi olma hali olarak tanımlayabiliriz. Çocuğun korunmasında ise temel sorumluluk anne-babalar ile devlet sorumluluğundadır. Yukarıdaki paragrafta da belirtildiği gibi COVID-19 benzeri salgın ve afet durumlarında çocukların yaşam, sağlık ve eğitim haklarında doğrudan ihlale yol açabilmektedir.

Raporumuzda da afet durumlarında ortaya çıkabilecek çocuk hakları ihlalleri konularına dikkat çekerek; zaten koordinasyonsuzluk yaşayan, yardımları etkin bir şekilde dağıtamayan, insanını koruyamayan tek adam ve hükümetinin bu konuya yönelmesini sağlamak, çocuk hakları konusunu dikkate alarak afet bölgesi çalışmalarını yürütmesini sağlamak istiyoruz. Çünkü yetişkinlerin afet vb. olağanüstü durumları deneyimleme yöntemi ile çocukların benzer durumları deneyimleme yöntemi farklıdır. Yetişkin bir insan yaşayacağı deneyimleri travmaya dönmeden atlatılabilirken çocuklarda bu ve benzeri deneyimlerin travmaya yol açma ihtimali çok daha yüksektir.

Afet Durumlarında Çocuk Hakları

Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği'nin yayınladığı “Salgın ve Doğal Afetler Sırasında Çocukların Korunması” raporunda yer alan ifadelerle göre afet ve salgın durumlarının çocuklar açısından ortaya çıkardığı en önemli risk faktörleri şunlardır;

- Sağlık kurumları ve hizmetlerinin yeterli sunulmaması veya kapanması
- Okulların kapanarak uzaktan eğitime geçilmesi
- Sosyal hizmetler ile sosyal güvenlik hizmetlerinin yeterli ve zamanında sunulmaması
- Ebeveynlerin yaşadıkları stresten kaynaklı bakım ve gözetim kapasitesinin azalması veya tamamen ortadan kalkması

Çocukların afet durumlarında yaşam haklarının ellerinden alınmasının yanı sıra kalıcı beden ve ruh sağlığı sorunları yaşayabilmektedir. Vazgeçilmez haklar olarak kabul edilebilecek yaşam ve sağlık hakkının yanı sıra afet sonrası yönetiminde çocukların yetersiz ve dengesiz beslenmesi sorunları ortaya çıkabilmektedir. Özellikle

emzirme döneminde olan bebekler açısından emzirme sorunları ortaya çıkabileceği gibi yeterli mama desteği alınmadığında bebek açısından beslenme hakkı ihlalleri ortaya çıkabilmektedir.

Afet sonrası ortamdaki yararlanan bazı kişilerce çocukların fiziksel, cinsel, duygusal veya dijital istismara maruz bırakılması olayları da ortaya çıkabilmektedir. Yine son yaşanan afet sürecinde görülmüştür ki özellikle sosyal medya platformlarında paylaşılan bilgilerden yola çıkarak çocukların kaybolması ve kaçırılması gibi riskler de ortaya çıkabilmektedir.

Afetler sık yaşanmayan durumlar olsa dahi bir devletin her zaman bu ve benzeri durumlara hazır olması gerekmektedir. Deprem vergisi toplayan, "artık milletimiz devlet nerede demiyor" diye açıklama yapanların, afet sonrası 3 gün sonra arama kurtama ekibi gönderenlerin, son yaşanan depremlerdeki yönetim becerileri göstermiştir ki millet devlet nerede diyemiyor çünkü devlet yok...

1. Yaşam Hakkı

Yetişkinler de olduğu gibi çocuklar da afet durumlarında yaşam haklarının tehlikeye girmesi durumuyla karşı karşıya kalabilmektedir. Kahramanmaraş merkezli 06.02.2023 günü gerçekleşen depremler neticesinde yaşam hakkı ihlal edilen binlerce çocuk olduğu gibi vücudunun maddi ve manevi bütünlüğü ihlal edilen de birçok çocuk olmuştur. UNICEF'in verilerinden yola çıkarak 5.4 milyon çocuğun sadece %1'inin yaşam hakkının veya vücudun maddi ve manevi bütünlüğü hakkının ihlal edildiğini düşündüğümüzde ortaya çıkan rakam 54.000 olmaktadır. Belirtmek gerekir ki yaşam hakkı ve vücudun maddi ve manevi bütünlüğü haklarında her ne kadar rakam vermek doğru olmasa da, her bir kişinin/çocuğun yaşam hakkı önemli olsa da; rakamların/istatistiklerin açık ve şeffaf bir şekilde toplanması/paylaşılması gerektiğini düşünmekteyiz.

2. Sağlık Hakkı

Afet sonrası ilk aşamada en büyük ihtiyaçlardan birisi ise sağlık hizmetleridir. Teşhis ve tedavi hizmetlerinde yaşanan aksaklıklar; vücutları yetişkinler kadar güçlü olmayan çocuklar açısından ciddi sorunlara yol açabilmektedir. UNICEF verilerine göre dünya genelinde çocuklara ve ergenlere sağlanan ruh sağlığı hizmetlerinin %70'i aksamaktadır. ÇOKMED'in bahsi geçen raporuna göre sağlık hizmetleri/hakkı açısından sahadan şu tespitler yapılmıştır.

- Acil olmayan tedavilerin ertelenmek zorunda kalmaktadır.
- İlaç tedavisine başlanamamakta veya devam edilememektedir.
- Yataklı çocuk ve ergen ruh sağlığı klinikleri çalışamaz hale gelebilmektedir.
- Ruh sağlığını ilgilendiren konularda genelde sadece ilaç tedavisi uygulanabilmekte, psikoterapi uygulamaları azalmakta bazen ise hiç yapılamamaktadır.

3. Eğitim Hakkı

Doğal Afet sonrası bölgede eğitim veren kurumların binalarının da hasar görmesine bağlı olarak eğitimin ertelenmesi ve uzaktan eğitime geçilmesi eğitim hizmetlerinin kalitesinin düşmesine yol açabilmektedir. Afet bölgesinden ayrılan çocukların gittikleri şehirlerde eğitime devam edip etmediğinin takibi, gittikleri okullarda yaşanabilecek öğrenci yoğunluğu, eğitim verecek öğretmenlerin deprem gibi travma yaşayan çocuklara yaklaşımları konusunda yeterli bilgi ve deneyim sahibi olmaması gibi konular afetzedeki çocukların eğitim haklarının ihlale uğramasına yol açan en büyük sorunlardandır.

Afet bölgesinde çadır alanlarında yaşamını sürdüren çocuklar için eğitim verilmesi amacıyla kurulan çadırların yeterliliği, orada eğitim verecek öğretmenin ve öğretmenlerin afet konusunda yeterli bilgi, deneye sahip olup olmadığı, eğitim/öğretim materyallerinin yeterliliği konuları gibi sorunlar da ortaya çıkabilmektedir.

4. Çocuk Yoksulluğu

Yaşanan doğal afet sonrası 11 ilin etkilenmesi bölgede olan istihdam konusunda da etkisini göstermiştir. İş yerlerinin zarar görmesi afet sonrası insanların başka şehirlere gitmesi vb. konular bölgedeki ekonominin zarar görmesine, küçülmesine yol açabilmektedir. Afet sonrası yönetimin yetersiz kaldığı görülen Maraş depremleri neticesinde sosyal hizmetlerin de aksamaya uğraması sonucunda çocukların yoksullaşmasına yol açabilmektedir.

Birleşmiş Milletler 2019'da hâlihazırda aşırı yoksulluk içinde yaşayan 386 milyon çocuğa ilaveten, 2020 yılında salgın ile birlikte 42 ila 66 milyon çocuğun daha aşırı yoksullaşabileceğini tahmin etmektedir (Birleşmiş Milletler, 2020). UNICEF ve Save the Children ise, COVID-19 yüzünden 150 milyon çocuğun çocuk yoksulluğuna maruz

kaldığını²⁴, yoksul hanelerde yaşayan çocuk sayısının 142 milyon artarak 2020 sonunda toplam 725 milyon çocuğa ulaşacağını belirtmektedir.

5. Beslenme Hakkı

Dünya üzerinde 5 yaş ve altındaki çocukların %21,3'ünün bodur, %6,9'unun aşırı zayıf, %5,6'sının aşırı kilolu olduğu UNICEF, DSÖ ve Dünya Bankası raporlarına yansımıştır. Derin Yoksulluk Ağı tarafından yayınlanan "Çocuklarda Yetersiz Beslenme" bilgi notunda yer alan verilere göre;

- 5 yaş altı çocuk ölümlerinin neredeyse yarısı yetersiz beslenme kaynaklıdır.
- Yetersiz beslenen çocukların bağışıklıkları da zayıflayarak enfeksiyonlara karşı zayıf hale gelebilmektedirler.
- 2019 yılında yapılan "Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması"na göre; 15-18 yaş arası çocuklarda bodurluk oranı %4,6, çok zayıf olanların oranı %15,6, obezite oranı %8,3'tür

Afet sonrası bölgede kalanlar açısından ortaya çıkan en büyük sorunlardan birisi gıda ve temiz su ihtiyacıdır. Yetişkinler kadar açlığa veya susuzluğa dayanıklı olmayan çocuklarda bu durumların etkisi kat be kat yüksek olabilmektedir.

Nepal depremi sonrası yapılan araştırmalarda; çocukların %17'sinin günlük öğün sayısının azaldığı, çocukların %32'sinde zayıflık, %52'sinde bodurluk ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Türkiye'de de benzer istatistiklerin ortaya çıkmaması için çocuğun beslenme hakkının tam olarak sağlanması amacı ile yapılması gerekenlerin acilen tespit edilmesi ve bölgeye ulaştırılması gerekmektedir.

6. Refakatsiz Çocuklar

Arama kurtarma çalışmaları neticesinde ortaya çıkan en büyük sorunlardan birisi ise refakatsiz çocuklar konusudur. Özellikle sosyal medya platformlarında birçok sayıda çocuk hakkında yakınlarının olmadığı, ailelerinden haber alınamaması vb. birçok paylaşım/ihbarın yapıldığı görülmüştür. Resmi açıklama olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık; "1.788 refakatsiz çocuğun 1.225'inin ailelere teslim edildiğini" söylemiştir.

UNICEF tarafından yayınlanan "Refakatsiz ve Ailesinden Ayrı Düşmüş Çocuklara İlişkin Kurumlararası Rehber İlkeler" kitapçığında sayılan bazı maddeler şunlardır;

- Herhangi bir acil durumda ya da ailenin dağılmasına neden olan başka durumlarda refakatsiz ve ailesinden ayrı düşmüş çocukların belirlenmesi öncelik taşır.
- Ailesinden ayrı düşmüş bir çocuk belirlendikten sonra, kayıt ve belgeleme mümkün olduğunca hızla gerçekleştirilmelidir. İlgili formlar çocuğun yanında tutulmalı ve yer değişiklikleri kaydedilmelidir.
- Çocuk veya ailesi hakkında bilgi verebilecek herhangi birisiyle ve çocukla yapılan görüşmeler aracılığıyla azami bilgi toplanmalıdır.
- Acil takip gerçekleştirilmesini sağlayacak kadar hakkında yeterli bilgi bulunmayan çocuklar açısından dikkatli belgeleme, takip sürecinin en önemli parçasıdır.
- Aile birleştirimi hemen mümkün olmasa dahi en azından yakın ya da uzak bir aile üyesiyle veya önceki vasilerle temasın yeniden sağlanması adına her çocuk için takip gerçekleştirilmelidir.
- Aile üyelerinin yerlerinin belirlenmesine yönelik tüm makul çabalar başarısızlıkla sonuçlanmadıkça takip bırakılmamalıdır.
- Tüm takip çabaları tükenene kadar evlat edinme, isim değişikliği ya da ailenin yerleşim yerinden çok uzaklara taşınması benzeri, nihai aile birleştirmeni engelleyecek faaliyetlerden kaçınılması gerekir.

17 Ağustos depremi sonrası birçok çocuğun kaybolduğu rapor edilmiştir. Yine benzer bir örnek olarak Endonezya'da 2018 yılında yaşanan depremden 600.000 çocuğun etkilendiği ve refakatsiz kalan birçok çocuğun sokaklarda harabeler arasında uyuduğu raporlara yansımıştır. Sadece bu konuda bir veri olarak UNICEF depremlerden Türkiye'de 5.4 milyon, Suriye'de ise 3.7 milyon çocuk etkilendiğini açıklamıştır. 5,4 milyon; Endonezya'da yaşanan depremler sonrası etkilenen çocuk sayısının 9 katına denk gelmektedir.

Öneriler

Afet öncesi, afet sırasında ve sonrasında yaşanan hak ihlallerinin en aza indirilmesi amacıyla geniş kapsamlı çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. 1999 depreminden ders almayan hükümet, çeşitli vakıflara bağlı

yapan Kızılay gibi afet yönetimi kurum ve kuruluşları, deprem vergilerini kendi çıkarları uğruna kullananlar yine hak ihlallerine yol açmıştır.

AFAD'ın afet sırasında ve sonrasındaki koordinasyonsuzluğu hem basına hem de sosyal medyaya yansımıştır. Birçok ilçeye afetten neredeyse 2-3 gün sonra giden arama kurtarma ekipleri ve deprem sonrası ihtiyaçlar ciddi hak ihlallerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği'nin yayınladığı "Salgın ve Doğal Afetler Sırasında Çocukların Korunması" raporunda salgın ve doğal afetlerle mücadelede alanında Türkiye'deki çocuk koruma sisteminin güçlendirilmesine yönelik 38 öneri oluşturulmuştur. Alanında uzman kişilerce yürütülen veri toplama, tespit ve araştırma çalışmaları neticesinde oluşturulan bu 38 önerinin gelecekte yapılacak benzer çalışmalar açısından temel alınmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz. Gelecekte yürütülmesi gereken bu çalışmalar için UNICEF'in yayınladığı "Refakatsiz ve Ailesinden Ayrı Düşmüş Çocuklara İlişkin Kurumlararası Rehber İlkeler" in de kurum ve kuruluşların çalışmalarında temel alabileceği ilkelerden olabileceği kabul edilmelidir.

ÇOKMED - Salgın ve Doğal Afetler Sırasında Çocukların Korunması raporu öneriler

1. Sağlık kuruluşları ve personelinin hizmetlerini sürdürebilmesine yönelik planlama yapılmalıdır.
2. Sağlık çalışanlarının yakınlarının bakımının sağlanmasına yönelik planlama yapılmalıdır.
3. Sağlık kuruluşları ile sosyal hizmetlerin entegrasyonu sağlanmalıdır.
4. Hastane güvenliğinin sağlanmasına yönelik planlama yapılmalıdır.
5. Tüm çocuklara kaliteli uzaktan eğitim sunulmasına yönelik planlama yapılmalıdır.
6. Tüm çocukların eğitime erişimlerini sağlayacak araçlara ve ortama sahip olması sağlanmalıdır.
7. Okul ile bağı zayıf olan, özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara özgü plan ve destekler sunulmalıdır.
8. Çocukların eğitime erişimleri için alternatif araçlar ile kullanılabilir içerikler hazırlanmalıdır.
9. Okulların ve uzaktan eğitim araçlarının aile eğitimini de kapsamı sağlanmalıdır.
10. Devamsızlık takip sistemi güçlendirilmelidir.
11. Okulları kapatma kararı kapsamlı bir değerlendirme sonucu alınmalıdır.
12. Her okulun bir çocuk koruma politikası olmalıdır.
13. Okullar ile sosyal hizmetlerin entegrasyonu sağlanmalıdır.
14. Anne-babalara ve topluma yönelik yaygın bilgilendirme hizmetleri sunulmalıdır.
15. Çocuklar için bilgilendirme ve destek hizmetleri sunulmalıdır.
16. Anne-babalara ve çocuklara yönelik psiko-sosyal destek hizmetleri sunulmalıdır.
17. Anne-babalar, çocuklarına destek olma konusunda güçlendirilmelidir.
18. Çocuklar dijital risklere karşı korunmalıdır.
19. Sosyal hizmetlerin sağlık hizmetlerini destekleyici rolü güçlendirilmelidir.
20. Çocuk bakım desteği sağlanmalıdır.
21. Çocuk güvenliğini esas alan bir takip sistemi kurulmalıdır.
22. Gözetimsiz kalan çocukların hızlı tespit edilmesini sağlayacak bir ağ oluşturulmalıdır.
23. Sosyal hizmet çalışanlarının yakınlarının bakımının sağlanmasına yönelik planlama yapılmalıdır.
24. Sosyal hizmet çalışanlarının desteklenmesini sağlayacak rehberler hazırlanmalıdır.
25. Çocuklara yönelik sosyal koruma hizmetleri güçlendirilmelidir.
26. İşlevsel bir yardım hattı oluşturulmalıdır.
27. Risk haritası çıkararak planlama yapılmalıdır.
28. Çocuk dostu alanlar oluşturulmalıdır.

29. Ekonomik destek sağlanmalıdır.
30. Farklı risk türlerini dikkate alan bir planlama yapılmalıdır.
31. Sektörler ve kurumlar arası koordinasyon sağlanmalı ve iş akışları düzenlenmelidir
32. Düzenli araştırmalar yapılmalı ve buna yönelik veri toplama sistemi oluşturulmalıdır.
33. Salgın ve doğal afetlerde çocukların korunmasına yönelik ulusal plan ve yerel programlar hazırlanmalıdır.
34. Mevzuatın düzenli analizi, yeniden düzenlenmesi ve uygulanması sağlanmalıdır
35. İnsan kaynakları veri tabanı oluşturulmalı ve personelin desteklenmesi sağlanmalıdır.
36. Çocukların ihtiyaç duyacakları hizmet türlerine göre kurum ve hizmetlere ilişkin rehberler hazırlanmalıdır.
37. Salgın ve doğal afetler ile mücadele sürecine yönelik bir iletişim stratejisi hazırlanmalıdır.
38. Doğru bilgi için toplanma noktası oluşturulmalıdır.

FATSA'YI BİTİRDİ BALIKESİR'E GÖZ DİKTİ

Fatsa'daki Altıntepe Madeni'nin yeraltı ve yerüstü su kaynaklarını ağır metallerle kirlettiği iddialarıyla gündeme gelen Bahar Madencilik, Balıkesir'in Balya ve İvrindi ilçelerinde yeni bir ÇED süreci başlattı.

Fatsa'da bulunan Altıntepe Madeni'ni 2015'ten beri büyötmeye çalışan, Fatsa'yı yaşanmaz hale getiren, Çanakkale ve Balıkesir'de çok sayıda altın ve işletme ruhsatı bulunan Bahar Madencilik, Balıkesir'in Balya ve İvrindi ilçelerinde yeni bir ÇED süreci başlattı. Proje, Gönen Barajı'na 7,1 kilometre, inşa halindeki Manyas Barajı'na ise 9,5 kilometre uzaklıkta yer alırken, alanın tamamı ormanlık. Bölge aynı zamanda 1'inci derece deprem bölgesi.

ÇED dosyasında, şirketin Balıkesir'in Balya ve İvrindi ilçeleri Çamucu ve Hüseyinobası mahallesindeki 24,9 hektarlık bölümü için ruhsat başvurusu yaptığı görüldü. ÇED alanına en yakın yerleşim yeri ÇED alanlarının 2,18 metre doğusunda yer alan Çamucu mahallesine bağlı hane. İvrindi Hüseyinobası Mahallesi ise ÇED alanının güneyinde 7 kilometre uzaklıkta. ÇED alanı içerisinde belirlenen ocak alanından yıllık 40 bin ton cevher ve pas üretimi gerçekleştirilmesi planlanıyor.

2020'de Kanadalı TECK Madencilik'ten alınan 1323 hektarlık ruhsat alanının, sadece 24, 9 hektarlık alanına ilişkin proje hazırlanması dikkat çekti. Şirket, alanı "Çevresel Etkileri Ön İnceleme ve Değerlendirmeye Tabi Projeler" listesine dâhil etmek amacıyla, 25 hektar altında, 24,9 hektar olarak belirledi.

Kazdağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği'nin yaptığı açıklamada, "Çevre sivil toplum örgütleri olarak bu süreci yakından biliyoruz. Bu konudaki itirazlarımızı sürekli dile getiriyoruz. Ancak aynı prosedür tekrarlanıyor. Maden şirketlerinin hemen hepsi ne yazık ki ÇED Yönetmeliği'nin limitlerden yararlanarak, uzun ÇED süreçlerinden kaçmak için ÇED alanlarını 25 hektar altında gösteriyor. Şirketler, Proje tanıtım dosyası (PTD) hazırlayarak, bir an önce 'ÇED Gerekli Değil' kararları alıp işletme izinleri alarak alana yerleşiyorlar, göstermelik üretim yapıp daha sonra kapasite artışı ve daha sonra da zenginleştirme tesisi ilavesi yapıyorlar" denildi.

Proje Alanı Deprem Bölgesinde

Açıklamada, "Bölgede kümülatif etkinin gözetilmesi zorunludur. Bahar Madencilik A.Ş.'nin hâlihazırda ÇED süreci nihai olan ancak henüz ÇED Olumlu kararı almamış olan Demirtepe Altın Madeni Projesi, Balıkesir Havran İlçesi Büyükşapçı Köyü'ne çok yakındır. 20055698 Ruhsat Numaralı Sahada Altın Ocağı projesi de aynı bölgeye çok yakındır. Her iki projenin birden aynı bölgede gerçekleşmesi halinde, tarım ve hayvancılık ile kıt kanaat geçinen köylüler için bölge yaşanmaz hale gelecektir. Söz konusu projeler dışında bölgede hem işletme hem de arama aşamasında olan çok sayıda metalik madencilik projesi mevcuttur" ifadeleri kullanıldı.

Bölgenin deprem bölgesi olduğu vurgulanan açıklamada, "Havran-Balıkesir Fayı projenin çok yakınında ve 26 Şubat 2023 tarihinde Havran'da 3,7 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Fay hattına çok yakın olan bu projeler için yüksek deprem riskinin varlığı ÇED dosyalarının oldukça detaylı şekilde hazırlanmasını zorunlu kılmaktadır. Ülkemiz son haftalarda Maraş ve Hatay'da yaşadığımız depremden bu denli zarar görmüşken Proje Tanıtım Dosyaları ile bu tür riskli projelere onay verilemez. Bahar Madencilik'in Balıkesir İli Balya ve İvrindi

İlçelerindeki 20055698 Ruhsat Numaralı Sahada Altın Ocağı projesi için 'ÇED Gerekli Değildir' kararı verilmemesi, dosyasının şirkete iade edilmesi ve ÇED sürecinin sonlandırılmasını istiyoruz" denildi.

KAMU İHALELERİ İLE YÜKSELENLER...

Devletin yanında ihale masasında

'Hükümet istifa' seslerine karşı iktidara, 'yanındayız' mesajı verme telaşına düşen kulüplerden biri de Çaykur Rizespor oldu. Kulübün açıklamasında, iktidara tepki gösteren yurttaşlar 'foseptik fareleri' olarak nitelendirildi. Söz konusu açıklama büyük tepki çekerken kulübün başkanı İbrahim Turgut'un serveti, kamu ihaleleriyle arttı. Turgut'un şirketi, 2019-2023 döneminde kamudan 2,7 milyar TL'lik 11 ihale aldı, kentsel dönüşüm ve Ayder Yaylası Spor Tesisi gibi tartışmalı projelere imza attı.

2,7 Milyar TL'lik İhale

En sert açıklamanın sahibi Çaykur Rizespor'un başkanı İbrahim Turgut'un kamu ihaleleri ile sağladığı önlenemez yükselişi dikkati çekti. Turgut'un sahibi olduğu Turgut Müteahhitlik Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin, sonuçlandığı 11 kamu ihalesinin sözleşme bedeli, 2 milyar 705 milyon 290 bin TL olarak hesaplandı.

Kentsel Dönüşüm İşi

2019-2023 döneminde kamudan tek başına ya da iş ortaklığı yoluyla 2,7 milyar TL'lik ihale alan Turgut'un en maliyetli ihaleleri aldığı ilk dört kurum şöyle:

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı: Kentsel dönüşüm yapım işi, 1 milyar 417 milyon TL
- TOKİ: Okul inşaatı ve çevre düzenlemesi işi, otopark inşaatları ile çevre düzenlemesi işi, 601 milyon 235 bin TL
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı: Deniz dolgu alanı inşaatı yapım işi, 489 milyon 8 bin TL (Silahtaröglü ile iş ortaklığı)
- İller Bankası: Spor tesisleri yapım işi, içmesuyu ve içmesuyu paket arıtma tesisi, 121 milyon 394 bin TL.

Tartışmalı Projeler

Turgut'un yapımını üstlendiği kamu işlerinde, tartışmalı çok sayıda proje bulunuyor. İstanbul Beykoz Tokatköy'de gerçekleştirilen ve polis zoruyla halkın evlerinden çıkarıldığı görüntülere sahne olan kentsel dönüşüm işini Turgut'un şirketi yapıyor. Ayder Yaylası'nı betona boğacağı gerekçesiyle eleştirilen, "Ayder yaylası spor tesisi" projesini de yine Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ailesine yakınlığıyla bilinen İbrahim Turgut'un şirketi yürütüyor.

REKTÖR 'ŞANINA YAKIŞANI' YAPMIŞ

Deprem ardından zorunlu bağış kampanyası başlatan Muş Üniversitesi Rektörü Polat'ın eski şoförünü Sağlık Bilimleri'ne sekreter yaptığı ortaya çıktı.

Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat'ın üniversite personelinden zorla bağış toplamasının ardından yine tartışma yaratacak bir skandala imza attığı ortaya çıktı. 18 Mart 2015 tarihinde AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Muş Alparslan Üniversitesi Rektörlüğü'ne atanan Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat'ın, 2018 yılında kadar şoförlüğünü yapan Yasin Baba'yı Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Sekreteri yaptığı öğrenildi.

Baba, "Rektörün şoförlüğünü yaptım ama 5 yıldır şef kadrosundaydım. 2018'de şef kadrosuna geçtim ve kadrom Eğitim Fakültesi'nde. Fakülte sekreterliği görevine de uygun görülerek atandım" ifadelerini kullandı.

Polat'ın deprem felaketinin ardından 17 Şubat tarihinde üniversite personeline bir yazı göndererek zorla bağış toplaması ortaya çıkmıştı.

Polat, "Dünyadaki hiçbir devlet böyle bir afetin yükünü tek başına taşıyamaz" diyerek zorunlu bağış kampanyası başlatmış "Şanınıza yakışanı yapın" demişti. Hatta Polat, hangi kadrodaki personelin ne kadar zorunlu bağış yapması gerektiğini de kendisi belirlemişti. Rektör, istediği parayı veren akademisyenlere ve personele "Ömür boyu şerefle sergileyecekleri bir takdirname takdim edeceğini" de açıklamıştı.

DIŞ POLİTİKADA SAVRULAN ROTAMIZ!

ASKIYA ALINAN İSVEÇ VE FİNLANDIYA'NIN NATO ÜYELİĞİNE DÖNÜK ÜÇLÜ MÜZAKERELER, YENİDEN BAŞLIYOR

Askıya alınan İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine dönük üçlü müzakereler, yeniden başlıyor. ABD'nin 100 milyon dolarlık yeni bir deprem yardımı ve AB'nin 16 Mart'ta düzenleyeceği uluslararası bağışçılar konferansının Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tavrı değişikliğinde etkili olduğu söylenebilir.

Türkiye-ABD ilişkilerindeki gerginlikler, diğer bazı ülkelerle olduğu gibi deprem felaketi sonrasında yumuşama sürecine girdi. ABD'nin ilk anda açıkladığı 80 milyon dolarlık yardımın ardından geçen hafta Türkiye'ye gelen ABD Dışışleri Bakanı Anthony Blinken 100 milyon dolarlık yeni bir deprem yardımının daha sağlanacağını açıkladı. Geçen hafta Ankara'yı ziyaret eden AB komisyonu Komşuluk ve Genişlemeden Sorumlu Üyesi Oliver Varhelyi de Türkiye'ye deprem yardımı için 16 Mart'ta AB komisyonu ve AB Dönem Başkanı İsveç'in öncülüğünde Uluslararası Bağışçılar Konferansı düzenleneceğini, Türkiye'ye desteği sürdüreceklerini dile getirdi. Daha önce de NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg Ankara'ya gelerek NATO'nun desteğini iletmış, İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğinin onaylanmasını istemişti. Anthony Blinken'ın ziyaretinde İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyelik başvurusu konusunda, İsveç-Türkiye arasındaki gerginliğin giderilmesi için ABD'nin talepte bulunması, iktidarın üçlü müzakerelere yeniden başlamasını istemesi bekleniyordu.

✓ İsveç'te Kur'an yakma eylemi, PKK gösterilerinin engellenmemesi, iadesi istenen bazı kişiler için İsveç yargısının ret kararı vermesi üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan İsveç'in üyeliğine bu aşamada onay vermeyeceklerini belirterek, üçlü mutabakat müzakerelerinin askıya alındığını açıklamıştı.

Geçen hafta peş peşe gerçekleşen ABD ve AB temsilcilerinin ziyaretleri sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İsveç'e yönelik vetoyu kaldırmaya, müzakereleri yeniden başlatmaya 'ikna edildiği' anlaşılıyor. İktidarın tavrı değişikliğinde ABD'nin 100 milyon dolarlık ilave yardım desteğini iletmesi, AB Dönem Başkanı İsveç Başbakanı Ulf Kristersson'un Brüksel'de düzenlenecek bağışçılar konferansına öncülük etmesinin etkili olduğunu söylemek olanaklı.

✓ 16 Mart'ta Brüksel'de yapılacak bağış toplantısında Türkiye ve Suriye'de deprem felaketinin yaralarının sarılması amacıyla uluslararası kuruluşlardan, bankalardan, dünya ülkelerinden, AB üyelerinden, ABD'den ciddi tutarlarda parasal destek sağlanması bekleniyor.

Bu süreçte Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da AB Dönem Başkanı İsveç'i dışlama ve üçlü mutabakat müzakerelerini belirsiz süreyle askıya alma tavrından vazgeçmesi, Türkiye-AB ilişkilerindeki gerilimin azaltılması, Türkiye-NATO iş birliğinin güçlendirilmesi yönünde tutum değişikliğini yansıtıyor.

Rusya ile en uzun kara sınırlarından birisine sahip Finlandiya'nın, yanı sıra İsveç'in NATO üyesi olması Rusya'yı doğrudan NATO ile sınır komşusu haline getirecek. Rusya, Ukrayna'nın NATO ve AB üyeliğine NATO'nun doğruya doğru genişlemesini güvenlik tehdidi olarak gördüğü için karşı çıkıyordu ve Ukrayna savaşının temel nedenlerinden birisi de buydu. İktidarın AB ve ABD ile ilişkileri yumuşatma yanında, depreme dönük yüksek tutardaki parasal destek vaatlerini de dikkate alarak yeni bir tavra yöneldiği gözleniyor. **Rusya'nın iktidarın bu tavrına tepki göstermeyeceği anlaşılıyor.**

RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI BİR YILI GERİDE BIRAKTI

Rusya-Ukrayna savaşı 24 Şubat'ta bir yılı geride bıraktı ve her iki taraf savaşı sürdürmekte kararlı olduklarını yineledi. Putin, örtülü şekilde gerekirse nükleer silah tehdidinde bulunurken, Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy 2023'ün zafer yılı olacağını savundu. ABD Başkanı Biden'ın beklenmedik Kiev ziyareti ardından Çin'in 12 maddelik bir barış planı için Avrupa ülkelerine diplomasi girişimi başlatması önemli bir adımdır.

Ukrayna'nın doğusundaki, Donetsk ve Luhansk bölgelerinin bağımsızlık ilanı ve Rusya'ya katılma kararı almalarıyla, Ukrayna'yı işgale başlayan Rusya, kısa sürede başkent Kiev'e girmeyi hedeflese de başarılı olmadı. Ukrayna özellikle başta ABD olmak üzere, Almanya, İngiltere, Fransa, Polonya gibi AB ve NATO üyesi ülkelerin para ve silah desteğiyle Rusya'nın ilerlemesini durdurdu.

ABD'nin Ukrayna'ya sağladığı askeri ve mali destek 120 milyar dolara ulaşırken, 2023 bütçesinde Ukrayna'ya 48 milyar dolar ayrıldı. Ayrıca ABD ve Almanya Ukrayna'ya tank sevkiyatı kararı aldı. ABD Başkanı Biden'ın yıldönümü öncesi Kiev'e sürpriz bir ziyaret yapması, Zelenskiy'e mali ve askeri desteği sürdürme sözü vermesi, batılı ülkeler ve NATO'nun savaşın devamına katkı vereceğini gösteriyor.

Rusya Devlet Başkanı Putin, bir kez daha batılı ülkelerin Minsk anlaşmasına uymadıklarını, kendilerine verilen 'NATO'nun doğuya genişlemeyeceği' sözünün tutulmadığını, ülkesinin güvenlik kaygılarının ciddiye alınmadığını söyledi. Kesinlikle geri adım atmayacaklarını vurgulayan Putin gerekirse nükleer silah kullanabileceklerini ifade etti. Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy ise Biden'dan ABD ve AB'nin desteğinin artarak sürmesini istedi. 2022'de ülkelerini savunduklarını, 2023'te ise zafere ulaşacaklarını öne sürdü. Her iki ülkenin de ağır ekonomik, askeri ve insani kayıplara uğradığı savaşın yakın gelecekte bitmesi güç görünüyor. Savaşın yıldönümünde Birleşmiş Milletler (BM) genel kurulunda kabul edilen ve Türkiye'nin de olumlu oy verdiği kararda Rusya'ya ateşkes ve Ukrayna'nın egemenliğine, toprak bütünlüğüne saygı, Ukrayna'dan çekilme çağrısı yapıldı.

Savaşın yıldönümünde şaşırtıcı hamle Çin'den geldi. Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in 12 maddelik barış planı, Çin'in en üst düzey diplomatı Wang Yi tarafından Rusya Devlet Başkanı Putin ve Almanya, Fransa, Macaristan, İtalya, Avusturya hükümetlerine iletildi. Plan ana hatlarıyla 'Ukrayna'nın egemenliğine saygı, Rusya'nın güvenlik kaygılarının kabul edilerek çıkarlarının korunması, ABD-AB'nin yaptırımlarının kaldırılmasını' içeriyor. Putin, plana olumlu karşılık verdi. Zelenskiy, Çin Devlet Başkanı Şi ile görüşmek istediğini açıkladı. Wang Yi'nin ziyaret ettiği Avrupalı ülkelerin liderleri, Rusya'ya karşı nispeten ılımlı tavır sergileyen ülkeler olması, Çin'in diplomatik hamlesinin hedefi açısından dikkat çekici. **Çin, bu ülkelere, şu mesajı veriyor:** Rusya ve Çin'in Avrupa ile sorunu yok. ABD ile sorunları var. Avrupa ile sorunları barışçı müzakereyle çözebiliriz. ABD'nin savaşçı ve küresel hegemonyayı hedefleyen, Avrupa'yı da peşinden sürükleyen tavrını görmeniz gerek. Bu Avrupa'nın çıkarına değil.

ABD, plana tepki gösterirken Çin ve İran'ı Rusya'ya silah desteği konusunda uyarıp, yaptırımla tehdit etti. Avrupalılardan da planı dikkate almamalarını istedi. **Bu açıdan Çin Barış Planı'nın hayata geçme şansı oldukça zayıf bir ihtimal olarak görülüyor.**

20 YILLIK MUKTEDİR DEKORU DEPREMDE YERLE BİR OLDU

Bizim devlet anlayışımızda, devlet insan için yaşar. Çünkü insan yaşarsa, devlet de yaşar. Ve devletin iki temel görevi vardır. En öncelikli görev; "Vatandaşların can güvenliğini" sağlamaktır. Sınır güvenliğini sağlamak; can ve mal güvenliğini sağlamak; "Güvenli şehirlerde, güvenli evlerde barınma imkânı" sağlamak... Bunların hepsi devletin öncelikli görevidir.

İkincisi ise; "Toplumsal refah ve dayanışmayı" sağlamaktır. Dar gününde vatandaşına kucak açmak, kanayan yaraları sarmak, düşeni, ayağa kaldırmak, kimseyi arkada bırakmamak, bilhassa kimsesizlerin kimsesi olmak... Devletin diğer önemli görevidir. Devlet bu görevlerini, milletin belli bir süreyle yetki verdiği, hükümetler eliyle yürütür. Ülkemizde yaşananlar, yürütme görevini taşıyan Erdoğan'ın, görevini ihmal ettiğini artık ortaya koymuştur. Bu hükümet, milletimize, depreme dayanıklı şehirlerde, "Güvenli evlerde oturma" imkânını sağlayamamıştır. Depremde ardında da, milletimiz enkazın altında canıyla boğuşurken, milletimizin yardımına koşamamıştır. Erdoğan'ın 20 yıllık muktedir dekoru, afrasıyla, tafрасıyla, cakasıyla, kibriyle, depremde enkaz altında kalmıştır.

Deprem Milli Güvenlik Sorunu, Hükümet Beka Sorunu

Bugün itibarıyla, depremin üzerinden, tam üç hafta geçti. Depremde yitirdiğimiz yurttaşlarımızın sayısı, 44 bin 374'e ulaştı. Enkaz altında kalan, enkazdan çıkarılamayan, bedenleri dahi bulunmayan, çok sayıda vatandaşımız var. Milletimiz cenazelerini, sıra sıra naylon poşetlerle, battaniyelerle, yem çuvalarıyla, alelacele defnetmek zorunda kaldı. Acılarımızı hala sindiremedik. Üzüntü ve keder yumruk gibi, boğazlarımıza düğümlendi, kaldı. Yürekllerimiz büyük bir yangın yeri, külleneceğe de, hiç benzemiyor. Bu felaket şunu açıkça göstermiştir: Ülkemizin en başta gelen milli güvenlik sorunu; depremdir. Memleket için en büyük beka sorunu da bu milli güvenlik sorununa gereken tedbirleri almayan beceriksiz hükümettir.

Zamanı Da Vardı, Kaynağı Da Vardı

Milletimiz bu hükümete, ömründen 20 yıl vermiştir. 2,5 trilyon dolar tutarında vergi ödemiştir. Bu da yetmemiş, bu yönetim; milletimizin atadan, dededen kalan; malını mülkünü, 63 milyar dolara satmıştır. Üstüne içeriden, dışarıdan, 125 milyar dolar da borç almıştır. 20 yılda 2 trilyon 726 milyar dolar harcamıştır. Bu, rakam kendinden önceki 56 hükümetin, 79 yılda harcadığı paranın tam 4 katıdır. Ama Erdoğan Hükümeti, kullandığı bu olağanüstü zaman ve kaynağa rağmen deprem için hazırlık yapmamıştır.

Depremdeki Can Kaybımız, Savaşta Ukrayna'nın Sivil Kayıplarından Fazla

Kuzeyimizde büyük bir savaş var. Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, birinci yılını doldurdu. Ukrayna'nın tüm savaş boyunca verdiği sivil kayıp; 41 bin 193'tür. Depremde, tek bir günde, bizim verdiğimiz kayıp ise 44 bin 374'dür. O da şimdilik... Bu gerçekten büyük bir beceriksizliktir, bu gerçekten büyük bir kifayetsizliktir.

Hükümet Afeti Asrın Cinayetine Çevirdi

Bu hükümet, yanlış tercihleriyle, yandaş kayırmacılığıyla, rant hırsıyla, başındaki kibirlisiyle, yaşadığımız afeti, asrın cinayetine çevirmiştir. Deprem felaketinin vuracağı yeri, bilim adamları yıllar önceden söylemiş. Devletin namuslu bürokratları bununla ilgili raporlar yazmış. Depremin büyüklüğü bile tahmin edilmiş. Buna göre simülasyonlar, tatbikatlar yapılmış... Semt, semt; mahalle, mahalle... Deprem anında nerede, ne yaşanacağı, tespit edilmiş. Peki, hükümet ne yapmış? Yandaşlarının yaptıklarına göz yummuş. Siyaset, müteahhit, rant ölüm üçgenini, mükemmel bir şekilde işletmiş. Malzemedен çalmayı alışkanlık haline getirenleri, yolsuzluktan, usulsüzlükten beslenenleri abat etmiş. Tedbir almamış. Binaları kontrol etmemiş. Onun yerine bol bol reklam filmi çekmiş. İçişleri Bakanı atamış, o da çıkmış kamu kaynaklarıyla, kendi siyasi şovunu yapmış... Bu bakan, "Bir daha hiç kimseye, 'Nerede bu devlet?' sözünü söyletmeyeceğiz" diye, vatandaşa sözler de vermiş... Sonuç? Adana'da, Osmaniye'de, Hatay'da, Kilis'te, Gaziantep'te, Kahramanmaraş'ta, Malatya'da, Adıyaman'da, Şanlıurfa'da, Diyarbakır'da, "Nerede bu devlet?" feryatları, arşa yükseldi... İnsanlarımız 48 saat boyunca, enkaz altında bir başına kaldı. Mehmetçiğimiz hızla sahaya intikal ettirilmedi. Arama kurtarma çalışmalarına zamanında katılmadı. Silahlı Kuvvetlerimiz, sahra hastanelerini, sahra mutfaklarını, sahra çadırlarını, sahra tuvalet ve banyolarını, en kritik zamanda kuramadı. Oysa daha önceki felaketlerde, depremden 6 saat sonra, Mehmetçiğimiz bütün bunları yerine getirebilmişti. Ama bu sefer olmadı, yapamadı. Peki, neden?

O Karar Depremden 5 Ay Önce Alındı, Altında Erdoğan'ın İmzası Var

Bunun sebep-i hikmeti, işte bu kararda... 6053 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı. Karar tek satır: Bu arkada "Ekli 'Türkiye Afet Müdahale Planı'nın' yürürlüğe konmasına karar verilmiştir" diyor. Tarih: 14 Eylül 2022. İmza: Recep Tayyip Erdoğan. Yani depremden yaklaşık 5 ay önce... Resmi Gazetede yayımlanarak bu karar yürürlüğe girmiş. 6 Şubat 2023 sabahı, NATO'nun ikinci büyük ordusu, Türk Silahlı Kuvvetleri, deprem bölgesine tüm imkân ve kabiliyetleriyle sürülmediyse, sebebi işte bu karardır. Askerlikte bilinen bir kuraldır: "Savaşın başında yaptığınız hata, savaşın sonuna kadar peşinizi bırakmaz." Ülkemizde en büyük helikopter filosu kimde? Türk Silahlı Kuvvetleri'nde... Bu ülkede en büyük nakliye uçak filosu kimde? Türk Silahlı Kuvvetleri'nde... Ülkede en büyük iş makinesi taşıma filosu kimde? Türk Silahlı Kuvvetleri'nde... Bu ülkede en büyük sahra hastanesi, sahra mutfağı, sahra çadırları kurma kapasitesi kimde? Türk Silahlı Kuvvetleri'nde... Bu ülkede bir kriz veya afet anında, en hızlı biçimde organize olma, müdahalede bulunma kapasitesi kimde? Türk Silahlı Kuvvetleri'nde...

Mehmetçiğe Doğru Dürüst Bir Rol Verilmemiş

Ama işte elimdeki bu kararlar, Afetlere Müdahale planında, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne doğru dürüst bir rol verilmemiş. Şimdi arkaya bir tane matris konmuş, o matrise dönüp bakıyorsunuz bu matriste ana çözüm ortakları belirlenmiş ilk sütunda. Neredeyse tüm Bakanlıklar, "Ana çözüm ortağı" sayılmış. Ama Türk Silahlı Kuvvetleri, bir deprem anında yapılacak müdahalelerde, ana çözüm ortakları arasında yok, sayılmamış. Sarayın trol ordularını yöneten, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na, deprem esnasında başrol verilmiş. Ama Mehmetçiğe hep tali, diğer bakanlıkları "destekleyen" yan roller vermişler. "Siz şöyle bir kenarda durun hele" demişler. Hadi Türk Silahlı Kuvvetlerine, böyle bir felakette, ana çözüm ortağı rolünü vermediniz? Peki, Milli Savunma Bakanlığı neden ana çözüm ortakları arasında yok?

Vehimleriniz, Korkularınız, Liyakatsiliğinizin Yüzünden

Bu sistemi, kararlar hızla alınacak diye bize pazarladınız. Bürokrasiyi azaltacağız diye bize pazarladınız. İdeolojik yaklaşımınız, vehimleriniz, korkularınız, liyakatsiz kadrolarınız ve zamanında alamadığınız kararlar yüzünden, insanlarımız 48 saat, enkazın altında bir başına kaldı. Bunun sebebini gerçekten merak ediyoruz. Ve bu kararın altında imzası olan, Recep Tayyip Erdoğan'a soruyoruz: Atadığınız Milli Savunma Bakanına mı güvenmiyorsunuz? Atadığınız Genelkurmay Başkanına mı güvenmiyorsunuz? Yoksa atadığınız Kuvvet Komutanlarına mı güvenmiyorsunuz? Anlaşılan kurduğunuz "siyasetçi, inşaat, rant" şeytan üçgeninde, Mehmetçiğe uygun bir rol bulamamışsınız.

Soğukta Çadırsız, Ayazda Çorbasız Bıraktılar

Cevap ne olursa olsun... Enkazın altındaki insanlarımız, "Sesimi duyan var mı?" diye, bağıra, bağıra, soğuktan donarak can verdiler. Milletimiz soğukta çadırsız, ayazda çorbasız kaldı. Cenazemize kefen bezi bulamayanlar, dirimize çadır bulamadı. Ama bu rantiyecilerin, sebebi oldukları devasa enkaz yığınının üstünde, bildik fırsatçıların, yağmacıların, ölü soyucuların suretleri, birer birer ortaya çıkmaya başladı.

Sadece Molozu Kaldırmak 4,5 Ay

Uzmanların yaptığı çalışmalara göre, deprem bölgesinde atılması gereken moloz miktarı, en az 100 milyon ton. 1 kamyonla ortalama 30 ton moloz taşınmaz ve aynı kamyonla günde 5 tur attırırsanız, bir günde 150 ton yük atabiliyor. Deprem bölgesine 5 bin kamyon tahsis edilse, bölgedeki molozların atılması, 133 gün sürer. Yani 4,5 ay... Tabii bu molozlar atılırken, çevreye de zarar verilmemeli.

Moloz Yağması, Deprem Fırsatçılığı

Bu hafriyat işi, çok kârlı bir iş... Enkazın içinde çok değerli atıklar da var. Buradan çıkacak, demir, bakır ve diğer değerli madenlerle, PWC, plastik gibi, geri dönüşümü yapılacak ürünlerin, ekonomik değerinin, en az 12 milyar lirayı bulduğu yazılıp çiziliyor. Bu para, depremedelerimizin, onların evlerinden çıkıyor bu enkaz. Bu parayla en iyisinden onlar için 12 bin konut yapılıyor. Ama daha cenazelerimizin kırkı çıkmadan, birileri alelacele bu molozları yağmalamaya çalışıyor. Bunun adı deprem fırsatçılığıdır. Bunun adı ölü soyuculuğudur. OHAL şartlarında, kamunun tüm araçları, makine ve ekipmanı moloz taşımak için kullanılıyor. Ve yangından mal kaçırır gibi bu molozlar, birilerinin elinde kalıyor. Buradan soruyoruz; bu molozların kullanılması ve işlenmesi için, ihale yaptınız mı? Yaptıysanız bu ihaleler kimlere verildi? Kaçtan verildi? Bunları derhal açıklayın ve buradan elde edilen gelirleri de depremedelere derhal tahsis edin.

İnşaat İşleri Yandaşa Çoktan Pay Edilmiş, Allah'tan Korkun

Yine bugün öğreniyoruz ki, inşaat işleri, yandaş şirketlere çoktan pay edilmiş bile... Kimin nerede, kaç konut yapacağı belirlenmiş. İhaleler nerede? İhale şartnameleri nerede? Hep aynı hikaye. Benim oğlum bina okur; döner döner yine okur. Hala deprem enkazından rant çıkarmanın derdindeler. Hala artçı depremler sürerken, bölge beşik gibi sallanırken bu ne acele? Bu ne telaş? Milletın altında kaldığı enkazdan, hızla kan parası çıkarmaya kalkmak, ahlaksızlıktır. Kuldan utanma kalmamış. Bari Allahtan korkun.

Devlet Milletın Acılı Gününde, Özel Şirketlerin Tahsildarlığına Soyunmuş

Bir diğer deprem fırsatçısı da, bölgedeki elektrik dağıtım şirketleri... Cumhuriyet Halk Partisinin Tarım ve Hayvancılıkla ilgili bölgede araştırma yapacak komisyonuna üye milletvekillerimiz, geçtiğimiz hafta deprem bölgesindeydi. Şanlıurfa'da depremede çiftçilerimiz, çok dertli... Çiftçilerimiz depremden sonra bile, elektrik borçları mahsup edildikten sonra, destek ödemelerini ancak alabiliyorlar.

İşte belge burada. Bir çiftçimizin alacağı destek, 42 bin 430 lira olması gereken destek. Kanunen hak ettiği destek. Ama ne ödenmiş Ziraat Bankası tarafından? 1.092 lira 27 kuruş. Neden? Çünkü aşağıda yazıyor, devlet önce elektrik borcunu mahsup etmiş. Depremden sonra vatandaşın elektriğini hızla bağlayamayanlar, elektrik borcu alacağı için hızla tahsile girişmiş. Devlet milletın acılı gününde, özel şirketlerin tahsildarlığına soyunmuş. Yapılan bu işlem; ne hukukidir, ne de ahlakidir... Çiftçilerin elektrik dağıtım şirketlerine olan borçları, kamu alacaklarının tahsil usulüne tabii değildir. Bu konuda Danıştay'ın açık kararları var. Ama devleti yönetenler, depremede çiftçiye, tarlasını eksin diye verdiği destekten, yandaş şirketlerin elektrik faturasını tahsil etmenin peşinde. Yazıklar olsun. Enerji ve Tarım Bakanları bu işe derhal el atsın. Depremede çiftçilerimiz, deprem fırsatçılarının elinde perişan olmasın. Bunu siz yapmazsanız, birkaç ay sonra geldiğimizde biz zaten yapacağız.

Yabancılar Konut Satışı 5 Yıl Durdurulmalı

Deprem fırsatçılığı demişken, konut fiyatları ve kiralardaki fahiş artışları söylememek olmaz. Deprem bölgesinden, diğer illerimize yoğun bir göç var. Özellikle büyük şehirlerde, kiralarda olağanüstü artışlar yaşandığına dair, çokça şikâyet alıyoruz. Zaten, "Faiz sebep, enflasyon netice" safatasıyla, konut fiyatları ve kiralarda şaha kalkmıştı. Şimdi depremle beraber bunun yarattığı barınma krizi, ülkemizde daha da ağırlaştı. Biz öncelikle yabancılar konut satışının, 5 yıllığına durdurulması hususunda ısrarcıyız. Bu yeni yatırımlar devreye girerken en azından kısa vadede, konut arzının toparlanmasına katkı verecektir. Şu anda deprem bölgesindeki en önemli sorun, geçici barınma sorunudur.

Erdoğan'a Saray Çok, Millete Çadır Yok

Gördük ki; Erdoğan'a saraylar çok. Ama millete çadır yok. Yıllardır bunlar "Çadır devleti değiliz" diye, ahkâm kesiyorlardı. Meğerse kastettikleri, elinde depremedeye dağıtacak, "Çadır olmayan" devletmiş. Deprem ve fırsatçılık kelimeleri yan yana geldiğinde, belki de en son akla gelmesi gereken isim Kızılay'dır. Ama bu depremede gördük ki; deprem yaralarını saran Kızılay'dan, deprem çadırlarını satan Kızılay'a, depremede para sayan Kızılay'a geçmişiz.

Kızılay'ı Ticarethaneye Çevirdiler

Erdoğan şahsım rejiminin ülkemizde çürütmediği, tek bir değer ve kurum kalmadı. Depremi daha ilk günlerinde, milletten bağış toplayan bir Sivil Toplum Kuruluşu, yine milletin bağışlarıyla çadır yapan Kızılay'dan, parayla çadır ve gıda satın almış. Parayla alınan bu çadırlar da, AFAD eliyle depremzedelere dağıtılmış. Kızılay sadece bu kuruluşa mı çadır satmış? Hayır! Deprem bölgesine yardım için koşan, Türkiye Eczacılar Birliği'ne de, tanesi 140 bin liradan, 5 tane çadır satmışlar. Eczacılar Birliği de bu çadırları, sahra eczanelerine çevirmiş. Depremzedelere ilaç yardımında bulunmuş. "Hayır işini" dahi, "ticari işe" döndürmek, kadim hayır müessesemiz, Kızılay'ı ticarethaneye çevirmek, AK Parti aklının, Saray zihniyetinin, ülkeyi ne hale getirdiğinin, en acı göstergesidir. Böyle acılı bir dönemde, dayanışma ve yardımlaşmanın, ticarileştirilmesi asla kabul edilemez. Kızılay öyle sıradan bir kurum değildir. Geçmiş 1868'e kadar gider. 1935'de, Atatürk'ün himayesinde, Türkiye Kızılay Cemiyeti'ne dönüşmüştür. Milletimizin benimsediği, desteğini esirgemediği Kızılay, işte bu Kızılay'dır. Ama Kızılay'ın 155 yıllık geçmişi, tüm birikimleri holdinglemiş, ticarileşmiş. Meğerse "Devleti şirket gibi yöneteceğiz" diyen, Erdoğan zihniyeti işe, Kızılay'ı şirketleştirerek başlamış.

Bir Tarafta Kızılay'ın Derneği, Bir Tarafta Kızılay'ın Holdingi

İşte bu şema her şeyi özetliyor. Bir tarafta bildiğimiz Kızılay Derneği var. Diğer tarafta Kızılay Yatırım Holding Anonim Şirketi var. Ve bu Holding'in altında, tam 11 tane ticari iştirak var. Kızılay Sistem Yapı Şirketi, Kızılay Çadır ve Tekstil Şirketi, Kızılay İçecek Şirketi, Kızılay Portföy Şirketi, Kızılay Sağlık Şirketi, Kızılay Bakım Şirketi, Kızılay Kültür ve Sanat Şirketi, Kızılay Lojistik Şirketi, Kızılay Teknoloji Şirketi, Kızılay Biyomedikal Şirketi ve Kızılay Etki Yatırım Şirketi. Say say bitmiyor. Kızılay koskoca bir holding olmuş... Tabii bu şirketlerin yönetim kurullarına da, Sarayın şürekâsı, yakınları, yandaşları dolmuş. Ticarileşen Kızılay da, acılı zamanda millete yardım yerine, yardım malzemesi satmaya soyunmuş. İnsafınız kurusun, yazıktır, günahtır. En temel kamu hizmeti olan, yardımlaşma ve dayanışmayı, ticarethaneye çevirmek nasıl bir akıldır? Nasıl bir fırsatçılıktır? Şimdi bu "hayır ticarethanesini" işleten, Saray ve sosyetesine, yakından bir bakalım. Saray ve şürekâsının, Kızılay'a doluşturduğu, diğer akrabayı taallukatlara hiç girmiyorum. Sadece tek bir isim söyleyeceğim: Aykut Emrah Polat!

Erdoğan'ın Savurduğu Hakaretlerin Sebebi Şimdi Daha İyi Anlaşıyor

Bu, Ticaret Sicil Gazetesi... Halen Kızılay Gayrimenkul ve Girişim Sermayesi Portföy Yönetim Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Üyesi... Bu ismi biliyoruz doğrudan Saray'la bağlantılı bir isim. Erdoğan'ın mahdumu Bilal Erdoğan'ın, Kartal İmam Hatip Lisesinden yakın arkadaşı. Bu konuda basında kamuya açık çok sayıda haber var. Yine Aykut Emrah Polat'ın, Erdoğan'ın ailesiyle ticari ilişkileri de olduğu biliniyor. Bu konuda da kamuya açık, çokça haber yapılmış. Zaten Ticaret Sicil Gazetesi de ortada... Bu ismin yönetiminde bulunduğu, Kızılay Gayrimenkul ve Girişim Sermayesi Portföy Anonim Şirketi, depremin daha üçüncü gününde, enkazın altından insanlar daha çıkarılmadan, millet "Kızılay nerede?" diye feryat ederken, neyle uğraşiyor biliyor musunuz? 9 Şubat'ta bir iç tüzük tadili yapıyor ve Kızılay'ın parasını, kıymetli madenlere, katılım bankalarına, borsaya yatırmının önünü açıyor. Millet çadır derdinde, bunlar nema derdine düşmüş... Şimdi "Kızılay nerede?" diye sorulduğunda; Erdoğan'ın neden sinirlenip, hakaretler, tehditler ve küfürler savurduğu çok daha iyi anlaşılıyor.

Kim Terbiyesiz? Kim Ahlsız? Kim Namussuz? Kim Adı?

Biz de buradan şimdi soruyoruz: Kim terbiyesiz? Kim ahlsız? Kim namussuz? Kim adı? Hep söylüyoruz. Kurt kışı geçirir. Ama yediği ayazı da unutmaz. Milletimiz elbette bu acılı günlerini atlatacak. Ama Erdoğan ve Saray şürekâsının sebebi olduğu, "Asrın ihmalini", "Asrın cinayetini", "Asrın ihanetini" asla unutmayacak. Bunu biz de unutmacağız. Depremde şimdilik 44 bin 374 cenazemiz var. 100 binden fazla yaralımız var. 173 bin yıkık ve ağır hasarlı bina var. Ama Sarayda bir kişinin bile koltuğu sallanmıyor. Bir kişi bile koltuğunu bırakamıyor. İstifa etmiyor, görevden alınmıyor.

Örtbas Yeni Bir Aşamaya Geçti

Ama hükümet gerçekleri örtbas etmek için, milleti not ediyor. Tehdit ediyor. Yetmiyor, sosyal medyayı karartıyor. TELE 1'i kapattı. FOX TV'ye, Halk TV'ye, KRT'ye cezalar yağdırdı. O da yetmedi. Ekşi Sözlüğe erişimi engelledi. Ve dün yeni bir aşamaya geçti. Siyasi partilerin, en demokratik hakkı olan toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma hakkını, engelledi.

Biri İstifa Etti Ama O Da Yanlış Yerden

Normal bir ülkede, şu yaşadıklarımızın on binde biri yaşansa, millete karşı sorumluluk hisseden, onurlu bir yönetim, o koltuklarda bir dakika dahi durmaz. İstifa eder. Ama bizdeki Hükümet, istifa etmeyince, stadyumlar, "Hükümet İstifa" tezahüratlarıyla, inlemeye başladı. Bu tezahüratları duyan biri nihayet istifa etti. Ama o da

yanlış yerden istifa etti. Sarayın bekçiliğinden istifa edeceğine, Beşiktaş üyeliğinden istifa etti... Ucube saray rejiminden kopacağına, milyonların sevgilisi Beşiktaş'tan koptu.

Nobranlığınız Milletın Canına Tak Etti

Bu arada, "Millete bir daha nerede bu devlet dedirtmeyeceğiz" sözü veren ve verdiği sözün altında ezilen atama İçişleri Bakanı çıkmış, şimdi diyor ki, "Mesaimizi böleriz, hodri meydan!" diye, taraftarlarını tehdit ediyor. Tehdit etme, istifa et. Artık şurada sayılı günler kaldı. Tek kişilik Erdoğan hükümeti devri bitti. Kibir, kendini beğenmişlik, nobranlık, artık milletimizin canına tak etti.

Hiç Bir Yavrumuzu Kurda Kuşa Yem Etmeyeceğiz

Millet İttifakı olarak; Erdoğan'ın yıllardır kaşdığı, kanattığı, tüm yaraları biz saracağız. Kaybettiğimiz yurttaşlarımızı geri getiremeyiz, ancak onların emanetlerine biz sahip çıkacağız. Anasını, babasını kaybeden evlatlarımız, bizim evlatlarımızdır. Hiçbir yavrumuzu, kurda, kuşa yem etmeyeceğiz. Devletin sıcak ve şefkatli eli, çocuklarımızın üzerinde olacak. Depremzede gençlerimizin, çocuklarımızın umudu biz olacağız. Artık onlar bizim kızımızdır. Bizim oğlumuzdur. Kimsesizlerin kimsesi olan Türkiye Cumhuriyeti'nin öz evlatlarıdır. Milletimiz büyük bir millettir. Beraberce her sorunun üstesinden geliriz. Akılla, bilimle, liyakatle, tüm deprem bölgesini önce hızla feraha çıkaracağız, sonra refaha kavuşturacağız. Depreme dayanıklı, güvenli evleri, biz inşa edeceğiz. Kültürümüzle, tarihimize, estetiğimizle uyumlu, güzel ve ferah evleri, biz imar edeceğiz. Hatay'a ve depremzede tüm illerimize sahip çıkacağız. Siyaset-İnşaat-Rant şeytan üçgenini, biz kırıp atacağız. Ülkemize temiz siyaseti biz getireceğiz. Bu ülkede sadece iktidarı değil, zihniyeti de değiştireceğiz. Artık az kaldı.